

JIHOČESKÁ UNIVERZITA

České Budějovice

Pedagogická fakulta

Ústav romanistiky

Diplomová práce

**Analytický katalog frankofonních spisovatelů v revui *Světová
literatura* v letech 1956-1968**

vedoucí práce: Mgr. Kateřina Drsková, Ph.D.

vypracovala: Zuzana Zuziaková

obor: český jazyk - francouzský jazyk, učitelství pro ZŠ

2008, České Budějovice

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

25. dubna 2008

Poděkování

Za odbornou pomoc, a hlavně trpělivost děkuji vedoucí mé diplomové práce Mgr. Kateřině Drskové, Ph.D. Dále děkuji Janě Zuziakové a Mgr. Kláře Čechové za pomoc při finálních úpravách a všem blízkým za bezbřehou trpělivost, podporu a zájem.

Obsah:

1. Úvod	5
2. Politicko - kulturní situace v ČSSR v letech 1956 - 1968	6
2.1. Padesátá léta	6
2.2. Šedesátá léta	8
2.3. Druhá polovina šedesátých let	9
3. Revue <i>Světová literatura</i>	16
4. Metodologie	19
5. Frankofonní literatura v revui <i>Světová literatura</i> v letech 1956 - 1968	20
6. Index frankofonních děl	48
7. Literární žánry a témata	54
7.1. Román	54
7.2. Povídka	57
7.3. Novela	59
7.4. Esej	60
7.5. Ostatní žánry	62
7.6. Divadelní hra a filmový scénář	65
7.7. Poezie	67
8. Analýza	71
8.1. Analýza četnosti výskytu frankofonní literatury	71
8.2. Analýza žánrů a témat	73
8.3. Analýza autorů podle národnosti	75
8.4. Analýza autorů dle jejich politických postojů	78
8.5. Analýza autorů a děl z hlediska aktuálnosti	80
8.6. Analýza změn v důsledku politické situace	83
9. Závěr	85
Bibliografie	86
Přílohy: I. Index frankofonních autorů	88
II. Index překladatelů	119
Anotace	122
Annotation	123

1. Úvod

Podstatou této diplomové práce nazvané *Analytický katalog frankofonní literatury v revui Světová literatura 1956 - 1968* bude analýza frankofonní literatury a výběru jejich autorů v českém literárním časopise *Světová literatura (SL)* v období od roku 1956 do roku 1968. Po seznámení se s politickou a kulturní situací v ČSSR zpracuji všechna čísla této periody a dle zadání mé diplomové práce je budu analyzovat z hlediska děl a autorů. U literárních textů se zaměřím na jejich žánry, témata, aktuálnost a četnost výskytu v *SL*, u autorů se budu věnovat jejich národnosti, politické angažovanosti a případné příslušnosti k literárnímu směru. Získané poznatky pak zasadím do historického kontextu a pokusím se vysledovat vliv politických změn na časopis.

Předpokládám, že u literárních děl bude převažovat narativní próza, vzhledem k rozsahu by to měla být povídka. Časopis si dal za úkol seznamovat čtenáře se zahraničními současnými literaturami, z čehož vyvozují, že většina tvorby bude pocházet z dvacátého století. Dále odhaduji, že frankofonní literatura nebude mít, co se četnosti výskytu týče, příliš dominantní postavení, a to z důvodů jednak literatury socialistických zemí, které budou mít zřejmě přednost, ale také literatury anglofonní, jež se vždy těšila větší oblibě. S ohledem na to, že Francie je zemí původu francouzského jazyka, frankofonní autory očekávám především francouzské národnosti. Také usuzuji, že většina z nich bude levicově orientována, což se projeví i v otištěných textech. Jelikož u nás ve druhé polovině padesátých let došlo ke zmírnění režimu, v první polovině let šedesátých k jeho utužení a ve druhé polovině se poměry opět uvolnily, očekávám, že tento vývoj bude ovlivňovat výběr autorů a děl.

V analytické části mé diplomové práce se tedy budu zabývat výše zmíněnými body a v závěru zhodnotím, byly-li mé hypotézy opodstatněné a pravdivé.

2. Politicko-kulturní situace v ČSSR v letech 1956 - 1968

2.1. Padesátá léta

Charakter námi sledovaného historického období 1956 - 1968 je silně ovlivněn událostí staršího data. Jedná se o smrt Josifa Vissarionoviče Stalina v roce 1953. O tři roky později je již i SSSR připraveno začít o Stalinově éře hovořit. Stalo se tak v únoru roku 1956 na XX. Sjezdu KSSS v Moskvě, kde Nikita Chruščov poprvé otevřeně promluvil o masových nezákonnostech Stalinovy éry a odsoudil je. Vyložil stalinismus jako „deformaci“ a „kult osobnosti“. Na rozdíl od něj však náš delegát V. Široký přednesl referát, který se jakékoli kritice kultu osobnosti vyhýbal. Když v dubnu u nás projednával ÚV KSČ závěry tohoto XX. Sjezdu KSSS, konečně zazněla ostřejší sebekritika. Toto vyústění zasedání prohloubilo ideový rozkol strany. Dokonce se ozvaly hlasy požadující zrušení cenzury a připuštění názorové opozice. Nastává mírnější éra, konec nejtvrďší studené války, rehabilitace obětí.

Toto uvolnění mělo okamžitou odezvu. Od 22. do 29. 4. se konal II. sjezd československých spisovatelů, kde se ozývaly hlasy nespokojené se zasahováním stranických a státnických orgánů do literární tvorby a vyzvaly ostatní, aby od nich vyšel podnět ke skutečné destalinizaci veřejného života („*Psát jen a jen pravdu, být svědomím národa.*“¹). Nejostřeji vystoupil František Hrubín: „*Žijme a tvořme tak, aby se od nás lidé neodvraceli..., aby si nás vážili jako opravdových tvůrců, nikým a ničím nepodplatitelných.*“²; a Jaroslav Seifert, který hovořil o osudech vězňených a perzekvovaných spisovatelů. Vyzval k odčinění křivd, žádal, *aby se literatura opět stala svědomím národa.*³ S literárním mechanismem se pokoušeli vyrovnat i četní teoretici. Ti však většinou v ideologickém zajetí představ o umění. Na rozdíl od nich Jan Grossman psal o potlačení osobnosti i osobitosti a o převaze černobílých formulací. Tento stav pojmenoval „*krize v literatuře*“⁴. Polemiky na toto téma se však odehrávaly i na veřejné úrovni. Ivan Sviták otiskl v *Literárních novinách* článek, ve kterém požadoval „*vymanění teorie z poplatnosti propagandy*“, a tvrdil, že „*znásilňovat fakta trvale není možné, rozpor ideologického a vědeckého myšlení se nakonec musí projevit*“⁵. Musel však čelit protiútoky dogmatiků, kteří reagovali povzbuzení krvavým potlačením protikomunistického povstání v Budapešti a následným ostřejším sovětským kurzem.

Po smrti prezidenta Antonína Zápotockého v listopadu 1957 byl do jeho funkce

¹ František Čapka, *Dějiny země koruny české v datech*, Libri, Praha 1999

² Jan Lehár&kolektiv autorů, *Česká literatura od počátků k dnešku*, Lidové noviny, Praha 1998

³ Jan Lehár&kolektiv autorů, *Česká literatura od počátků k dnešku*, Lidové noviny, Praha 1998

⁴ Jan Lehár&kolektiv autorů, *Česká literatura od počátků k dnešku*, Lidové noviny, Praha 1998

⁵ Jan Lehár&kolektiv autorů, *Česká literatura od počátků k dnešku*, Lidové noviny, Praha 1998

zvolen dosavadní 1. tajemník ÚV KSČ Antonín Novotný a již v prosinci téhož roku se projevilo zpřísnění režimu – politické byro ÚV KSČ rozhodlo o provádění *Třídně-politické prověrky* s cílem odstranit z řídicího aparátu i z vědeckých institucí „politicky a třídně“ nespolehlivé zaměstnance. Touto prověrkou bylo v průběhu roku 1958 postiženo více než padesát tisíc lidí. Další opatření se týkala například studentů, protože tajná směrnice ÚV KSČ z února 1958 ukládala důsledné uplatňování třídních hledisek při přijímacích řízeních na SŠ a VŠ.

V roce 1959 se uskutečnil Sjezd socialistické kultury, kde stranické vedení vyzvalo tvůrčí pracovníky k „*vysoké odpovědnosti za uskutečnění cílů socialisticko-kulturní revoluce, za široké osvojování marxistického světového názoru, k aktivní účasti na překonávání ideologického dědictví minulosti a na formování socialistického člověka*“. Pod taktovkou Ladislava Štolla byly odmítnuty „*pozůstatky škodlivých názorů a nálad, jež se projeví na II. sjezdu československých spisovatelů a po něm ještě přežívaly*“. Následovala nová vlna prověrek, tentokrát to byly literární čistky. Z nakladatelství *Československý spisovatel* museli odejít ředitel Fikar a někteří další (Kocourek, Grossman, Hiršl, Bednář), byla zakázána připravovaná kniha próz Bohumila Hrabala. Byl zrušen časopis *Květen* a bylo zahájeno polemické tažení proti Škvoreckého *Zbabělcům*, kteří vyšli v roce 1958. Tyto represe už ale nebyly tak tvrdé jako po únoru 1948. Většina postižených směla i nadále pracovat v jiných oborech kultury (Ladislav Fikar se stal šéfdramaturgem Státního filmu a podílel se na formování československé „nové vlny“ v 60. letech, Jan Grossman nastoupil jako umělecký ředitel činohry Divadla Na Zábradlí).

V druhé polovině padesátých let je tedy znatelné částečné uvolnění způsobené smrtí Stalina a následnou sebekritikou z řad komunistů, zároveň je patrný také strach strany před následováním maďarského modelu protikomunistického povstání a ztrátou kontroly nad státem. Navzdory tomu se daří, i přes nemalé těžkosti, obnovit kontakty se světovou literaturou. Divadla uvádějí Brechtovy hry, jejichž poetika je protichůdná dosud povinnému iluzivnímu realismu. Obraz západní literatury se už neomezuje pouze na autory „socialistického realismu“, ale postupně jsou vydáváni i jiní „pokrokoví“ spisovatelé: Němec Böll, Ital Moravia, Američané Hemingway, Faulkner a Jeffers. Zasloužily se o to hlavně nakladatelství SNKLHU (později Odeon) a časopis *Světová literatura*. V letech 1955 - 1959 také fungoval časopis *Květen*, kde byl dán prostor původní české tvorbě. Autoři *Května* odmítali povrchní rétoriku poučovací literatury, zabývali se například tzv. poezií všedního dne, jež se mimo jiné vyznačovala uvolněnou veršovou formou až volným veršem. I v dramatu druhé poloviny padesátých let můžeme nalézt nové postupy a nová témata.

Charaktery jsou komplikovanější, konflikty jsou méně prostoduché. Například Pavel Kohout ve své hře z roku 1957 *Taková láska*, se kterou získal uznání i na západě, používá antiiluzivní postupy, jedná se o hru ve hře, opakují se klíčové scény se stejnými replikami, ale v novém osvětlení. Znovu se do popředí dostává také satira. Ve srovnání s poezií a s dramatem česká próza na konci padesátých let a ještě na začátku let šedesátých zaostávala. Proměnlivé ovzduší této doby, kdy „oteplení“ vzápětí střídá restaurace stalinismu a kdy byla kultura přísně střežena cenzurou, nebylo příznivé pro román, který bývá bezprostředně spojen s myšlenkovým a politickým ruchem doby, ale zato svědčilo kratším, aktuálně působícím žánrům, jako črtě, povídky a novele. V této době také začínají vznikat různé menší divadelní a kulturní scény, například divadlo ABC (1955) nebo avantgardní divadlo tzv. malých forem Semafor (1959).

2.2. Šedesátá léta

Snaha strany o znovunastolení přísnějšího režimu pokračovala i začátkem šedesátých let. V listopadu roku 1961 varoval na jednání ÚV KSČ prezident A. Novotný (přestože na XXII. sjezdu KSSS v říjnu 1961 požadoval odsouzení zločinů stalinismu) před přílišným voláním po rehabilitacích. Tři měsíce na to přineslo *Rudé právo* zprávu o odvolání místopředsedy vlády a donedávna (do 23. 7. 1961) ministra vnitra Rudolfa Baráka ze všech jeho funkcí a jeho vyloučení z KSČ pro „porušování socialistické zákonnosti“. Byl označen jako „zloděj, politický dobrodruh a kariérista, který se chtěl uchopit moci“. Při tajném přelíčení před vojenským soudem byl 20. 4. 1964 odsouzen na 15 let vězení. Tak skončil zákulisní boj ambiciózního Baráka s prezidentem Novotným. „Palácový převrat“ se nekonal.

Pro jednání ÚV KSČ připravil jeho sekretariát v dubnu 1963 obsáhlý materiál *O porušování stranických zásad a socialistické zákonnosti v období kultu osobnosti*. Měl nahradit souhrnnou zprávu Kolderovy komise (často označovaná jako „komise barnabitská“, protože mnoho měsíců zasedala v dosti přísné izolaci v klášteře barnabitek v Praze). Tato zpráva jednoznačně prokázala nevinu pronásledovaných lidí, a naopak snesla důkazy o vině mnoha vysokých funkcionářů. Proto byla částí vedení KSČ označena za „provokaci“ a naprosto „v této době nepřijatelnou“. Přesto došlo (částečně) k postihům viníků (K. Bacílek, B. Köhler). 22. 8. publikovalo *Rudé právo* (po těžkých diskuzích) zprávu tzv. „barnabitské komise“¹, která, přes Novotného škrty, vedla přece jen k plnému odvolání procesů a k soudní rehabilitaci 481 nespravedlivě odsouzených. Tato Kolderova komise sice prorazila zeď kolem rehabilitací, ale zůstávala nedůsledná a ustupovala tlaku „starých kádřů“ (zejména A.

¹František Čapka, *Dějiny země koruny české v datech*, Libri, Praha 1999

Novotného).

„V šedesátých letech česká literatura daleko přesáhla svůj akční rádius, překročila prostor literatury a spisovatelé byli bezmála stejně populární jako hokejové mužstvo anebo rockoví zpěváci. Však taky spisovatel, jenž byl s to vyjít vstříc „národnímu očekávání“, musel mít nejen cosi ze showmana a populárního zpěváka, ale i z bojovnosti hokejového reprezentanta.“ (Jiří Kratochvíl, Šedesátá léta dnes, 1994)¹

Hospodářská krize v první polovině 60. let u nás a nová vlna stalinismu v SSSR donutily komunistické lídry k ústupkům. Liberalizace se projevila jak ve sféře hospodářské a politické, tak kulturní. S ohledem na sympatie československé mládeže k západnímu stylu života a k poezii amerických beatníků vyšel už v roce 1959 v časopise *Světová literatura* Zábranův první překlad Allena Ginsberga. Právě na překladatelské činnosti lze jasně dokladovat proces liberalizace. Zatímco na konci padesátých let bylo oproti 302 překladům z ruštiny přeloženo pouze 79 děl z angličtiny, v roce 1965 už je jasná rovnováha mezi 126 překlady z ruštiny a 127 z angličtiny. Tento posun hraje významnou roli. Například v Jungmannově době nahrazovalo překladatelství nerozvinutou literaturu. Tato situace se v poválečné době opakovala, ale výběr autorů byl značně omezen. A právě v šedesátých letech získali překladatelé alespoň částečnou možnost volby. Otevírání se světu znamenalo uvádění dalších literárních jmen. Po Hiršalově Morgensternovi a Bednářově Jeffersovi to byl Urbánkův Shakespeare (civilnější a aktuálnější než předchozí překlad E. A. Saudka). Dále jsme se konečně mohli setkat s americkými autory, Solženicynem, Brochem, Camusem, Goldingem, Dürrenmattem, Borgesem, Márquezem. Zapůsobil také francouzský „nový román“, jenž nezůstal bez vlivu na prózy A. Klimenta, J. Frieda, K. Miloty, a absurdní dramata Ionescova a Beckettova, k nimž vznikla samostatná obdoba u Havla a Smočka. Na konci 60. let se alespoň v časopisech mohli objevit „nebezpeční emigranti“, světově proslulí autoři jako Polák Czesław Miłosz nebo Rus Nabokov. Na knižní vydání jejich děl si však čtenáři museli počkat ještě 20 let.

2.3. Druhá polovina šedesátých let

Signálem uvolnění domácí autorské scény bylo druhé vydání Škvoreckého *Zbabělců* v roce 1964. O prvním vydání řekl v roce 1959 Ladislav Štoll: „*Je to věc umělecky nepoctivá, nepravdivá, cynická.*“² Kniha byla tedy zakázána, vyřazena z knihoven. Ale když vyšla jen s drobnými úpravami v roce 1964, kritika ji přijala bez

¹ Jan Lehár&kolektiv autorů, *Česká literatura od počátků k dnešku, Lidové noviny*, Praha 1998

² Jan Lehár&kolektiv autorů, *Česká literatura od počátků k dnešku, Lidové noviny*, Praha 1998

výjimky kladně. Toto uvolnění umožnilo start nové vlně literární generace. Nastoupila literatura experimentující a existenciálně zaměřená coby součást boje proti závaznosti schématických modelů předchozích let. Odumřel budovatelský román, nyní byly vytvářeny postavy, které pochybují a chybují, prožívající deziluzi (romány životní deziluze: M. Kundera: *Žert*, 1967) a také romány historické, jejichž děj už ovšem nespadá do doby husitů a obrození, ale do doby předhusitské a barokní (Kaplický: *Kladivo na čarodějnice*, 1963). Ovlivnění francouzskou literaturou i u nás spisovatelé okoušejí nový román. Dále prorážejí žánry sci-fi (Nesvadba, Souček), kultivované detektivky (Škvorecký, Valenta), populární a zábavné literatury (překlady mayovek a opět začíná vycházet Jaroslav Foglar), satiry. Bylo znovuotevřeno téma války a okupace (2. vlna válečné prózy), kde se ovšem vytrácí heroismus a do popředí se dostává úděl Židů (Frýd, Otčenášek, Lustig, Škvorecký, Fuks). Mění se také vypravěčské techniky - autoři využívají osobní perspektivy, v jazyce se objevují vulgarismy, hovorová syntax (Hrabal používá metafory a jeho způsob vyprávění je složen jako mozaika nebo proud představ). Začíná se proměňovat funkce estetického vnímání – projev „zdrsnění“, odpor vůči ornamentálnímu veršování, obrat k lehkosti, písňovosti, elementárnosti... Jedná se o proces, který se odehrává v různých evropských a světových literaturách.

Můžeme pozorovat rozvoj filmového umění, u nás zastoupeného především režiséry „nové vlny“ (Forman, Menzel, Chytilová, Jakubisko). Divadlo je ovlivněno absurdním dramatem, básníci tematizují smrt a úzkost. Zatímco většina tradičních „kamenných“ divadel (státem podporovaných) zaznamenává krizi návštěvnosti, menší divadelní soubory mají hlediště nabita. Poezie se vrací k surrealismu a prostřednictvím konkrétní poezie pokračuje v dadaismu založeném na racionálním přístupu, přesně promyšlené stavbě díla a konstrukci jazykového materiálu. Klíčovou roli zastávají média a kulturní časopisy: *Literární noviny*, *Host do domu*, *Plamen*; mladí autoři pak publikovali v časopisech *Tvář* (1964-5) a *Sešity* (1966-9). Díky propouštění většiny vězněných katolických duchovních a spisovatelů nastalo také obrození náboženského myšlení a i když se přední křesťanští autoři (Deml, Durych, Zahradníček) za svého života nedočkali, byli vydáni posmrtně.

Ve srovnání s padesátými léty tedy podstatně přibýlo veřejné svobody, ale i nyní byla ostřejší kritika tlumena a perzekvována. Kulturní rezoluce z roku 1966 už tedy nebyla tak přísná, připouštěla i otevřenou výměnu názorů, experimentování, konfrontaci, dokonce vysloveně odmítla uměleckou tvorbu chápanou pouze jako „soubor jakýchsi předem vymezených estetických norem a tvůrčích postupů“. Ale přece jen vybízela k ostražitosti před hrozícím nebezpečím „liberalismu“, tj.

zlehčováním marxistické ideologie. Výsledkem byl samozřejmě závěr, že rozhodující slovo ke všem těmto otázkám má strana a její orgány. Nový tiskový zákon z roku 1967 legalizoval cenzuru pod eufemistickým pojmenováním Ústřední publikační správa při Ministerstvu vnitra (z některých čísel *Literárních novin* byla zabavena až třetina obsahu). I přes zachování zmiňovaných opatření proti přílišnému uvolnění politické situace se společnost stále více rozdělovala na minoritní dogmatickou a většinovou proreformní část. Proto varoval prezident Novotný v únoru 1967 před snahami mnohých komunistů „pod rouškou demokratizace podporovat snahy imperialistů rozdělit československou společnost“. Na pomoc mu přijel i generální tajemník KSSS L. I. Brežněv, který mu opět navrhl umístit v československém pohraničí dvě sovětské divize, což však Novotný odmítl.

Snaha strany o znovuuchopení mírně rozdrobené moci se promítla i na V. sjezdu ČSM, kde komunistické vedení prosazovalo upevnění úlohy KSČ proti snahám vytvořit pluralitu organizací mládeže. Proto byli studentští předáci J. Miller a L. Holeček vyloučeni z ČSM i ze studií a přímé vedení stranou bylo tedy zabezpečeno (novým předsedou ČSM se stal M. Zavadil).

Dalším dosud největším konfliktem odpůrců a zastánců reformu byl IV. sjezd svazu československých spisovatelů na konci června 1967. *Spisovatelé vědomě riskovali konflikt s mocí, volali po „evropském kontextu“, po návratu do kulturně civilizační sféry odpovídající historii a tradicím českého národa.*¹ Tón zasedání udal Milan Kundera, pověřený úvodním projevem. Záměrně se vzdal obvyklých řečnických frází a rozhodl se mluvit přímo k věci. Řekl, že české kultuře, dlouhodobě izolované od světa nejprve okupací, pak stalinismem, hrozí ztráta historické paměti. *„Lidé, kteří žijí jen ve své nezprostředkované přítomnosti, bez vědomí historické kontinuity a bez kultury, jsou s to proměnit svou vlast v pustinu bez historie, bez paměti, bez ozvěn a bez krásy.“*² Ostře se ohradil proti všem projevům cenzury: *„Jakýkoli zásah do svobody myšlenek a slov, ať technologie i pojmenování takové cenzury je sebediskrétnější, je ve dvacátém století skandálem a pro naši rozbíhající se literaturu okovem.“*³ Následoval projev tajemníka ÚV KSS Hendrycha, v němž vyzval spisovatele k boji s buržoazní ideologií, požadoval umění „socialistické“ a „realistické“. Kritizoval svaz za sklony k „ideovému pluralismu“. Kohout a Klíma hovořili o cenzuře, žádali v souladu s ústavou svobodu slova i tisku. Dále byl přečten dopis Solženicyna adresovaný sjezdu sovětských spisovatelů, který

¹ František Čapka, *Dějiny země koruny české v datech*, Libri, Praha 1999

² Lehár, J., *Česká literatura od počátků k dnešku*, Lidové noviny, Praha 1998

³ Lehár, J., *Česká literatura od počátků k dnešku*, Lidové noviny, Praha 1998

odsuzoval sovětskou kulturní politiku a cenzuru jako ilegální a protiústavní. Na takovou kritiku nebylo stranické vedení zvyklé. Delegace ÚV KSČ, vedená Hendrychem, demonstrativně opustila sjezd. Hlavní šok však přišel druhý den odpoledne, kdy vystoupil Ludvík Vaculík. Tak tvrdá veřejná kritika u nás od února 1948 nezazněla. Vůči svazu spisovatelů byla tedy nevyhnutelně podniknuta perzekuční opatření. Tři spisovatelé byli vyloučeni ze strany. Vaculík byl navíc obviněn z trestného činu hanobení republiky. *Literární noviny* byly odebrány svazu spisovatelů, a tím prakticky zlikvidovány. Pár dnů po tomto vyhoceném střetu vystoupil A. Novotný na VŠ stranické a přednesl sérii útoků proti kritikům poměrů ve státě a proklamoval nastolení „tvrdého kurzu“ znamenající konec tání, konec liberalizace.

Koncem října téhož roku se objevily další spory výraznějšího rázu, tentokrát však již na schůzi ÚV KSČ. Při projednávání postavení strany ve společnosti vystoupilo s kritikou několik členů. Bezprostředním podnětem ke konfliktu však byl projev Alexandra Dubčeka, který hlavní politické nebezpečí spatřoval v hlásání třidnosti, zpochybnil veškeré „řízení strany“ ve státě, neboť „vládnout by měla vláda“¹, a napadl kumulaci funkcí, jež byla pro období vlády A. Novotného typická. Toto vyostření situace ve vedení KSČ a KSS - tzv. Slovenská otázka - uvolnilo cestu k Pražskému jaru. Novotnému nepomohla ani tajná návštěva Brežněva, a tak musel na příštím zasedání ÚV KSČ čelit dalším výpadům. Měl ještě své zastánce, ale vzhledem k jejich menšině musel přistoupit na jeden z požadavků, a to přerozdělení nejvyšších funkcí. O pouhý týden později si vyslechl opětovnou kritiku větší části členů a výsledkem byla jeho abdikace na stranickou funkci. Na jeho post 1. tajemníka nastoupil v lednu 1968 A. Dubček, který byl přístupný reformám a diskuzi. Skončila tak desetiletá éra Novotného a začíná krátké období rozkvětu československého demokratického socialismu – Pražské jaro.

Tento stav se ale nezamlouval ostatním socialistickým státům (Bulharsku, Maďarsku, Polsku, NDR a SSSR), které nám vytkly stav poměrů a varovaly před plíživou kontrarevolucí. V té době složil A. Novotný i funkci prezidenta republiky a na Dubčekův návrh jej 30. 3. 1968 nahradil Ludvík Svoboda, který šel po svém jmenování položit věnce nejen na hroby bývalých prezidentů K. Gottwalda a A. Zápotockého, ale i T. G. Masaryka a E. Beneše.

Politické uvolnění se projevilo ve všech sférách veřejného života. Vznikl Klub 231, což bylo sdružení politických vězňů komunistického režimu, odsouzených podle zákona na ochranu republiky z října 1948 (č. 231 Sb.), a během tří měsíců

¹ František Čapka, *Dějiny země koruny české v datech*, Libri, Praha 1999

fungovaly jeho výbory po celé zemi. Celostátní aktiv všech vysokoškolských center se vyslovil pro vytvoření samostatné organizace vysokoškoláků mimo organizaci ČSM. Do hospodářství byly zavedeny některé prvky trhu a připravovala se federalizace. Urychlila se rehabilitace poúnorových obětí a pomalu odcházel zkorumpovaný funkcionáři. Byla fakticky zrušena cenzura a spisovatelé a publicisté získali obrovskou popularitu, a tak velký vliv na veřejnost, jako doposud nikdy. Redakce někdejších *Literárních novin* obnovila časopis pod názvem *Literární listy* (největší náklad v Evropě – 300 tisíc výtisků). Při svazu spisovatelů vzniká Klub nezávislých spisovatelů sdružující nekomunistické členy z celé republiky (v čele V. Havel, P. Kopta, A. Kliment). Jsou zahájeny přípravy k obnovení Sociálně-demokratické strany, Sokola a Junáka a také vzniká prozatímní výbor katolického duchovenstva.

V dubnu byl ÚV KSČ přijat tzv. Akční program KSČ, který měl navodit socialismus s lidskou tváří, jehož realizace byla naplánovaná na příští dva roky. Nové poměry se projeví i při dubnovém sestavování nové vlády, kde bylo nahrazeno 19 členů. Tento stav věcí se ale stal trnem v oku SSSR, a tak si československá delegace v čele s A. Dubčekem vyslechla od Brežněva kritiku a požadavek na opatření proti antisocialistickým a pravicovým silám. Zatímco si Dubček zachoval svůj mírný postoj, opozice z řad ÚV KSČ v čele s Biřákem nazvala situaci v naší zemi kritickou a poukázala na nutnost kontroly sdělovacích prostředků. V květnu se za mimořádného zájmu o studentský majáles projevilo stupňující se radikální veřejné mínění a strana začala potlačovat budící se demokratizaci. Odmítla například obnovu sociální demokracie, již označila jako protikomunistickou organizaci. Posílení protisovětské nálady měly za následek další dvě události. V červnu se v jednom z hangárů v Praze-Ruzyni konal sraz Lidových milicí, jehož se zúčastnilo asi 10 tisíc příslušníků. Ti odsoudili stávající komunistické vedení jako slabé v postupu proti pravici a žádali mocenskoadministrativní zákroky. Druhým momentem bylo červnové vojenské cvičení států Varšavské smlouvy na našem území, které sice skončilo 30. 6., ale sovětská vojska náš stát opustila až 3. 8. A tak uveřejnily na konci června *Literární listy*, *Práce*, *Zemědělské noviny* a *Mladá fronta* výzvu *Dva tisíce slov, která patří dělníkům, zemědělcům, úředníkům, vědcům, umělcům, všem*, kterou vypracoval L. Vaculík. Provolání, vedle kritického pohledu na minulost, vyznívalo jako výzva k nápravě a „rozbouřilo a zdramatizovalo“ politický vývoj v zemi. Odpůrci reformy hodnotili článek *Dva tisíce slov* jako výzvu ke kontrarevoluci, neboť v něm bylo napadáno dosavadní pomalé tempo společenských změn a apeloval na veřejnost s výzvou, aby zakládala „vlastní

občanské výbory a komise“ nezávislé na oficiálních orgánech. Dubčekovské vedení strany manifest odmítlo. První tajemník strany a další přívrženci reformem (Smrkovský, Černík) se tak však ocitli v kleštích. Na jedné straně potřebovali podporu veřejnosti proti domácím konzervativcům i jako argument pro zahraničí. Na straně druhé byli touto veřejností tlačeni k prohloubení demokratizace, čehož se vzhledem k SSSR obávali.

Reakce SSSR na sebe nenechala dlouho čekat. V polovině července schválili představitelé pěti socialistických států (Bulharska, Maďarska, Polska, NDR a SSSR) Brežněvův koncept otevřeného dopisu adresovaného KSČ. Obsah dopisu byl směsicí varování se znatelnými prvky hrozby (Brežněvova doktrína s právem zasahovat do vnitřních záležitostí socialistických zemí), neboť se, podle názoru „pětky“, v ČSSR organizačně stmelila kontrarevoluce. Odpovědí ÚV KSČ byl střízlivý a uvážlivý dopis vyvracející neopodstatněná obvinění a neoprávněnou kritiku, odmítající tezi o internacionální pomoci „pětky“ v bránění socialismu v jiné zemi. Po zveřejnění obou dopisů se u nás strhla lavina souhlasu veřejnosti a 78 % obyvatel získalo v KSČ důvěru.

Zatímco moskevská *Pravda* otiskla 30. 7. dopis 99 zaměstnanců pražské Pragovky s výzvou k mocenskému zásahu ze strany SSSR, „pětka“ prohlubovala nátlak na představitele našeho státu. Oznamila, že „*bratrské strany nikomu nedovolí vrazit klín mezi socialistické státy*“¹ a problém že vyřeší „*vzájemnou pomocí a podporou*.“² První zpráva o obsazování republiky vojsky „socialistické pětky“ dorazila 20. srpna ve 23.30 h. Ministr obrany (M. Dzúr) vyzval armádu, aby nekladla odpor, a bylo vydáno *Prohlášení všemu československému lidu* informující veřejnost, že vojska obsazují ČSSR proti vůli ústavních orgánů a bez jejich vědomí.

Při okupaci bylo použito impozantní množství prostředků: operace Dunaj - největší vojenská operace v Evropě po druhé světové válce - připravovaná už od dubna, uvedla do pohybu sovětské jednotky umístěné v NDR, Polsku a Maďarsku. V prvním sledu obsadilo naši zemi 4 600 tanků, o pět dní později bylo ČSSR okupováno 6 300 tanky. Pro srovnání, Francie byla roku 1940 napadena 2 500 tanky a hitlerovské Německo při útoku na SSSR v červnu roku 1941 zmobilizovalo 3 580 tanků. Naše vláda poslala vládám „pětky“ protest. Ta se však u nás pokusila sestavit prosovětskou, tzv. dělnicko-rolnickou vládu. Tato snaha ale díky nenásilnému odporu obyvatelstva ztroskotala, a tak sovětské orgány zatkly a deportovaly do SSSR některé vůdčí politické představitele v čele s Dubčekem, ale byly nuceny je propustit a po několika dnech s nimi sovětské vedení „vyjednávalo“. Pod tlakem si vymohlo

¹ František Čapka, *Dějiny zemí koruny české v datech*, Libri, Praha 1999

² František Čapka, *Dějiny zemí koruny české v datech*, Libri, Praha 1999

podepsání tzv. Moskevského protokolu o normalizaci poměrů v ČSSR. Jednalo se o závazné úkoly pro vedení KSČ, jako byl zákaz protisocialistických organizací a strany sociální demokracie, upevnění orgánů bezpečnosti a armády, stranická kontrola tisku a konkrétní kádrové změny. Za těchto podmínek byl přislíben etapovitý odsun sovětských vojsk. V závislosti na těchto nařízeních byly v září přijaty zákony hluboce zasahující do ústavních a občanských práv (národní výbory získaly moc rozpustit nebo zakázat veřejné shromáždění, vyšel zákon zakazující činnost stran, které nejsou sdruženy v Národní frontě...). Sovětská strana i přes tato opatření odmítla návrh etap stažení, naopak požadovala na našem území pro svá vojska ubytovací prostory a letiště, a tak v říjnu schválilo Národní shromáždění smlouvu podepsanou ČSSR a SSSR o dočasném pobytu sovětských vojsk na našem území (75 tisíc vojáků, 4 letiště a 3 vojenské nemocnice).

Sílicí odpor veřejnosti vyústil v listopadu v Praze, Brně a Českých Budějovicích otevřenými demonstracemi proti okupaci, které byly potlačeny jednotkami Státní bezpečnosti, armády a Lidových milicí. Na naší politické scéně již slavili úspěchy promoskevní komunisté (L. Štrougal) a i přes třídní stávkou vysokoškolských studentů, jež vyslovili 10 požadavků týkajících se návratu k reformní politice a obrany lidských práv, byla již normalizace v plném proudu. Naopak byla zavedena přísná cenzura a bylo zakázáno zhruba 70 organizací a sdružení, nebo byly sloučeny s jinými – oficiálními.

3. Revue *Světová literatura*

V roce 1955 přišel Jan Řezáč, tehdejší šéfredaktor Státního nakladatelství krásné literatury, hudby a umění (SNKLHU - od roku 1961 Státní nakladatelství krásné literatury a umění, od roku 1966 Odeon), s myšlenkou vydávat revui věnovanou zahraničním literaturám. V následujícím roce nakladatelství nápad realizovalo a začalo vydávat periodikum s podtitulem *Revue zahraničních literatur*, které se jmenovalo *Světová literatura* (1956 - 1996). Středem zájmu byla překladová literatura. *SL* vycházela v sešitech s malými výjimkami šestkrát, v posledních dvou ročnících jen třikrát ročně. V roce 1956 vyšla nákladem 6 000 výtisků, v roce následujícím už však byl náklad dvojnásobný a v roce 1965 se jednalo o 20 000 výtisků. Časopis zhruba odpovídal formátu A5 (24,5x16 cm) a většinou čítal 256 stran.

Struktura časopisu byla velmi přehledná. První stránka byla věnovaná složení redakce časopisu a obsahu, a pak v prvních zhruba dvou třetinách měla místo překladová literatura. Následovaly recenze a kulturní zajímavosti. Téměř v každém ročníku také vyšel obsahový přehled, jenž byl rozdělen do oddílů poezie, próza, drama, film, studie, články, eseje, črty, dopisy, recenze, kulturní zajímavosti, dopisy čtenářů, výtvarníci a někdy i teorie, anketa, retrospektivy, hry, ilustrace a fotografie.

Na stránkách *Světové literatury* se objevovaly především práce současných autorů: romány na pokračování, povídky, novely, básně a literární studie, ale také divadelní či rozhlasové hry a filmové scénáře. Čtenáři se s díly mohli seznámit také prostřednictvím recenzí s rozsáhlými ukázkami. Vedle toho časopis také uveřejňoval literárně-kritické a literárně-historické stati a eseje původní i překladové, monografické portréty, souborné a přehledové studie. Dostatečný prostor byl také věnován výtvarnému umění, ilustracím a fotografiím. Časopis představoval jednotlivé národní literatury podle autorů, skupin i žánrů. Značný byl také rádius překládaných děl z geografického hlediska. Zejména v prvních ročnících, kdy byla zjevná snaha o nekonfliktní a neproblémové autory, byla uveřejňována například literatura arabská, eskymácká, ukrajinská, madagaskarská, brazilská, islandská, korejská či panamská.

Prvním šéfredaktorem byl v letech 1956 - 1961 Jan Řezáč, jeho zástupci se stali Josef Škvorecký (1957 - 1958) a Zdeněk Štolba (1958 - 1961). Po Janu

Řezáčovi se šéfredaktorského křesla do roku 1963 ujala Božena Wirthová a následně až do roku 1968 Josef Kadlec. V 50. a 60. letech v redakci mimo jiné pracovaly například Ludmila Dušková, Eva Pilařová, Marie Leskovjanová-Zábranová. Rozsáhlé materiály o jednotlivých autorech, žánrech, dílech a průběžně také recenze a články týkající se frankofonní literatury uveřejňovali například Radovan Krátký, Petr Pujman, Jan Vladislav, Ludvík Kundera, Alena Ondrušková a mnoho dalších. V podstatě bylo téměř pravidlem, že překladatel čtenářům alespoň v krátkém slovu o autorovi spisovatele představil, popřípadě zhodnotil jeho dílo, takže autory recenzí a článků, které se zabývaly tématem frankofonních spisovatelů sledovaným v této práci, najdeme v seznamu překladatelů v přílohové části. Mezi ně například patřili Jaroslav Fryčer, Jiří Kolář, Jiří Konůpek, Petr Kopta, Adolf Kroupa, Josef Pospíšil a další. Zatímco v 70. letech ve *Světové literatuře* publikovali spíše začínající překladatelé, které si chtěl Odeon svým způsobem vyzkoušet a „otestovat“, v 60. letech byla tato revue polem špičkových překladatelů. Po roce 1968 nastoupil na místo šéfredaktora Jan Vladislav a po něm, v roce 1970, opět Josef Kadlec. Jako zastupující šéfredaktor vedl časopis od roku 1971 Svatopluk Horečka a po roce 1977 získal post šéfredaktora Zdeněk Volný. V období 1988 - 1990 stál v čele revue Václav Falda a poslední šéfredaktorkou byla až do zániku periodika v roce 1996 Anna Kareninová.

*"V původních studiích literárních vědců našich i cizích pokusí se časopis postupně nově zhodnotit významné kladné i záporné zjevy cizích literatur, literární směry a školy a objevit čtenářům písemnictví odlehlých národů, u nás málo známé nebo zcela neznámé."*¹ Takto v úvodu prvního čísla formulovala redakce časopisu jeden z úkolů *Revue zahraničních literatur*. *Světová literatura* měla za cíl čtenáře seznámit jak s autory, literaturami a směry proslulými, tak i s těmi méně běžnými, představit méně známá díla klasiků, uveřejnit nové překlady vynikajících děl pomocí například recenze s ukázkami, které byly v jistých případech voleny tak, aby nemusely být cenzurovány, přiblížit dílo, jehož překlad se v našem státě nechystal. Jak řekl v rozhlasovém pořadu o *Světové literatuře* Martin Hilský: *"Posláním Světové literatury bylo otvírání oken."*² Nejednalo se však pouze o otvírání oken literatury, nýbrž i o průhledy do filmu, výtvarného umění, komiksu, divadla, rozhlasových her. Z oblasti

¹Citace: redakce, *Světová literatura*, 1956/1/3

²Citace: Český rozhlas 3 – Vltava, 31. 5. 2003

literatury byl v 60. letech dán značný prostor současným autorům a dílům, takže se čtenáři blíže seznámili například s avantgardou, novým románem i absurdním divadlem. Nemalá pozornost byla v druhé polovině 60. a pak znovu od 80. let také věnována vlivným směrům či žánrům v národních literaturách a to formou rozsáhlých cyklů, které procházely i celým ročníkem. Takto bylo například zpracováno téma dadaismu (Ludvík Kundera, *Dada-panoráma*, 1966), surrealismu (Jan Řezáč, *Surrealistická defenestrace*, 1967) nebo expresionismu (Ludvík Kundera, *Panoráma expresionismu*, 1990 - 1991).

Až do počátku 70. let byla *Světová literatura* spolu s *Hostem do domu* nejosvícenějším kulturním periodikem. Hlavní ambicí bylo obnovit alespoň z části přerušené kontakty v oblasti literatury a umění se světem. Její přínos ale nebyl "pouze" literární, pomáhala rozšiřovat i prostor pro myšlení. Výběr překládaných textů, komentáře a jiné útvary dokumentují vývoj politické situace u nás.

„V 50. a 60. letech znamenala zmrtvýchvstání literárních a kulturních hodnot v těžkých podmínkách komunistické diktatury. Iničiátoři a realizátoři tohoto kulturního počínu necht' vstoupí na nebesa: Jan Řezáč, Josef Škvorecký, redaktori, autoři, překladatelé, výtvarníci. Byl to historický čin v dějinách porobeného národa.“¹ (Josef Hiršal)

¹Citace: Semínová Zuzana, Valášek Martin, *Anketa o Světovce v 50. a 60. letech, Souvislosti 2003/1-2/str.107*

4. Metodologie

Postup vypracování mé diplomové práce je založen na jejím zadání. Po shrnutí politicko-kulturní situace v ČSSR a představení časopisu *Světová literatura* zpracuji všechna čísla *SL* v daných letech z hlediska článků věnovaných frankofonní literatuře a překladů z ní. Na základě tohoto přehledu sestavím abecední index frankofonních děl a dále abecední seznam frankofonních autorů se základními údaji o jejich životě a index překladatelů. Posledně dva jmenované budou tvořit přílohovou část. Poté vypracuji rozdělení publikovaných frankofonních děl z hlediska žánrů a témat. V samotné analytické části se budu zabývat, v souladu se zadáním, analýzou četnosti výskytu frankofonní literatury, žánrů a témat, autorů podle národnosti, jejich politické angažovanosti a analýzou z hlediska časového. V poslední části se budu věnovat případným změnám v uvádění frankofonní literatury v souvislosti s vývojem politické situace. V závěru pak zhodnotím, byly-li mnou vyslovené hypotézy v úvodní části pravdivé, a pokusím se shrnout přínos *Světové literatury*.

5. Frankofonní literatura v revui *Světová literatura* v letech 1956 - 1968

Ročník 1956

I. číslo

- str. 123-127 Charles Dobzynski: *Au clair de l'amour* (1955)
- ukázky básní: *Elegie o lásce a míru, Ty, Jsem v této chvíli sám*
- básně přel.: Petr Kopta
- str. 164-177 Robert Merle: *Sisyfos a smrt /Sisyphé et la mort/*
- divadelní hru přel.: A. J. Liehm
- str. 190-194 Marcel Aymonin: *Holá pravda o J. P. Sartrovi*
- novinový článek přel.: Naděžda Kalinová
- str. 212-234 Henri LeFebvre: *Příspěvek k estetice: I. Nezdary estetiky, II. Marx a Engels o estetice*
- esej přel.: Josef Pospíšil
- str. 244-247 Jaroslav Putík: *Smrt je mým řemeslem /La mort est mon métier, 1954/*
- recenze div. hry Roberta Merleho

II. číslo

- str. 77-81 Pierre de Ronsard: *Poezie*
- ukázky: *Výzva k míru, Sonety*
- přel.: Vladimír Holan
- str. 166-168 Romain Rolland: *Pozdrav Maximu Gorkému*
- otevřený dopis přel.: B. J.
- str. 196-210 Henri LeFebvre: *Příspěvek k estetice: III. Obsah*
- přel.: Josef Pospíšil

III. číslo

- str. 182-193 Denis Diderot: *Mystifikace aneb Historie s podobiznami, 1954*
- dialog přel.: Josef Pospíšil
- str. 213-224 Henri LeFebvre: *Příspěvek k estetice: IV. Forma, V. Říše svobody*
- přel.: Josef Pospíšil
- str. 226-229 Simone de Beauvoir: *Mandaríni /Les Mandarins, 1954/*
- ukázkou z posledního románu přel.: A. T.
- str. 229-233 Yvette LeFloc'h: *Být či nebýt - to je otázka Mandarínů /Être ou ne pas être est la question des Mandarins/*
- recenzi přel.: A. H.

IV. číslo

str. 251-253 A. T.: *Aféra kolem Minou Drouetové*

- ukázka básně: *Strome, příteli*

- není uveden překladatel

V. číslo

str. 13-38 Vercors: *Nepřirozená zvířata /Les Animaux dénaturés, 1952/ (1/2)*

- ukázkou z románu přel.: Alena Hartmanová

str. 64-71 Louis Aragon: ukázky z cyklu *Oči a paměť /Les Yeux et la mémoire, 1954/*: *Nebude posledního soudu, Že stojí za to žít..., Hájím ulice a lesy dneška*

- básně přel.: Petr Kopta

str. 222-227 Jan Pícha: *Recenze Nezvalova překladu Rimbaudových veršů*

str. 239 Yvette LeFloc'h: *Francouzský román proti vodíkové bombě /Le Roman Français contre la bombe à hydrogène/*

- přel.: A. H.

VI. číslo

str. 51-118 Vercors: *Nepřirozená zvířata /Les Animaux dénaturés, 1952/ (2/2)*

- závěrečnou ukázkou románu přeložila Alena Hartmanová

str. 239-243 Václav Zykmond: *Několik poznámek k estetice Henryho LeFebvra*

- recenze

247-248 *Apollinaire v ženském přestrojení, jak jej odhalil Eugène Monfort*

- přel.: Jiří Konůpek (není uveden autor)

Ročník 1957

I. číslo

str. 132-138 Jacques Prévert: *Tím hůř, Barbara, Ulice de Buci nyní..., Klíče od městských bran, Lázně, Píseň čističů bot*

- básně přel.: Adolf Kroupa

str. 235-246 Václav Cibula: *Jacques Lanzmann: Le rat d'Amérique, 1956*

- recenze románu s ukázkami

- není uveden překladatel ukázek ani český překlad názvu

str. 250 Yvette LeFloc'h: *Je Françoise Saganová jenom „Best Seller“?*

/Françoise Sagan, est-elle seulement un « Best-Seller » ?/

- recenzi přel.: Jan Svoboda

II. číslo

str. 96-113 Roger Vailland: *325 000 franků /325 000 francs*, 1955/ (1/2)

- román přel.: Dagmar Steinová a Jiří Fried

str. 135-146 Paul Fort: *Žalozpěv o vojácích* (1897), *Bárka* (1897), *Námořnická láska* (1900), *Píseň námořníka* (1900), *První dostaveníčko* (1902), *Zrádce* (1916), *Sbor o dostaveníčkách* (1917), *Hamlet samotář* (1920)

- básně ze sbírek *Francouzské balady* a *Letopisy Francie* přel.: Jiří Konůpek

III. číslo

str. 23-65 Roger Vailland: *325 000 franků /325 000 francs*, 1955/ (2/2)

- přel.: Dagmar Steinová a Jiří Fried

str. 215-220 František Götz: *Nový román Alberta Camuse*

- recenze s ukázkami románu *La Chute /Pád*, 1956/

- ukázkou přel.: Alena Hartmanová

str. 245-246 Jan Pícha: *Hrubínův Rimbaud*

- rubrika *Kulturní zajímavosti*, recenze

IV. číslo

str. 167 Jacques Prévert: *A stává se někdy metaři* (1946)

- báseň přel.: Miloš Macourek

str. 183-196 Jean Cocteau: *Leona /Léone*, 1942/

- báseň (alegorické pásmo) přel.: Jiří Konůpek

str. 221-222 recenze: *Průhled do francouzské poezie dneška*:

- André Chérid: *Pozdrav básníkovi*

- Philippe Chabaneix: *Květy tamaryšků*

- Géo Norge: *Z dětství*

- Mireille Vicendon: *Znamení*

- Denise Jallais: *Nepříjemnost*

- Jacques Prévert: *Náhlý hluk*

- přel.: Gustav Franci

str. 223 Gustav Franci: *O sborníku „Les poèmes de l'année 1956“*

- recenze

str. 242 Jan O. Fischer: *Bérangerova satirická píseň*

- ukázky: *Nabuchodnosor*, *Pan senátor*

- básně přel.: Jan O. Fischer

V. číslo

str. 250-256 Jan O. Fischer: *Tvůrčí cesta básníka „Internacionály“*

- recenzi *Internacionály* Eugèna Pottiera přel. Jan O. Fischer

VI. číslo

str. 149 Charles Baudelaire: *Počestná dramata a počestné romány*

- neznámou stat' z knihy *Romantické umění /L'Art romantique*, 1868/

přeložil Jan Vladislav

Ročník 1958

I. číslo

str. 36-40 Eugène Guillevic: *Zvířata /Les Animaux/*

- básně: *Slepice, Pták, Kos, Vosy, Skřivan, Moucha, Červotoč, Divoký holub, Páv, Labuť, Červenka, Slon, Červené rybky, Sojka, Hlemýžď, Slimák, Červ*

- básně přel.: Petr Kopta

str. 158 Rutbeuf: *O běhu světa, Průpověď o Jakobínech, Průpověď o trhanech z Grève, Manželství Rutbeufovo*

- básně přel.: Lumír Čivrný

str. 226-232 Robert Merle: *Několik slov o současném francouzském*

divadle /Quelques idées du théâtre français contemporain/

- psáno pro sovětský časopis *Inostrannaja literatura*

- přel.: Jiřina Zumrová

str. 247-256 Guy de Maupassant: *Petice muže, jenž se stal světákem proti své vůli, Odkaz, Korsický příběh*

- povídky přel.: Josef Pospíšil

II. číslo

str. 15-34 Pierre Courtade: *Konce Itálie, Po dvaceti letech, Duch Gacomu*

- povídky ze sbírky *Les animaux supérieurs* (1956) přel.: Ivo Fleischmann

str. 200-211 Václav Zikmund: *Soudobý jarmark umění*

- recenze nového románu Michela Ragona *Šalba /Trompe-l'oeil*, 1956/

- ukázky přel.: Adolf Kroupa

III. číslo

str. 10-28 Françoise Saganová: *Za měsíc, za rok /Dans un mois, dans un an*, 1957/

(1/2)

- román přel.: Josef Pospíšil

- str. 177-187 Georges Conchon: *Les honneurs de la guerre*, 1956
- Miroslav Drápal: recenze románu s ukázkami
 - není napsán překladatel ani překlad názvu
- str.188-197 Květa Justlová: *Albert Memmi: Agar*
- recenze románu s ukázkami
 - není napsán překladatel
- str. 198-202 rubrika *Kulturní zajímavosti: Zajímavý pokus belgických básníků*
- Maurice Carême: *Dobro, Obrázek mé matky*
 - Géo Norge: *Ocel, Jeřáby, Zvířena, Pán*
 - Geo Libbrecht: *To už je země a to je svět*
 - Armand Bernier: *Lidská rodina, Mí drazí koloušci, mé drahé holubice*
 - Roger Bodart: *Testament*
 - básně přel.: Jiří Konůpek
 - René Verboom: *Sonet*
 - Robert Vivier: *Obydlí větru, Paprsek, Liberty, Věrná naděje*
 - básně přel.: Helena Helceletová

IV. číslo

- str. 127-145 Françoise Saganová: *Za měsíc, za rok /Dans un mois, dans un an*, 1957/
(2/2)
- přel.: Josef Pospíšil
- str. 146-157 rubrika *Konfrontace* – na téma F. Saganové:
- J. Vohryzek, Jan O. Fischer, J. Cigánek, J. Pospíšil, F. Jungwirth
- str. 168-169 Victor Hugo: *Džinové /Les Djinns*, 1829/
- báseň přel.: Petr Kopta
- str. 171-182 Václav Zykmond: *Surrealismus včera a dnes*
- kritika názorů A. Bretona
 - str. 177 T. Tzara: *Manifest pana Antipyrina*
 - ukázky přel.: Božena Koupová
- str. 215-229 Luděk Kárl: *Nad posledními romány G. Duhamela, R. Dorgelèse a A. Mauroise*
- recenze s ukázkami
 - G. Duhamel: *Tovaryši apokalypsy /Les Compagnons de l'Apocalypse*, 1956/
 - Roland Dorgelès: *Všechno je na prodej /Tout est à vendre*, 1956/
 - André Maurois: *Zářijové růže /Les roses de septembre*, 1956/, *Listy*

neznámé /Lettres à l'inconnue, 1956/, Tři Dumasové

str. 231-241 Pierre Joly: *Picassovy otevřené oči*

- esej přetištěna z *Nouvelle critique*

- přel.: Věra Smetanová

V. číslo

str. 222-234 Václav Zykmond: *Surrealismus včera a dnes*

- ukázka: André Breton: *Láska šílená, láska jediná /L'amour fou, 1937/*

- přel.: Božena Kaupová

VI. číslo

str. 194-197 Joseph Zobel: *Slabikář /Le Syllabaire/*

- novelu přel.: Miroslav Vlček

str. 198-207 rubrika *Konfrontace*:

- Lydie Pokorná: *Françoise Saganová*

- Vladimír Lokajíček: *Několik slov k Saganové*

- Pavel Švanda: *Poznámky mladého čtenáře k Françoise Saganové*

- Zdeněk Dufek: *Françoise Saganová*

- M. Juránek: *Jeden skromný čtenářský*

- Anna Dvořáková-Marková: *Ke konfrontaci*

- Josef Protiva: *K Saganové*

- Valter Peřko: *Pár poznámek k Saganové*

- Milan Bartoš: *Ke konfrontaci*

- Jan Talaš: *Françoise Saganová: Za měsíc, za rok*

- Hana Lincová: *Malý příspěvek k diskuzi o Saganové*

str. 208-217 Václav Zykmond: *Surrealismus včera a dnes* (dokončení)

str. 236 František Fröhlich: rubrika *Kulturní zajímavosti*, píše o Jeanu Cocteauovi,

François Mauriacovi a Albertu Camusovi

- komentuje rozhovory s nimi, které vyšly v *The Observer*

Ročník 1959

I. číslo

str. 89-115 Félicien Marceau: *Vajíčko /L'Oeuf/*

- divadelní hru přel.: Milena a Josef Tomáškoví

str. 117-135 Eugène Ionesco: *Židle /Les Chaises/*

- tragickou frašku přel.: Eva Sgallová

str. 137-179 Arthur Adamov: *Paolo paoli, 1957-8*

- div. hru přel.: Dagmar (zbytek jména nelze pro chybu tisku přečíst)
- str. 180-198 Jan Kopecký: *Hodina 0:00 ve francouzském dramatu*
 - věnuje se F. Marceauovi, E. Ionescovi (ukázky z *Plešaté zpěvačky /La Cantatrice chauve/*), S. Beckettovi (ukázky z *Čekání na Godota /En attendant Godot*) a A. Adamovovi
- str. 221-233 Luděk Kárl: *Černá Afrika v románech Mongo Betiho*
 - o románech: *Ukončení posláni /Mission terminée, 1957/*, *Chudák Kristuspán z Bomby /Le pauvre Christe de Bomba, 1956/*
- str. 247-256 Paul Eluard: *Stezky a cesty poesie: I. Poesie je nakažlivá*
 - rozhlasové pásmo přel.: Adolf Kroupa a Ludvík Kundera

II. číslo

- str. 38-56 Françoise Mallet-Jorisová: *Popelník /Le Cendrier/*, *Kordélie /Cordélia/*, *Popelnice /Les Poubelles/*
 - povídky přel.: Jiří Konůpek
- str. 230-236 Jiří Konůpek: *Hrst lístků z kroniky francouzského kulturního života*
 - ukázka: *Pamětihodní /Les Mémorables, 1957/* od Maurice Martina du Garda
- str. 247-256 Paul Eluard: *Stezky a cesty poesie: II. Nepravděpodobnosti a nadsázky*
 - rozhlasové pásmo přel.: A. Kroupa a L.Kundera

III. Číslo

- str. 37-43 Abdarrahmán Al-Chamísí: *Spánek*
- str. 43-47 Abdarrahmán aš_Šasrkáví: *V dešti*
- str.48-51 Júsuf Idris: *Zástup*
- str. 51-56 Ibrahim Abdalhalím: *Místečko na zemi*
- str. 56-59 Abuláh Nijází: *Dirham*
- str. 60-62 Abú Bakr Chálid: *Sudánisace*
- str. 63-68 Júsuf Idris: *Malý muž*
- str. 69-77 Ahman Rušdí Sálíh: *Drahá manželka*
- str. 78-83 Chálil Takíjuddín: *Volání země, Lovecká píseň*
- str. 84 Jaroslav Oliveirus: *Arabská povídka*
 - povídky ze str. 37-83 přel.: Rudolf Veselý
- str. 90-98 Bernard B. Dadié: *Africké legendy*
 - povídku přel.: Petr Pujman
- str. 102-115 Louis Aragon: *Věčné jaro /Printemps éternel/*
 - článek přetištěn z *Lettres Française, 1958*

- přel.: Jarmila Fialová
- str. 116 Jan Řezáč: *K mladé iniciativě Louise Aragona*
- str. 117-146 Michel Butor: *Proměna /La Modification, 1957/(1/2)*
 - román přel.: Josef Pospíšil
- str. 147-149 André Wurmser: *Butor obnovuje realismus*
 - podstatná část recenze otištěné v *Lettres françaises*, 1957
 - přel.: Jana Kadlecová
- str. 247-256 Paul Eluard: *Stezky cesty poesie: III. Neobyčejnost lásky*
 - rozhlasové pásmo přel.: A. Kroupa a L. Kundera

IV. ročník

- str. 25-89 Michel Butor: *Proměna /La Modification, 1957/ (2/2)*
 - přel.: Josef Pospíšil
- str. 186-197 Blaise Cendrars: *Na pěti rozích*
 - básně: *Houpací síť, Věž, Noviny, Kontrasty, Portét, Ateliér, Konstrukce, Na pěti rozích, Zátíší, Hlava*
 - přel.: Jarmila a Vlastimil Fialovi
 - str.186 V. Fiala píše o Cendrarsovi
- str. 249-256 Paul Eluard: *Stezky a cesty poesie: IV. Velitelské mládí*
 - přel.: A. Kroupa a L. Kundera

V. číslo

- str. 247-256 Paul Eluard: *Stezky a cesty poesie: V. Dryáčnictví fantastů*
 - poslední díl přel.: A. Kroupa a L. Kundera

VI. číslo

- str. 128-131 Louis Aragon: *Elsa /Elsa/*
 - básně: *Muž kráčí pod oknem a zpívá si, Novoroční růže*
 - ukázky z poslední básnické sbírky přel.: Petr Kopta
- str. 132-135 *Úvodní projev Maurice Thoreze*
 - projev generálního tajemníka KSF na shromáždění Hnutí francouzské komunistické mládeže z 21. 4. 1959
- str. 136-152 Louis Aragon: *Nazývejme věci pravým jménem /Il faut appeler les choses par leur nom/*
 - projev z téhož shromáždění
 - oba projevy přeložil A. J. Liehm

Ročník 1960

I. číslo

str. 8-15 Pierre Unik: *Verše ze zajetí/Chant d'exil/*

- básně: *Píseň o Francii, Vzdálen od živých, Růže času, Gartenstrasse, Zdroj světla*

- Georges Sadoul: *Pierre Unik*

- přel.: Helena Helceletová

str.221-224 André Stil: *Jeden pokažený svět... jedna Saganová /Un Monde*

corrompu... une Sagan/

- přetištěno z *L'Humanité*, 1959

- článek přel.: E. R.

Str. 227-229 Jiří Záhoř: *Republikánská knihovnička*

- článek o počínání francouzského nakladatelství *Les Editeurs Français réunis*, které začalo vydávat edici *Petite bibliothèque républicaine*

II. číslo

str. 22-25 René Clair: *Úvahy a názory /Réflexions et opinions/*

- přel.: Ljubomír Oliva

str. 134 Yvette LeFloc'h: *Básně Alžírů, minarety bolesti*

- str. 141 ukázky: Bwakely, Mohammed Al-Id Hammú: *Ó zahrado!*, Šejk Smati: *Důvěrný rozkaz*, Malek Haddad: *Právo říci světu, Chtěls trochu vznešenosti, Dověšené poselství*, Mohammed Dib: *Žít dnes, Cizinec*, Mohammed Amel: *Dni, Vlastencův zpěv*

- báseň Bwakleye přel.: Jindřich Pokorný, ostatní Petr Kopta

str. 218-230 Albert Camus: *Němí, Host*

- povídky ze svazku *Vyhnanství a království /L'exil et le royaume, 1957/*

- přel.: Božena Kaupová

III. číslo

str. 74-79 Robert Desnos vidí, jak do dále táhnou stěhovaví koně

- Desnosovy básně: *Nikdy jiná než ty, O květině lásky a stěhovavých koních, V té chvíli křídlovka, Písnička o letním chodníku, Písnička o sklence vína, Probuzení, Věštba*

- první 3 básně přel. Adolf Kroupa, zbývající Ludvík Kundera

IV. číslo

str. 80-86 Guillaume Apollinaire: *12 z Alkoholů*

- básně ze sb. *Alkoholy /Les Alcools/*: *Most Mirabeau, Zvony, Máj*,

*Oceány, Nemocný podzim, Znamení, Svit měsíce, Ženy, Bílý sníh,
Podzim, Cikánka, Hotely*

- přel.: Jaroslav Martinic

str. 217-231 Karel Mákl: *Tajemství básníka*

- esej o G. Apollinairovi

V. číslo

str. 33-37 Raymond Radiguet: *Planoucí tváře /Les joues qui brulent/*

- básně: *Podzim, Pohlednice, Pařížská nábřeží, Užití času, Inkognito,
Tombola, Třináctiletí snoubenci, Fragment elegie, Kohout se léčí, Se
smrtí, Slaviš zasnuby, Mrtvá labuť*

- přel.: Jiří Konůpek

str. 197-200 Charles Dobzynski: *Tajemství Françoise Villona /Les secrets de
Francois Villon/*

- přetištěno z *Lettres françaises*

- ukázky básní přeložil O. Fischer

VI. číslo

str. 89-100 Paul Eluard: *Od obzoru jednoho k obzoru všech /De l'horizon d'un
homme à l'horizon de tout le monde/*

- básně ze sbírky: *Věrný, Vojáci v přilbách, Dělník, Ta obvyklá, celá,
Před vším ostatním, Kritika poezie, Jedenáctý sjezd ve Štrasburku,
Stíny, Dvanáctý sjezd, Šťastná spravedlnost, A úsměv, Přišla jsi, My dva,
Smrt láska život, Epitafy*

- přel.: Adolf Kroupa

str. 101-133 Vercors: *Bobři na Amadeu, Klementina*

- první povídku přeložila Květa Justlová, druhou Luděk Kárl

str. 225-236 Miloš Veselý: *Sartre a kubánská revoluce*

Ročník 1961

I. číslo

str. 23-45 Pierre Reverdy: *Chut' skutečna /Le Goût du réel/*

- str. 40 Philippe Soupault: *O Reverdym* (teorie)

- str. 44 Louis Aragon: *O Reverdym* (teorie)

- přel.: Jan Vladislav

str. 56-65 Sékou Touré: *Dekolonisace myšlení /Décolisation de la pensée/*

- teorii přel.: A. J. Liehm

II. číslo

str. 220-223 J. R. Huguenin: *Aragon vydává svá tajemství*

- článek přetištěn z *Arts*, 1960

- přel.: M. K.

III. číslo

str. 55-92 Perse Saint-John: *Hle, bydlíte na této straně století*

- str. 55-59 Louis Aragon: *Vždyť o člověka běží přec* (teorie)

- přetištěno z *Lettres française*, 1960

- str. 60-77 Perse Saint-John: *Anabase, Píseň*

- str. 77-81 Christian Gali: *4 hodiny se Saint-John Persem*

- rozhovor, přetištěno z *Arts*, 1960

- str. 80-92 Perse Saint-John: *básně*

- přel.: J. Kolář, B. Grögerová, J. Konopek

str. 207-211 André Stil: *Ptáci*

- povídku přel.: Alena Novotná

IV. číslo

str. 229-231 Bořivoj Kopic: *Tvůrčí metoda Marcela Prousta a dnešek*

V. číslo

str. 50-58 *Básníci Picassovi*

- 50-52 Paul Eluard: *Práce malíře*

- 57-58 Jaques Prévert: *Picasso na procházce*

- přel.: Adolf Kroupa

VI. číslo

str. 1-35 Maurice Pons: *Noční jízda /Le Passager de la nuit*, 1960/

- román přel.: Petr Pujman

str. 113-117 Jean F. Brière: *Náramky bolesti /Les Bracelets de la douleur/*

- básně: *Převtělení, Přesto vás miloval, Black soul*

- přel.: Petr Kopta

Ročník 1962

I. číslo

str. 114-148 Marguerite Durasová: *Má láska Hirošimo /Hiroshima, mon amour/*

- scénář přel.: Ljubomír Oliva

II. číslo

str. 68-72 Louis Aragon: *Básníci /Les Poètes*, 1960/

- básně: *Čtrnáctý okres, Panychida za Vítězslava Nezvala, Zpíváno*
- z cyklu *Představení na způsob Laterny magiky*
- přel.: Petr Kopta

str. 73-81 Varloot Jean: *Aragon a básnická tvorba*
 - teorii přel.: Petr Kopta

str. 202-209 Petr Pujman: *Umění bez víry v člověka*
 - recenze díla L. F. Céline

str. 210-212 *Nádherná oblaka, nový román F. Saganové, jak ho vidí Siné*
 - komiks podle románu Saganové *Nádherná oblaka /Les Merveilleux nuages/*
 - přel.: A. H.

III. číslo

str. 178-184 Jacques Proust: *První z chudých – Esej o Dumách samotářského chodce /Le Premier des pauvres – Essai sur Les Réveries d'un Promeneur solitaire/*
 - esej o J. J. Rousseauovi přel.: Eva Strebingerová

str. 243-244 Luděk Kárl: *Dva romány z Kamerunu*
 - recenze románů:
 - Ferdinand Oyon: *Cesta do Evropy /Chemin d'Europe, 1960/*
 - Mongo Beti: *Zázračně vyléčený král /Le Roi Miraculé, 1958/*

IV. číslo

Žádná frankofonní díla

V. číslo

str. 37-52 René Char: *Bibliotéka v plamenech /La Bibliothèque est en feu/*
 - báseň přel.: Ludvík Kundera

str. 68-73 Mohammed Dib: *Tišeji nežli ticho*
 - básně: *Spí úsvit, Bláznivá chvíle, Z „prvků“, Polední klid, Nepřímé světlo, Přístav, Žalozpěv, Odpoledne v lesíku, Noční obloha, Jak sen, Na zemi v bludišti*
 - přel.: J. Pokorný

str. 158-168 Jannis Ritsos: *Výpovědi /Témoignages/*
 - básně: *Nezbytné vysvětlení, Smysl prostoty, Poděkování, Dva, Záměny, Poledne, Čekáme, Žlutý večer, Deštivý čas, To, co se vykopává, Čekání, Dům je bez nájemníků, Letní noc, Nanebevzetí, Nokturno, Noční vlak, Podletní noc, Samotářova noc, Poslední přistání,*

*Nehybnost cestování, Jiný pohyb, Jeden život, Dělník slova, Jistota,
Jenom to, Jen žádnou politiku*

- básně přel.: Adolf Kroupa

str. 238-256 Georges Simenon: *Chudáka by nikdo nevráždil /On ne tue pas les
pauvres types, 1947/*

- detektivní povídku přel.: Jarmila Fialová

VI. číslo

str. 59-71 Georges Arnaud: *Želví ostrov piráta Morgana, Hodina s Andrease
Aalborgem*

- povídky ze sbírky *Veliký sráz /La plus grande pente/* přel. Luděk Kárl

str. 222-223 Charles Feld: *Picassova „Snídaně v trávě“*

- článek o Picassově díle přel.: D. Plichta

str. 228-229 Paul Eluard: *A právě proto, že jsi dobrý... /Et justement, puisque tu es
bon.../*

- přetištěný zvukový záznam projevu přel.: Adolf Kroupa

str. 238-241 Jan O. Fischer: *Jenže..., říká André Wurmser*

Ročník 1963

I. číslo

str. 66-73 Armond Gatti: *Ohrada /L'Enclos, 1962/*

- filmový scénář

- básně ze scénáře - *Mrtvý dělník, O ní*

- přeložil Jiří Kolář

str. 215-232 Ivan Sviták: *Pozůstalost revoltujícího spisovatele*

- recenze díla Alberta Camuse

- fragmenty děl přeložila Alena Šabatková

II. číslo

str. 1-42 Christine Rocheforová: *Děti století /Les petits enfants du siècle/*

- román přeložila Jarmila Fialová

- str. 41-42 Jarmila Fialová o Christine Rochefortové

str. 85-101 Aimé Césaire: *Trpký čas /Les Temps amers/*

- básně: *Sešit o návratu do rodného kraje, Okovy, Rozpočítadlo, Spirály,
Nostalgické nokturno, Vnitřnosti básně, To jsem já, hrůzo, to jsem já,
Mrtvola zběsilosti, Trpělivá znamení, Trpký čas, To je odvaha, která se
mužům vymkla, Čas svobody, Afriko, Pozdrav v třetině světa, Opravdu*

- básně ze sbírky *Trpký čas* přeložili Bohumila Grögerová a Ladislav Novák
- str. 101 Jarmila Beránková o Aimé Césaireovi

III. číslo

- str. 193-210 Petr Pujman: *Samuel Beckett aneb kolotoč zoufalosti*
- str. 193-201 ukázka z románu *Jak to je /Comment c'est, 1950/*
 - str. 201 ukázka z jednoaktovky *Poslední láska /La dernière bande, 1959/*
 - str. 206 *Akt beze slov /Acte sans paroles, 1957/*
 - ukázky Beckettova díla přeložil Jiří Kolář
- str. 233-256 Samuel Beckett: *Konec hry /La fin de partie, 1957/*
- divadelní hru přeložil Jiří Kolář

IV. číslo

- str. 151-173 Jacques-Stephen Alexis: *Romancera hvězdám /Romancero aux étoiles, 1960/*
- sbírka povídek, z nichž jsou otištěny: *Očarovaný podporučík, O králi snů, Rez času*
 - povídky přeložil Josef Pospíšil
 - str.173 E. P. Krátce o J.-S. Alexisovi
- str. 214-229 Jan Vladislav: *Michel Butor, člověk ve světě, který málem šlí*

V. číslo

- str.1-14 Jean Kanapa: *Soldati, soldati!*
- novelu přeložila Alžběta Bendová
 - str. 14 *Jean Kanapa o sobě*
- str. 84-98 Henri Michaux: *Velká válka soch /La grande guerre des statues/*
- básně: *Doba osvícených, Vzpomínky, Čím se zabývám, Křičet, Odvezte mě, Jsem gong, Na cestě smrti, Odpočínutí v bídě, Můj život, Láska, Plovoucí ledovce, Heroický věk, Veliké housle, Klaun, Lazare, spíš?, Letopisy, Veliká nestvůrná ruka, Starý sup, Mé sochy, Hlas, Dopis praví dál..., Moře*
 - básně vybral a přeložil Jan Vladislav
- str. 100 Jan Vladislav: *Cestovatel bez zavazadel*
- zabývá se Henri Michauxem

VI. číslo

- str. 111-118 Alain Robbe-Grillet: *Okamžiky /Instantanés, 1962/*

- povídky: *Výjev, Pláž, V chodbách podzemní dráhy*
- přeložil Josef Kaušitz
- str. 118-119 E. P.: *Několik nových zkušeností s „novým románem“*
- nejen o A. Robbe-Grilletovi, ale také o Phillippu Sollersovi, Denisi Rockovi a Michelu Butorovi

Ročník 1964

I. číslo

- str. 63-71 Maurice Druon: *Blondýna, Černý princ*
- povídky přeložil Luděk Kárl
- str. 64-65 Luděk Kárl píše o M. Druonovi
- str. 144-148 Jiří Konůpek: *Antoine de Saint-Exupéry*
- str. 148-154 Antoine de Saint-Exupéry: *Letec a živly /L'Aviateur/*
- přeložil Jiří Konůpek
- str. 154-167 Antoine de Saint-Exupéry: *Citadela /La Citadelle/*
- ukázky přeložil Jiří Konůpek
- str. 245-256 Pierre Gamarra: *Vrah dostal Goncourta /L'Assassin a le Prix Goncourt, 1963/ (1/6)*
- detektivní román na pokračování přeložil František Zvěřina

II. číslo

- str. 133-139 J. O. Fischer: *Pierre Gascar a některé otázky francouzské literatury*
- str. 140-151 Pierre Gascar: *Cisterna /La Cisterne/*
- novela ze sbírky *Slunce /Soleils, 1960/*
- přeložila Marie Veselá
- str. 215-222 Petr Pujman: *Román o údělu románu*
- recenze s ukázkami týkající se Nathalie Sarrautové, Alaina Robbe-Grilleta a Michela Butora
- str. 249-256 Pierre Gamarra: *Vrah dostal Goncourta /L'Assassin a le Prix Goncourt, 1963/ (2/6)*
- přeložil František Zvěřina

III. Číslo

- str. 111-121 Jean-Paul Dadelsen: *Prostor noci /L'Espace de la nuit/*
- básně: *Strýček Jan, Konec dne, Ženy z roviny, Žalm z básně Jidáš, Velikonoce 1957*
- básně přeložil Vladimír Mikeš

- str.111 Vladimír Mikeš o Jean-Paul Dadelsenovi
- str. 159-163 Zdeněk Vančura: *Počátky nové literatury v Nigérii*
- ukázka: Léopold Senghor: *Nouvelle anthologie de la poésie negre*
 - není uveden překladatel ani český překlad názvu
- str. 238-256 Pierre Gamarra: *Vrah dostal Goncourta /L'Assassin a le Prix Goncourt, 1963/ (3/6)*
- přeložil František Zvěřina

IV. číslo

- str. 13-23 Michel Leiris: *Věk srdcí /L'Age des coeurs/*
- básně: *Nic nikdy nekončí, Noc, Oblaka, Krásná, Životopis, Návrat, Mládí, Léna, Bratro sestra, Věk srdcí, Anděl smrti*
 - vybral a přeložil Jan Vladislav
 - str. 13-14 Jan Vladislav o M. Leirisovi
- str. 113-126 Georges Langelaan: *Žena z antisvěta /Nouvelles de l'Anti-Monde, 1962/*
- science fiction přeložil Luděk Kárl
 - str.115 Luděk Kárl píše o G. Langelaanovi
- str. 250-256 Pierre Gamarra: *Vrah dostal Goncourta /L'Assassin a le Prix Goncour, 1963/ (4/6)*
- přeložil František Zvěřina

V. číslo

- str. 138-157 Roger Caillois: *Zobecněná estetika /L'Esthetique généralisé/*
- tuto esej přeložil Miroslav Míčko
 - str. 138-140 M. Míčko píše o R. Calloisovi
- str. 158-160 Jan Vladislav: *Kousek jemně rozvětvené platiny*
- článek o Charlesi Baudelairovi a T. S. Eliotovi
- str. 203-212 Věra Dvořáková: *Jean Dutourd, moderní klasik*
- recenze s ukázkami - *Citlivá duše /L'Ame sensible, 1959/, Hrůzy lásky /Les Horreurs de l'amour, 1963/*
- str.253-256 Piere Gamarra: *Vrah dostal Goncourta /L'Assassin a le Prix Goncourt, 1963/ (5/6)*
- přeložil František Zvěřina

VI. číslo

- str. 157-182 Anne Philipová: *Co trvá vzdech /Le Temps d'un soupir/*
- ukázkou z románu přeložila Marie Veselá
 - str. 159 Marie Veselá píše o A. Philipové

- str. 235-256 Pierre Gamarra: *Vrah dostal Goncourta /L'Assassin a le Prix Goncourt*,
1963/ (6/6)
- poslední díl detektivky na pokračování přeložil František Zvěřina

Ročník 1965

I. číslo

- str. 19-20 rozhovor s Jean-Paul Sartrem z *Le Monde*
- přeložil Josef pospišil
- str. 21-51 Jean-Paul Sartre: *Slova /Les Mots / (1/2)*
- autobiografii přeložila Dagmar Steinová
- str. 125-131 Sembene Ousmane: *Její tři dni*
- prózu nezjištěného žánru přeložil Josef Hajný
- str. 125 M. Ž. Píše o S. Ousmanovi
- str. 182-189 Jiří Pechar: *Účtování s vlastním stínem*
- recenze s ukázkami románu Bertranda Poirot- Delpecha: *Rub vody /L'Envers de l'eau, 1963/*
- překladatel není uveden
- str. 224-228 Jan Řezáč: *Podržte se stolu – Několik dalších slov o surrealismu*
- str. 228-9 Antoin Artaud: *Černý básník, Noc v činnosti*
- str. 229-232 René Crevel: *Vyčítáš si..., Most smrti*
- str. 232 Jean-Pierre Duprey: *Popeleční růže*
- str. 232-4 Joyce Mansourová: *Pozvěte si mě, Slepá tápání, V noci jsem tulačka, Neznáte mou tvář*
- str. 235-6 Benjamin Péret: *Tisíckrát, Někdo zvoní, Severní vítr*
- str. 237 Francis Picabia: *Labyrinth, nové štěstí*
- uvedené básně ze str. 228-237 přeložil Adolf Kroupa

II. číslo

- str. 60-62 Pierre Daix: *Raymond Queneau aneb Cvičení stylu /Raymond Quenau ou les exercices du style/*
- článek přeložila Bohumila Grögerová
- str. 62-74 Raymond Queneau: *Pro poetické umění /Pour l'art poétique/*
- básně: *Deštník v dešti, Nokturno, Leje, Někdo, V prostoru, když se domíváš, Hubnout, Stárnout, Vodoči, Bez třestění, Tolik lidského potu, Asmerští psi, Lampy dohořelé, Těm druhým, Vysvětlení metafor*
- básně přeložili Bohumila Grögerová a Josef Hiršal

- str. 120-148 Jean-Paul Sartre: *Slova /Les Mots / (2/2)*
- druhou část autobiografie přeložila Dagmar Steinová
- str. 158-166 Miroslav Míčko: *Kde budeme žít zítra?*
- úvaha o knize esejí Michela Ragona
- str. 166-182 Michel Ragon: *Kde budeme žít zítra? /Où vivrons-nous demain?, 1963/*
- ukázka: *Nové materiály, nové formy*
- není uveden překladatel eseje

III. číslo

- str. 8-50 Jean Cayrol: *Muriel /Muriel, 1963/*
- scénář přeložili Ljubomír Oliva a Josef Hajný
- str. 51-60 Jean Cayrol: *Čtyři etudy k Muriel*
- přeložil Ljubomír Oliva
- str. 158-159 Jan Řezáč: *Nesnadný esejista*
- esej o Maurici Blanchotovi
- str. 159-166 Maurice Blanchot: *Dílo a sdělení /L'Œuvre et la réception/*
- esej přeložil Vladimír Mikeš

IV. číslo

- str. 149-150 André Breton: *Opovržlivé vyznání*
- není uveden překladatel eseje o Jacquesovi Vaché
- str. 151-163 Jacques Vaché: *Dopisy z války /Lettres de guerre/*
- dopisy přeložil Radovan Krátký
- str. 152-3 Jan Řezáč: *Vachéismus?*
- str. 198-207 Michel Butor: *Před očima Herkulovýmá*
- stať o výtvarném umění z rukopisu přeložil Jan Vladislav
- str. 199 Jan Vladislav o M. Butorovi
- str. 209-217 Petr Pujman: *Alain Robbe-Grillet, teoretik „nového románu“*
- str. 229-235 Pierre Daix: *Úvahy o nových sešitech Alberta Camuse*
- úvahu přeložil Jiří Konůpek

V. číslo

- str. 146-158 Pierre Seghers: *Kameny /Les Pierres/*
- básně: *Ona, Bajky, Tuláci, Matka, Nebesák, Ženy, Konec, Dcery, Amy?, Ruka*
- přeložil Jiří Kolář

VI. číslo

- str. 61-72 J. M. G. Le Clézio: *Den, kdy Beaumont poznal svou bolest /Le jour où Beaumont fit connaissance avec sa douleur*, 1964/
- ukázkou z románu přeložila Věra Dvořáková
- str. 84-91 Raphael Pividal: *Laguna /La Lagune*, 1963/
- prózu přeložila Alena Nováková
- str. 92-93 Marcelin Pleynet: *Mluvit /Parler*, 1965/
- poezii přeložil Vladimír Mikeš
- str. 102-103 Denis Roche: *Z „dvaadvaceti básní pro Ofélii“*, 1963
- básně přeložili Jarmila a Vlastimil Fialovi

Ročník 1966

I. číslo

- str. 49-61 Claude Mauriac: *Rozhovor /La Conversation*, 1964/
- divadelní hru přeložila Marie Veselá
- str. 50 Marie Veselá o C. Mauriacovi
- str. 90-110 René Dumal: *Černá poezie, bílá poezie*
- ze sbírky *Protioblohy: Káže přízraku, Stačí jen slovo, Jediná, Némie, Náravné překvapení, Desiluze, Chladně*
- básně: *A znovu opuštěn, Jsou chvílky, kdy už nevíš*
- ze sbírky *Velká pitka: A já, jenž se pokládal za básníka* (báseň v próze)
- básně z let 1932-43: *Svatá válka, Paměťihodnosti* (básně v próze), *Čtyři časy světa*
- přeložil Jan Vladislav
- str. 203-221 Ljubomír Oliva: *Jean-Luc Godard, enfant terrible*
- str. 237-250 Ludvík Kundera: *Dada Panoráma (1/6)*
- str. 238 Tristan Tzara: *Manifest pana antipyrina* – přeložil Vladimír Mikeš

II. číslo

- str. 1-21 Louis Aragon: *Oidipus /Oedipe/*
- kapitolu z románu *La Mise à mort*, 1965 přeložil A. J. Liehm
- str. 2 L. Aragon o sobě
- str. 60-61 Jan Řezáč: *André Breton - nedokonané loupeže ve skleněném domě André Bretona*
- str. 65-74 André Breton: *Volná láska /L'Amour fou/, Fata Morgána /Fata Morgana/*

- básně přeložil Jan Řezáč
- str. 76-78 André Breton: *Óda na Charlese Fouriera /Ode à Charles Fourier/*
- báseň přeložil Ivo Fleischmann
- str. 79-82 André Breton: *I. Stav smyslových oblastí, II. Stav atomových oblastí, III. Stav mechanizujících vášní*
- přeložil Jan Řezáč
- str. 231-256 Ludvík Kundera: *Dada Panoráma (2/6)*
- str. 238-9 T. Tzara: *Totální okruh lunou a barvou, Jaro*
- přeložil Adolf Kroupa
- str. 241-47 T. Tzara: *Manifest Dada 1918, Cirkus, Nezdravá flétna, Proklamace nároků* – manifest a básně přeložil Vladimír Mikeš
- str. 248 Francis Picabia: *Máslový kávovar, Bílé pyžamo* – básně přeložil Adolf Kroupa

III. číslo

- str. 14-15 Alena Ondrušková: *Robert Pinget a jeho svět slov*
- str. 16-43 Robert Pinget: *Akta Clope /Clope au dossier, 1961/*
- román přeložila Alena Ondrušková
- str. 160-167 Jiří Konůpek: *Literární kuriozita Raymonda Queneaua*
- str. 232-246 Ludvík Kundera: *Dada Panoráma (3/6)*
- str. 249-254 Jiří Konůpek: *Proustův Jean Saneuil (román ještě neztraceného času)*

IV. číslo

- str. 93-97 Jean-Claude Hémery: *Diktát*
- povídku přeložil Josef Pospíšil
- str. 135-146 Alain Jouffroy: *Vyhlášení nezávislosti /Déclaration d'indépendance, 1961/*
- ukázky - *Jedenáctého září, Když se prudce rozevře vějíř, Co sejde na Lhostejnosti, Tváří v tvář Tvému sněžnému obličejí, Bojovníci vyznávající tutěž spásu*
- nejmenované básně ze sbírky *Tobě /A toi, 1958/*
- ukázky ze sbírky *Střelba lukem /Tire à l'arc, 1962/*
- básně přeložil Jiří Pechar
- str. 147-166 Alain Jouffroy: *Básníci v letech 1945/1965: Ve hře je svoboda /Les Poètes entre 1945 - 1965: C'est la liberté qui est en jeu/*
- přeložil Jiří Pechar
- str. 177-179 Lubomír Sochor: *Sadův ateismus*

str. 180-193 Donatien-Alphonse-François markýz de Sade: *Rozhovor kněze a umírajícího, Strategie lásky, Ministerský předseda: pan de Saint-Fond*
- prózu vybrala a přeložila Dagmar Steinová

str. 224-240 Alena Ondrušková: *Cestami porážek Clauda Simona*
- recenze s ukázkami z knihy C. Simona *Flanderská silnice*
- překladatel není uveden

str. 241-256 Ludvík Kundera: *Dada Panoráma (4/6)*

V. číslo

str. 1-39 Georges Perec: *Věci /Les Choses, 1965/*
- román přeložila Alena Novotná

str. 159-167 Jiří Konůpek: *Tajuplný Michel de Ghelderode*

str. 168-178 Michel de Ghelderode: *Slepci /Les Aveugles, 1933/*
- divadelní hru přeložil Jiří Konůpek

str. 173-178 Michel de Ghelderode: *Tři herci, jedno drama /Trois acteurs, un drame/*
- esej o divadelní hře přeložil Jiří Konůpek

str. 212-213 Radovan Krátký: *Jehan Rictus*

str. 214-220 Jehan Rictus: *Z nových překladů /De nouvelles traductions/*
- básně: *Zima, Škrtič, Podělaný holky, Trápení*
- přeložil Radovan Krátký

str. 221-229 A. J. Liehm: *Rozhovor s ukázkami (s E. Trioletovou)*

str. 230-256 Ludvík Kundera: *Dada Panoráma (5/6)*
- Tristan Tzara: *Manifest pana AAantifilosofova*
- Louis Aragon: *Sebevražda*
- André Breton: *Dadabuslení*
- Francis Picabia: *Manifest cannibale dada*
- Paul Eluard: *Abych tu žil, Dada vývoj, Dadacukrářství*
- Tristan Tzara: *Pan AAantifilosof nám posílá tento manifest*
- Paul Eluard: *Pět prostředků veliké dada*
- Philippe Soupolt: *Lžu*
- Tristan Tzara: *Manifest o lásce slabé a o lásce hořké*
- Paul Draule: *Prezentace dada, Názvy mých přátel a moje*
- Georges Ribermont: *Dessaignes: ô*
- Francis Picabia: *Ježíš Kristus Hochštaplerem*
- Tristan Tzara: *Dodatek, jak jsem se stal roztomilý, sympatický a rozkošný*

- Paul Eluard: *Řídit, Mokrý, Tlapka*
- Benjamin Péret: *Nuže*
- Tristan Tzara: *Koloniální sylogismus*
- Francis Picabia: *Françis Picabia a dada*
- Benjamin Péret: *Asijská před'*
- Michel Sahuillet: *Dada v Paříži*
- André Breton: *Magnetická pole* (ukázka)
- Vladimír Mikeš: *Tzarovy manifesty*
- prózy Eluarda, Péreta, Sahuilleta a *Magnetická pole* přeložil Adolf Kroupa
- ostatní přeložil Ludvík Kundera

VI. číslo

- str. 218-227 Guy Bechtel, Jean-Claude Carrière: *Slovník pitomostí*
 - Radovan Krátký píše o G. Bechtelovi a J-C. Carrièrovi
- str. 228-244 Ludvík Kundera: *Dada Panoráma (6/6)*
 - str. 239-243 *Malý slovník Dadaistů*

Ročník 1967

I. číslo

- str. 88-97 Jean-Pierre Duprey: *Já neměl uváznout nohama v této galaxii*
 - básně: *Vzadu za vlky, Bylo to* (báseň v próze), *Píseň pozpátku, Člověčina, Uložte se, V hnízdě, Černé zdraví, U grimasy, Přeplněný, Když jenom, Věčnost v černých prostěradlech, Daleko od slunce, U dobrých úst, To, Šaty z bílých růží*
 - přeložili Jiří Kolář a Oldřich Kulík
- str. 137-145 Nathalie Sarrautová: *Lež /Le Mensonge, 1966/*
 - rozhlasovou hru přeložila Věra Dvořáková
- str. 164-172 Boris Vian: *Mejdan u Léobilla /La surprise-party chez Léobille/, Malé zastavení /Le Rappel/*
 - povídky přeložil Svatopluk Horečka
- str. 173-195 Radovan Krátký: *Snivý výtržník Boris Vian*
- str. 241-256 Jan Řezáč: *Surrealistická defenestrace (1/6)*
 - str. 243-247 André Parinaud: *Otázky André Bretonovi*
 - rozhovor přeložila Věra Dvořáková
 - str. 248-251 Benjamin Péret: *Spáti spáti v kameni, Zitrku, Jana z Arcu,*

- Mlhovina, Přidušené výkřiky* – básně přeložil Vratislav Effenberger
- str. 252 J. A. Boiffard, P. Eluard, R. Vitrac: *Předmluva k 1. číslu La Révolution surréaliste, Dopis budhistickým školám, Deklarace z 27. ledna 1925* – přeložili Zbyněk Havlíček a Marie Kochrichtová
 - str. 253-5 André Breton: *Proč řídím la Révolution surréaliste* přeložili Zbyněk Havlíček a Marie Kochrichtová
 - str. 255-6 *Lautréamont navzdory a proti všemu* – protest Aragona, Bretona a Eluarda proti novému vydání *Zpěvů maldororových* Philippem Soupoldem, který byl nedávno vyloučen z hnutí, přeložili Zbyněk Havlíček a Marie Kochrichtová

II. číslo

- str. 234-240 Věra Dvořáková: *Francouzští „zbabělci“*
- recenze knihy Clauda Nérona *La Grande marrade*, 1965 s ukázkami
 - není uveden překladatel ukázek
- str. 241-256 Jan Řezáč: *Surrealistická defenestrace (2/6)*
- str. 243-9 André Parinaud: *Otázky André Bretonovi*
 - rozhovor přeložila Dagmar Steinová
 - str. 250-2 André Breton: *Muž a žena absolutně bílí, Listonoš cheval, Bdění, Veliká vražedná záchrana* – básně ze sbírky *Revolver s bílými vlasy*, 1932, přeložili Zbyněk Havlíček a Marie Kochrichtová
 - str. 253-5 L. Aragon, A. Breton, P. Eluard, B. Péret, P. Unik: *V plném světle, Surrealistům - nekomunistům*; Louis Aragon: *Průvodní slovo mění autora* – dokumenty přeložili Zbyněk Havlíček a Marie Kochrichtová

III. číslo

- str. 3-37 José Cabanis: *Bitva o Toulouse /La Bataille de Toulouse*, 1966/
- biografii přeložil Josef Pospíšil
 - str. 4 E. P. Píše o J. Cabanisovi
- str. 126-131 Marcelin Pleynet: *Krajiny ve dvou*
- básně: *Jako píšu, Za ním, Z okna, jímž přichází den, A kniha by měla o stránku víc, Na horách, Garáž, Právem soudě, Consensus, Olověné jamky*
 - přeložil Vladimír Mikeš
 - str. 126-8 V. Mikeš píše o M. Pleynetovi
- str. 237-256 Jan Řezáč: *Surrealistická defenestrace (3/6)*

- str. 238-45 André Parinaud: *Otázky A. Bretonovi*
- rozhovor přel.: Dagmar Steinová
- str. 246-9 Georges Hugnet: básně ze sbírky *Sedmá strana kostky*
- přeložil Zbyněk Havlíček a Marie Kochrichtová
- str. 249-52 André Breton: *Co je to surrealismus?, Vody, v nichž plujeme, Má silná místa, Podlost a bída, Abstrakce tvorby, Hérakleitův nářek* – eseje přeložil Otto Mizera
- str. 253 *Anketa o lásce, Telegram poslaný z Moskvy* – články s nevedeným autorem přetištěné z *La Révolution surréaliste* č. 12, 1929
- str. 253 B. Péret, R. Char, L. Aragon, A. Breton, P. Eluard, P. Unik: *Hoří*
- str. 254 B. Péret, R. Char, A. Breton, P. Eluard, P. Unik: *Případ Aragon*

IV. číslo

- str. 52-96 Jorge Semprun: *Válka skončila /La Guerre est finie, 1966/*
- scénář přeložil Ljubomír Oliva
 - str. 54 L. Oliva píše o J. Semprunovi
- str. 171-182 Jacques Ferron: *Budhista, Martina, Lvoun, Návrat do Kentucky, Smrt staříků*
- povídky ze sbírek *Povídky z neurčité země /Contes du pays incertain, 1962/* a *Povídky anglické a jiné /Contes anglais et autres, 1964/*
 - vybrala a přeložila Eva Janovcová
 - str. 172 E. Janovcová o J. Ferronovi
- str. 205-220 Jan Vladislav: *Deník zloděje neboli zpověď šílené panny*
- esej o Jean Genetovi
- str. 241-256 Jan Řezáč: *Surrealistická defenestrace (4/6)*
- str. 243 André Parinaud: *Otázky A. Bretonovi*
 - rozhovor přel.: Dagmar Steinová
 - str. 247-248 René Char: *Propuštěný učitel, Nepřetržitá pravda, Statné metafory, Krésus, Dýchala prudce, Básníci, Zásoby pro návrat, Venku noc je ovládána* – básně přeložil Ludvík Kundera
 - str. 251-4 Breton, Eluard, Péret...: *Z dob, kdy surrealisté měli pravdu*
 - str. 254-5 Surrealistická skupina: *Ani vaši válku ani váš mír*, „*Contre attaque*“ *svaz revolučních intelektuálů*

- dokumenty přeložili Zbyněk Havlíček a Marie Kochrichtová

V. číslo

str. 211 Alena Ondrušková: *Ještě o mně uslyšíte aneb Albertine Sarrazinová se loučí s vězením*

str. 211-217 Albertine Sarrazinová: *La Traversière*, 1966

- úvodní kapitolu románu přeložila Alena Ondrušková

str. 237-256 Jan Řezáč: *Surrealistická defenestrace (5/6)*

- 239-43 André Parinaud: *Otázky A. Bretonovi*

- rozhovor přel.: Dagmar Steinová

- str. 244-8 Robert Desnos: *Noční vítr, Prohlídka náhrobku, Velké dny básníkovy, Libovolný osud, Pátek zločinu, Co vyprávěly skály, Za velice dlouho, Za dne, když byla noc* – básně přeložil Adof Kroupa

- str. 250-2 Benjamin Péret: *Jádro komety*

- str. 253-6 Robert Bénayoun: *Komety převratu*

- básně přeložila Tamara Sýkorová

VI. číslo

str. 3-43 Marie-Claire Blaisová: *Jedno roční období v Emanuelově životě /Une saison dans la vie d'Emmanuel*, 1965/

- prvních sedm kapitol románu přeložila Marie Veselá

str. 44-50 Eva Janovcová: *Literární problémy francouzské Kanady*

- zmínění spisovatelé: M.-C. Blaisová, Gabrielle Royová, Léo-Paul Desrosiers, Jacques Ferron, Gérard Bessette, Suzanne Paradisová, Diane Giégurová, Jacques Godbout, André Major, Claire Martinová, Roger Fournier, Réjean Ducharme, Hubert Aquin, Paul Toupin a Gilles Vigneault

str. 220-228 Josef Pospíšil: *Saint-Germain-des Près*

- zmiňuje umělce, jež se ve čtvrti vyskytovali

str. 229-234 Jan Patočka: *Slova a řeči* - rozbor antropologické epochy evropského myšlení v „archeologii“ Michela Foucaulta

str. 235-256 Jan Řezáč: *Surrealistická defenestrace (6/6)*

- str. 237-42 Jacqueline Piatier: *Otázky A. Bretonovi*

- rozhovor přeložila Dagmar Steinová

- str. 241-244 Joyce Mansourová: *Brána noci je zavřena na klíč, Ve tmě nalevo, Lehounká jako člunek touha, Hořké volání vzlyku, Pod hlavní věží, Ihned, Stud, Čekání na půlnoc* – básně přeložil Jan Řezáč

- str. 245-6 Surrealistická skupina: *Řízněme do toho*, 1965
- přel.: Adolf a Helena Kroupovi
- str. 246-7 André Breton: *Rodokmen* – báseň přel.: Jaroslav Fryčer
- str. 248-50 Jean François Revel: *Ježíš Bond dává flek doktorovi yes* –
přel.: Adolf a Helena Kroupovi
- str. 250 Alain Joubert: *Populární mechanika* - přel.: A. a H. Kroupovi
- str. 251 Philippe Audoin: *Rozhodné slovo* – přel.: Jaroslav Fryčer
- str. 252 Radovan Ivsic: *Plameny míru* – přel.: A. a H. Kroupovi
- str. 253-4 Charles Fourier: *O muzejní orgii aneb Smíšená omnigamie v
uspořádaném a harmonickém řádu* – přel.: Jaroslav Fryčer

Ročník 1968

I. číslo

str. 51-89 André Pieyre de Mandiargues: *Na okraji /La Marge*, 1967/ (1/2)

- román přeložil Jindřich Novák
- str. 52-3 E. P. píše o A. P. de Mandiarguesi

str. 218-219 Josef Čermák: *Na okraji černého románu*

- výroky a citáty André Bretona, bez uvedení překladatele

II. číslo

str. 30-36 Michel Deguy: *Básně poloostrova*

- básně: *Práh, Procitnutí, Vítr, Zima, Jaro, Léto, Podzim, Menhir, Kde milovat, Strom, Žalozpěv z Kervertu, Ty, Oči, Sbohem*
- básně vybral a přeložil Jan Vladislav
- str. 30 J. Vladislav píše o M. Deguyovi

str. 89-133 André Pieyre de Mandiargues: *Na okraji /La Marge*, 1967/ (2/2)

- román přeložil Jindřich Novák

str. 160-161 Jiří Konůpek: *Ionescova cesta z absurdity*

str. 162-175 Eugène Ionesco: *Droby deníku /Journal en miettes/*

- autobiografické zápisky přel.: Jiří Konůpek

str. 190-204 Alena Ondrušková: *Román jako drama svého druhu*

- o skupině TEL QUEL (Philippe Sollers, Jean-Pierre Faye, Jean Ricardou, Jean-Louis Baudry, Marcelin Pleynet, Pierre Rottenberg, Jacques Lacan, Roland Barthes, Michel Foucault, Claude Lévi-Strauss)

str. 223-230 Eva Janovcová: *Réjean Ducharme, člověk, který nechce být pohlčen*

III. číslo

str. 166-173 Stanislav Budín: *Případ Debray*

str. 174-185 Régis Debray: *Mladý muž, který se vyzná /Jeune homme qui sait se débrouiller, 1967/*

- novelu přel.: Alena Novotná

str. 256 citát André Bretona – není uveden ani zdroj, ani překladatel

IV. číslo

str. 76-77 Claude Simon: *Zachytit zmatené, složité a simultánní vjemy vnějšího světa /Saisir les sensations confuses, compliquées et simultanées du monde extérieur/*

- přel.: Alena Ondrušková

str. 150-151 Marguerite Durasová: *Soluňská veteš /La Friperie de Sologne/*

- přel.: Josef Hajný

str. 164-175 J. M. G. Clézio: *Terra amata, 1967*

- tři ukázky z románu přel.: Věra Dvořáková

str. 192-210 A. J. Liehm: *André Malraux a jeho Antimemoáry* – antirecenze s ukázkami

V. číslo

str. 66-78 Michel Déon: *Modrobílý plakát*

- povídku ze sbírky *Vůně jasmínu /Un parfum de jasmine, 1967/* přeložila Marcela Salivarová

- str. 68 E. P. píše o M. Déonovi

str. 97-103 André du Bouchet: *V zejícím žáru /Dans l'ardeur béante puissante/*

- básně: *Na ostří kosy, Prozáklady, Po rozbrázděné cestě, Nová láska, Ledovec, Chvilka, Než byla bělost, Oblak, Jiná vzpomínka, Oheň a zář, Meteor, Výklenek, V patách*

- vybral a přel.: Jiří Konůpek

- str. 98 J. Konůpek píše o A. Du Bouchetovi

str. 105-108 Matthieu Galey: *Mýtus markýze de Sade /Le Mythe du Marquis de Sade/*

- esej přeložila Dagmar Steinová

str. 134-162 Simone de Beauvoir: *Věk odříkání /L'Age de discrétion, 1967/*

- část novelového triptychu přeložila Eva Janovcová

- str. 135 E. P. píše o S. de Beauvoirové

str. 204-214 Michel Corvin: *Malé kolektivní šílenství /Petite folie collective, 1966/*
- výbor vtipů a hříček přeložil Radovan Krátký

VI. číslo

str. 186-197 Alena Ondrušková: *Salvat Etchart: Svět jaký je /Le Monde tel qu'il est/*

6. Index frankofonních děl

- 325 000 franků* - Roger Vailland, 2, 3/57, str. 96-113, 23-65
- Africké legendy* - Bernard B. Dadié, 3/59, str. 90-98
- Agar* - Albert Memmi, 3/58, str. 188-197
- Akt beze slov* - Samuel Beckett, 3/63, str. 193-210
- Akta Clope* - Robert Pinget, 3/66, str. 16-43
- Alkoholy* - Guillaume Apollinaire, 4/60, str. 80-86
- Antimemoáry* – André Malraux, 4/68, str. 192-210
- Arabská povídka* - Jaroslav Oliveirus, 3/59, str. 84
- Au clair de l'amour* - Charles Dobzynski, 56/1, str. 123-127
- Básně Alžíru, minarety bolesti* - Yvette LeFloc'h, 2/60, str. 134
- Básně poloostrova* - Michel Deguy, 2/68, str. 30-36
- Básníci* - Louis Aragon, 2/62, str. 68-72
- Básníci v letech 1945/1965: Ve hře je svoboda* - Alain Jouffroy, 4/66, str. 144-166
- Bibliotéka v plamenech* - René Char, 5/62, str. 37-52
- Bitva o Toulouse* - José Cabanis, 3/67, str. 3-37
- Bobři na Amadeu* - Vercors, 6/60, str. 101-103
- Být či nebýt - to je otázka Mandarinů* - Yvette LeFloc'h, 3/56, str. 229-233
- Cesta do Evropy* - Ferdinand Oyon, 3/62, str. 243-244
- Citadela* - Antoine de Saint-Exupéry, 1/64, str. 154-167
- Citlivá duše* - Jean Dutourd, 5/64, str. 203-212
- Co trvá vzdech* - Anne Philipová, 6/64, str. 157-182
- Cvičení stylu* - Raymond Queneau, 2/65, str. 60-62
- Čekání na Godota* - Samuel Beckett, 1/59, str. 180-198
- Den, kdy Beaumont poznal svou bolest* - Le Clézio, 6/65, str. 61-72
- Děti století* - Christine Rocheroforová, 2/63, str. 1-42
- Dílo a sdělení* - Maurice Blanchot, 3/65, str. 159-166
- Dirham* - Abduláh Nijází, 3/59, str. 56-59
- Dopisy z války* - Jacques Vaché, 4/65, str. 151-163
- Drahá manželka* - Ahman Rušdí Sálíh, 3/59, str. 69-77

Drobtý deníku - Eugène Ionesco, 2/68, str. 162-175
Dvaadvacet básní pro Ofélii - Denis Roche, 6/65, str. 102-103
Džinové - Victor Hugo, 4/58, str. 168-169
Elsa - Louis Aragon, 6/59, str. 128-131
Flanderská silnice - Claude Simon, 4/66, str. 224-240
Francouzské balady - Paul Fort, 2/57, str. 135-146
Francouzský román proti vodíkové bombě - Yvette LeFloc'h, 5/56, str. 239
Hle, bydlíte na této straně bolesti - Perse Saint-John, 3/61, str. 55-92
Hrůzy lásky - Jean Dutourd, 5/64, str. 203-212
Chudák Kristuspán z Bomby - Mongo Beti, 1/59, str. 221-233
Chudáka by nikdo nevráždil - Georges Simenon, 5/62, str. 238-256
Chut' skutečna - Pierre Reverdy, 1/61, str. 23-45
Já neměl uváznout nohama v této galaxii - Jean-Pierre Duprey, 1/67, str. 88-97
Jak to je - Samuel Beckett, 3/63, str. 193-210
Jean Saneuil - Marcel Proust, 3/66, str. 249-254
Jedno roční období v Emanuelově životě - Marie-Claire Blaisová, 6/67, str. 3-43
Její tři dny - Sembène Ousmane, 1/65, str. 125-131
Kameny - Pierre Seghers, 5/65, str. 146-158
Kde budeme zítra žít? - Michel Ragon, 2/65, str. 166-182
Klementina - Vercors, 6/60, str. 101-103
Konec hry - Samuel Beckett, 3/63, str. 233-256
Kordélie - Françoise Mellet-Jorisová, 2/59, str. 38-56
Korsický příběh - Guy de Maupassant, 1/58, str. 247-256
Krajiny ve dvou - Marcelin Pleynet, 3/67, str. 126-131
Květy tamaryšků - Philippe Chabaneix, 4/57, str. 221-222
La Grande marrade - Claude Néron, 2/67, str. 234-240
La Mise a mort - Louis Aragon, 2/66, str. 1-21
La Traversiere - Albertine Sarrazinová, 5/67, str. 211-217
Laguna - Raphael Pividal, 6/65, str. 84-91
Le rat d'Amérique - Jacques Lanzmann, 1/57, str. 235-246
Leona - Jean Cocteau, 4/57, str. 183-196

Les animaux supérieurs - Pierre Courtade, 2/58, str. 15-34
Les honneurs de la guerre - Georges Conchon, 3/58, str. 177-187
Letec a živly - Antoine de Saint-Exupéry, 1/64, str. 148-154
Letopisy Francie - Paul Fort, 2/57, str. 135-146
Lež - Nathalie Sarrautová, 1/67, str. 137-145
Lovecká píseň - Chálil Takíjuddín, 3/59, str. 78-83
Má láska Hirošimo - Marguerite Durasová, 1/62, str. 114-148
Magnetická pole - André Breton, 5/66, str. 230-256
Malé kolektivní šilenství - Michel Corvin, 5/68, str. 204-214
Malý muž - Júsuf Idris, 3/59, str. 64-68
Mandaríni - Simone de Beauvoirová, 3/56, str. 226-229
Manifest Dada 1918 - Tristan Tzara, 2/66, str. 231-256
Manifest pana antipyrina - Tristan Tzara, 1/66, str. 237-250
Místečko na zemi - Ibrahím Abdalhalím, 3/59, str. 51-56
Mladý muž, který se vyzná - Régis Debray, 3/68, str. 174-185
Mluvit - Marcelin Pleynet, 6/65, str. 92-93
Muriel - Jean Cayrol, 3/65, str. 8-50
Mýtus markýze de Sade - Matthieu Galey, 5/86, str. 105-108
Na okraji - André Pieyre de Mandiargues, 1/68, str. 51-89
Na pěti rozích - Blaise Cendrars, 4/59, str. 186-197
Nádherná oblaka - Françoise Saganová, 2/62, str. 210-212
Náhlý hluk - Jacques Prévert, 4/57, str. 221-222
Náramky bolesti - Brière Jean F., 6/61, str. 113-117
Nepříjemnost - Denise Jallaisová, 4/57, str. 221-222
Nepřirozená zvířata - Vercors, 5, 6/56, str. 13-38, 51-118
Noční jízda - Maurice Pons, 6/61, str. 1-35
Nouvelle anthologie de la poésie negre - Léopold Senghor, 3/64, str. 159-163
Oči a paměť - Louis Aragon, 5/56, str. 64-71
Od obzoru jednoho k obzoru všech - Paul Eluard, 6/60, str. 89-100
Odkaz - Guy de Maupassant, 1/58, str. 247-256
Okamžiky - Alain Robbe-Grillet, 6/63, str. 111-118

Opovržlivé vyznání - André Breton, 4/65, str. 149-150

Pád - Albert Camus, 3/57, str. 215-220

Paměťihodní - Maurice Martin, 2/59, str. 230-236

Paolo paoli - Arthur Adamov, 1/59, str. 137-179

Petice muže, jenž se stal světákem proti své vůli - Guy de Maupassant, 1/58, str. 247-256

Planoucí tváře - Raymond Radiguet, 5/60, str. 33-37

Plešatá zpěvačka - Eugène Ionesco, 1/59, str. 180-198

Poezie - Pierre de Ronsard, 2/56, str. 77-81

Popelnice - Françoise Mallet-Jorisová, 2/59, str. 38-56

Popelník - Françoise Mallet-Jorisová, 2/59, str. 38-56

Poslední láska - Samuel Beckett, 3/63, str. 193-210

Povídky anglické a jiné - Jacques Ferron, 4/67, str. 171-182

Povídky z neurčité země - Jacques Ferron, 4/67, str. 171-182

Pozdrav básníkovi - André Chedid, 4/57, str. 221-222

Pro poetické umění - Raymond Queneau, 2/65, str. 62-74

Proměna - Michel Butor, 3/59, str. 117-146

Prostor noci - Jean-Paul Dedelsen, 3/64, str. 111-121

Protioblohy - René Dumal, 1/66, str. 49-61

Příspěvek k estetice: I. Nezdary estetiky, II. Marx a Engels o estetice - Henri LeFebvre, 1/56, str. 212-234

Příspěvek k estetice: III. Obsah - Henri LeFebvre, 2/56, str. 196-210

Příspěvek k estetice: IV. Forma, V. Říše svobody - Henri LeFebvre, 3/56, str. 213-224

Ptáci - André Stil, 3/61, str. 207-211

Revolver s bílými vlasy - André Breton, 2/67, str. 250-252

Romancera hvězdám - Jacques-Stephen Alexis, 4/63, str. 151-173

Romantické umění - Charles Baudelaire, 6/57, str. 149

Rozhovor - Claude Mauriac, 1/66, str. 46-61

Rub vody - Bertrand Poirot, 1/65, str. 182-189

Sisyfos a smrt - Robert Merle, 56/1, str. 164-177

Slabikář - Joseph Zobel, 6/58, str. 194-197

Slepci - Michel de Ghelderode, 5/66, str. 168-178
Slova - Jacques Prévert, 2/57, str. 135-146
Slova - Jean-Paul Sartre, 1/65, str. 21-51
Slovník pitomostí - Guy Bechtel, Jean-Claude Carrière, 6/66, str. 218-227
Slunce - Pierre Gascar, 2/64, str. 140-151
Smrt je mým řemeslem - Robert Merle, 1/56, str. 244-247
Soldati, soldati! - Jean Kanapa, 5/63, str. 1-14
Soluňská veteš - Marguerite Durasová, 4/68, str. 150-151
Spánek - Abdarrahmán Al-Chamísí, 3/59, str. 37-43
Sudánisace - Abú Bakr Chálid, 3/59, str. 60-62
Střelba lukem - Alain Jouffroy, 4/66, str. 135-146
Svět jaký je - Salvat Etchart, 6/68, str. 186-197
Šalba - Michel Ragon, 2/58, str. 200-211
Terra amata - Le Clézio, 4/68, str. 164-175
Tišeji nežli ticho - Mohammed Dib, 5/62, str. 68-73
Tobě - Alain Jouffroy, 4/66, str. 135-146
Tovaryši apokalypsy - Georges Duhamel, 4/58, str. 215-229
Trpký čas - Aimé Césaire, 2/63, str. 85-101
Tři herci, jedno drama - Michel de Ghelderode, 5/66, str. 173-178
Ukončení poslání - Mongo Beti, 1/59, str. 221-233
Úvahy a názory - René Clair, 2/60, str. 22-25
V dešti - Abdarrahmán aš_Šarkávi, 3/59, str. 43-47
V zejícím žáru - André du Bouchet, 5/68, str. 97-103
Vajíčko - Félicien Marceau, 1/59, str. 89-115
Válka skončila - Jorge Semprun, 4/67, str. 52-96
Věci - Georges Perec, 5/66, str. 1-39
Věčné jaro - Louis Aragon, 3/59, str. 102-115
Věk odříkání - Simone de Beauvoirová, 5/68, str. 134-162
Věk srdcí - Michel Leiris, 4/64, str. 13-23
Veliký sráz - Georges Arnaud, 6/62, str. 59-71
Velká pitka - René Dumal, 1/66, str. 49-61

Velká válka soch – Henri Michaux, 5/63, str. 84-98
Verše ze zajetí - Pierre Unik, 1/60, str. 8-15
Volání země - Chálil Takíjuddín, 3/59, str. 78-83
Vrah dostal Goncourta - Pierre Gamarra, 1, 2, 3/64, str. 245-256, 249-256, 238-256
Všechno je na prodej - Roland Dorgeles, 4/58, str. 215-229
Vůně jasmínu - Michel Déon, 5/68, str. 66-78
Vyhlášení nezávislosti - Alain Jouffroy, 4/66, str. 135-146
Vyhnanství a království - Albert Camus, 2/60, str. 218-230
Výpovědi - Jannis Ritsos, 5/62, str. 158-168
Z dětství - Géo Norge, 4/57, str. 221-222
Z nových překladů - Jehan Rictus, 5/66, str. 214-220
Za měsíc, za rok - Françoise Saganová, 3, 4/58, str. 10-28, 127-145
Zachytit zmatené, složité a simultánní vjemy vnějšího světa - Claude Simon, 4/68, str. 76-77
Zářijové růže - André Maurois, 4/58, str. 215-229
Zástup - Júsuf Idris, 3/59, str. 48-51
Zázračně vyléčený král - Mongo Beti, 3/62, str. 243-244
Znamení - Mireille Vicendonová, 4/57, str. 221-222
Zobecněná estetika - Roger Caillois, 5/64, str. 138-157
Zvířata - Eugène Guillevic, 1/58, str. 36-40
Žena z antisměta - Georges Langelaan, 4/64, str. 113-126
Židle - Eugène Ionesco, 1/59, str. 117-135

7. Literární žánry a témata

V této kapitole se budu věnovat frankofonní literatuře otištěné v revui *Světová literatura* v periodě od roku 1956 do roku 1968 z hlediska literárních žánrů a témat. Kapitola je rozdělena na podkapitoly Próza – Román, Povídka, Novela, Esej a Ostatní žánry, Divadelní hra a filmový scénář a pak Poezie. Tuto diferenciaci jsem vypracovala na základě literárních žánrů publikovaných děl. V každé podkapitole stručně představím jednotlivý žánr a uvedu jeho zástupce ze *Světové literatury* včetně tématu díla. V některých případech je název pouze v jednom jazyce, neboť překlad nebyl uveden, v jiných případech nebylo možné zjistit žánr ukázky (jedná se většinou o kratší prózy původně vydané v rámci sbírky, které nebylo možné dohledat samostatně, ty pak uvedu k oddíle Ostatní). Také témata některých děl jsou těžko generalizovatelná nebo zjistitelná, proto je uvádím pouze u těch, kde to možné je, což je především u románů, divadelních her a scénářů a některých povídek. Tématické rozdělení nebudu analyzovat v samostatné kapitole, neboť, jak jsem se již zmínila, vzhledem k diverzitě a multitématicnosti děl není toto možné. U jednotlivých děl, kromě názvu díla a autora, uvádím rok originálního vydání (tam, kde bylo toto možné), číslo a ročník, v němž byla ukázka zveřejněna. Jméno překladatele a rozmezí stránek jsou k vyhledání v kapitole XXX Frankofonní literatura ve *Světové literatuře*.

7.1. Román

Román je rozsáhlá epická próza, jež vzhledem ke své rozsáhlosti zachycuje nejen množství dějových linií, vývoj postav, ale také umožňuje různorodou kompoziční výstavbu a dějové prostředky. Jeho vývoj lze sledovat již od antiky. Ve 13. - 15. století se pod pojmem „román“ rozuměly sice epické, nicméně veršované útvary. Největší rozkvět románové tvorby nastal od 19. století, kdy se také diferencovaly různé typy románů – výchovný, filosofický, dobrodružný, psychologický, historický, realistický nebo například naturalistický. V první polovině 20. století však zaznamenáváme narušování typických znaků románové tvorby, autoři se vyhýbají pevnému dějovému rámci, časovou koherenci a fabuli nahrazují volným plynutím myšlenek vypravěče nebo postav (například „nový román“).

Vzhledem k obsažnosti románů nemohla být tato díla v SL publikována celá, ve většině případů se jedná o ukázky.

V prvním ročníku SL redakce čtenářům představila dva romány. Prvním z nich jsou ve třetím čísle *Mandarini /Les Mandarins, 1954/* Simone de Beauvoirové. Autorka v něm zpracovala své zážitky z období ideologických svárů po skončení druhé světové války. Druhým románem jsou Vercorsova *Nepřirozená zvířata /Les animaux dénaturés, 1952/*. Vyšel v pátém a šestém čísle. Jedná se o dílo s prvky fantasy zabývající se problémem sebereflexe člověka v souvislosti s ostatními živočichy.

Také v druhém ročníku najdeme dva romány. V prvním čísle je to *Le Rat d'Amérique* z roku 1956 od Jacquese Lanzmanna. Václav Cibula vypracoval na tento dobrodružný román z prostředí Paraguaye recenzi s ukázkami. Druhým publikovaným romanistou byl Roger Vailland se svými *325 000 franky /325.000 francs/* z dělnického prostředí. Tento text najdeme ve druhém a třetím čísle.

Už v roce 1958 ale SL prezentuje 9 románů! Ve druhém čísle si můžeme přečíst recenzi nového románu Michela Ragona *Šalba /Trompe-l'oeil, 1956/*, ve třetím čísle je první část díla Françoise Saganové *Za měsíc, za rok /Dans un mois, dans un an, 1957/*. Dokončení tohoto příběhu tří žen, kolem nichž se točí řada mužů, nalezneme v následujícím čísle. Třetí číslo ale ještě uvedlo dvě recenze románů s ukázkami, a to: román s válečnou tematikou, ale s prvky pacifismu od George Conchona *Les Honneurs de la guerre, 1956*, a *Agar, 1955*, od Alberta Memmiho, který řeší náboženské otázky. Co se probíraného žánru týče, je na něj nejbohatší čtvrté číslo, kde se nad posledními romány Geroge Duhamela, Rollanda Dorgelèse a André Mauroise zamýšlí Luděk Kárl. *Tovaryši apokalypsy /Les Compagnons de l'apocalypse, 1956/* od G. Duhamela je satirický román z poválečného období zabývající se otázkou dobroty moderního člověka. U R. Dorgelèse se jednalo o román *Všechno je na prodej /Tout est à vendre, 1957/*, u A. Mauroise pak o *Zářijové růže /Les Roses de septembre, 1956/*, *Listy neznámé /Lettres à l'inconnu, 1956/* a *Tři Dumasové /Trois Dumas, 1956/*.

Ročník 1959 ve SL znamenal zveřejnění tří románů. Hned v prvním čísle byli čtenáři seznámeni s dvěma romány afrického autora Mongo Betiho. V prvním z nich, *Ukončení posláni /Mission terminée, 1957/*, autor zkoumá

myšlenkové a motivační pochody individua, ve druhém, *Chudák Kristuspán z Bomby* /*Le Pauvre Christe de Bomba*, 1956/, se zabývá aktuálními problémy kolonizované Afriky. Ve třetím a čtvrtém čísle vyšla na pokračování *Proměna* /*La Modification*, 1957/ Michela Butora. Jedná se o příběh uvnitř příběhu vyprávěný ve 2. osobě singuláru, bez klasické fabule.

V šestém čísle ročníku 1960 otiskla redakce krátký román zasažený válkou v Alžírsku Maurice Ponse *Noční hlídka* /*Le Passager de la nuit*, 1960/.

V ročníku 1961 nebyl v časopise *Světová literatura* zveřejněn ani jeden román.

V roce 1962 se redakce z hlediska románu věnovala kamerunské literatuře. Ve třetím čísle Luděk Kárl recenzuje knihu Ferdinanda Oyona *Cesta do Evropy* /*Chemin d'Europe*, 1960/ a Mongo Betiho *Zázračně vyléčený král* /*Le Roi miraculé*, 1958/. Ústředním tématem je kolonizovaná Afrika a mentalita místních obyvatel.

Román Christine Rochefortové *Děti století* /*Les petits enfants du siècle*, 1960/ se objevil ve druhém čísle SL z roku 1963. Autorka se v něm zabývá a kritizuje francouzskou poválečnou společnost.

V ročníku 1964 v pátém čísle zrecenzovala Věra Dvořáková dva romány Jeana Dutourda *Citlivá duše* /*L'Ame sensible*, 1959/ a *Hrůzy lásky* /*Les Horreurs de l'amour*, 1963/, jež se zabývají mezilidskými vztahy. V čísle šestém pak redakce otiskla ukázkou z románu *Co trvá vzdech* /*Le Temps d'un soupir*/ Anne Philipové. Jedná se vlastně o otevřený dopis Gérardu Philipovi.

V roce 1965 je nám představen pouze jeden román, a to od J. M. G. Le Clézia *Den, kdy Beaumont poznal svou bolest* /*Le Jour où Beaumont fit connaissance avec sa douleur*, 1964/, kde je hlavním tématem šílenství člověka.

Ročník 1966 znamená z pohledu románové tvorby zlepšení, čtenáři jsou totiž seznámeni se třemi knihami. Ve druhém čísle to byla kapitola z díla o lásce a žárlivosti *La mise à mort*, 1965, od Louise Aragona, která se jmenuje *Oidipus* /*Oidipe*/. V následujícím čísle si můžeme přečíst *Acta Clope* /*Clope au dossier*, 1961/ Roberta Pingeta a v pátém čísle najdeme *Věci* /*Les Choses*, 1965/ George Péreca o životě konzumní společnosti.

V ročníku 1967 jsou nám představeni čtyři romanopisci. Prvním je v druhém čísle Claude Néron se svou *Velkou srabárnou* /*La grande marrade*, 1965/, románem o přátelství a životě ve středním věku, dále José Cabanis ve třetím

čísle s příběhem o mládí *Bitva o Toulouse /La Bataille de Toulouse, 1966/*, v pátém čísle jsme seznámeni s Albertine Sarrazinovou a *La Traversière, 1966*, dílem o plynutí času. Čtvrtým spisovatelem je v šestém čísle Marie-Claire Blaisová, která se ve svém románu *Jedno roční období v Emanuelově životě /Une saison dans la vie d'Emanuel, 1966/*, z něhož je publikováno prvních sedm kapitol, zabývá tematikou života a smrti, homosexuality a incestu.

V posledním ročníku sledovaného období si hned v prvním a druhém čísle můžeme přečíst román sledující lidi na okraji společnosti od André Pieyre de Mandiarguese *Na okraji /La Marge, 1967/*. V druhém čísle se Alena Ondrušková věnuje románové tvorbě skupiny Tel Quel. Posledním románem je *Terra Amata, 1967*, J. M. G. Clézia, který v něm vyjadřuje své znechucení nad západní materialistickou společností.

Román patřil v prvních třinácti letech revue k žánrům, které byly překládány nejvíce. Bylo jich otištěno třicet tři. Podíváme-li se na roky jejich vydání, uvidíme, že si redaktoři opravdu vybírali ty současné. A právě vzhledem k jejich aktuálnosti byl široký i jejich tematický záběr. Jedním z častějších námětů byla sociální tematika. Toto bylo způsobeno politickou a sociální situací ve světě (například afričtí autoři často řešili otázku kolonialismu, útlaku původního obyvatelstva a životní úrovně, francouzští spisovatelé kritizovali buržoazní kapitalistickou společnost vydělávající na nejnižších vrstvách...), ale také se samozřejmě nabízí otázka, nebyla-li tato tematizace zásluhou redaktorů a jejich výběru. Prohlédneme-li si však zatoupení jiných, častěji zpracovávaných námětů, poznáme, že přibližně ve stejném rozmezí se setkáváme i s tématem poválečné situace, mezilidských vztahů, a hlavně s člověkem jako individuem. Tento posun k psychologii jedince se projevil i v literatuře české – mizela schematičnost a plytkost postav, díla sice stále hovořila o válce a společnosti, ale už z pohledu individua a jeho chápání situace. Aktuálnost výběru v tomto žánru dokazuje také zařazování představitelů „nového románu“.

7.2. Povídka

Jedná se o epický prozaický útvar, který má ale oproti románu menší rozsah. Jako žánr se vymezuje na počátku 19. století. Hlavními rysy jsou zpravidla jediná dějová linie, stagnace psychologického vývoje postav, omezený záběr

životní reality. Ve 20. století patří povídka k nejrozšířenějším žánrům a vyvíjí se podle zaměření a tematiky (psychologická, filozofická, autobiografická, satirická...). Je velmi blízká novele, ale na rozdíl od ní má volnější stavbu děje.

První povídky nalezneme až v ročníku 1958 a to v prvním čísle. Josef Pospíšil přeložil dílka Guy de Maupassanta *Petice muže, jenž se stal světákem proti své vůli*, *Odkaz* a *Korsický příběh*. Hned ve druhém čísle se seznámíme s Pierrem Courtadem a jeho *Koncem Itálie*, *Po dvaceti letech* a *Duchem Gacomu*.

Ve druhém čísle ročníku 1959 si můžeme přečíst *Popelník /Le Cendrier/*, *Kordélie /Cordélia/*, *Popelnice /Les Poubelles/* od Françoise Mallet-Jorisové.

V následujícím čísle jsou představeni arabští autoři a jejich povídky: Abdarrahmán Al-Chamísí: *Spánek*, Abdarrahmán aš_Šarkáví *V dešti*, Júsuf Idris *Zástup*, Ibrahím Abdalhalím *Místečko na zemi*, Abduláh Nijází *Dirham*, Abú Bakr Chálid *Sudánisace*, Júsuf Idris *Malý muž*, Ahman Rušdí Sálíh *Drahá manželka*, Chálil Takíjuddín *Volání země*, *Lovecká píseň*. V tomto čísle byl otištěn ještě jeden nefrancouzský spisovatel Bernard B. Dadié a jeho *Africké legendy*.

V revui z roku 1960, ve druhém čísle, nalezneme dvě povídky od Alberta Camuse *Němi* a *Host*. V čísle šestém pak opět dvě povídky *Bobři na Amadeu*, *Klementina*, tentokrát od Vercorse.

V následujícím ročníku je pouze jedna povídka. Ve třetím čísle *Ptáci* André Stila.

George Simenona a jeho *Chudáka by nikdo nevráždil* si redakce vybrala pro páté číslo časopisu v roce 1962 a George Arnauta s *Želvím ostrovem piráta Morgana* a *Hodinou s Andreasem Aalborgem* pro číslo následující.

V roce 1963 byly povídky otištěny ve čtvrtém a šestém čísle. V prvním případě to byly texty *Očarovaný podporučík*, *O králi snů*, *Rez času* ze sbírky *Romancera hvězdám /Romancero aux étoiles, 1960/* od Jacques-Stephena Alexise. V druhém případě *Výjev*, *Pláž*, *V chodbách podzemní dráhy* ze sbírky *Okamžiky /Instantanés, 1962/* Alaina Robbe-Grilleta.

Blondýna a *Černý princ* jsou povídky Maurice Druona z prvního čísla roku 1964, ve čtvrtém čísle nalezneme *Ženu z antisvěta* Georgese Langelaana.

Ani ročník 1965 nebyl na povídku příliš bohatý, jediným zástupcem tohoto žánru je *Laguna* Raphaela Pividala v šestém čísle.

Hned čtyři povídky byly publikovány ve čtvrtém čísle ročníku 1966. Jedná se o *Diktát* Jean-Clauda Hémeryho a o tři povídky Donatien-Alphons-Françoise markýze de Sade *Rozhovor kněze a umírajícího*, *Strategie lásky*, *Ministerský předseda: pan de Saint-Fond*.

Také v roce 1967 byla povídka hojně zastoupena: v prvním čísle se jedná o *Mejdan u Léobilla* a *Malé zastavení* Borise Viana, ve čtvrtém pak díla Jacquea Ferrona *Buddhista*, *Martina*, *Lvoun*, *Návrat do Kentucky*, *Smrt staříků* ze sbírek *Povídky z neurčité země /Contes du pays incertain, 1962/* a *Povídky anglické a jiné /Contes anglais et autres, 1964/*.

Posledními představiteli tohoto žánru jsou díla *Soluňská veteš* Marguerite Durasové ve čtvrtém čísle a *Modrobílý plakát* Michela Déona z pátého čísla roku 1968.

Povídka je literárním žánrem, který byl ve *Světové literatuře* zastoupen nejhojněji. Během oněch třinácti let bylo otištěno čtyřicet devět povídek, což jsou průměrně téměř čtyři povídky na jeden ročník. Oblíbenost toho žánru je třeba hledat také v jeho praktickém rozsahu. Oproti například románu, jehož publikování v literárním časopise je podmíněno a znevýhodněno nutností zvolit vhodnou část, nebo jeho zkrácením, povídka je ve většině případů možné zveřejnit celou, bez zásahů redaktorů. Čtenář si pak může udělat o díle či autorovi nezkreslený obraz. Různorodost a zároveň aktuálnost výběru redakce dokazuje jednak množství národností spisovatelů, jednak roky vydání jednotlivých sbírek. Nejstaršími zástupci tohoto žánru jsou tři povídky markýze de Sade a taktéž tři Guy de Maupassanta. Pak už jsou ale všechny povídky datovány do dvacátého století, většina v padesátých, a hlavně šedesátých letech. Vzhledem k širokému záběru autorů, ať už z hlediska jejich národnosti nebo přístupu k literatuře (nalezneme zde jak Alaina Robbe-Grilleta, Borise Viana či Alberta Camuse, tak na straně druhé například André Stila nebo George Simenona, jež nejsou, oproti dříve jmenovaným, představiteli zrovna novátorských postupů v literatuře), značně se liší i témata děl.

7.3. Novela

Hovoříme-li o novele, máme na mysli příběh kratšího nebo středního rozsahu s uzavřenou dějovou stavbou, jež je výrazně vypointován. Zároveň s povídkou narůstá obliba novely od 19. století.

První novelou frankofonního spisovatele uveřejněnou v časopise *Světová literatura* byl *Slabikář /Le Syllabaire/* Josepha Zobela v šestém čísle roku 1958. Ta druhá se objevila až v roce 1963 v čísle pátém. Jednalo se o *Soldati, soldati!* Jeana Kanapy. Následující dvě napsal Antoine de Saint-Exupéry a byly otištěny v prvním čísle ročníku 1964. Tyto novely s částečně autobiografickými rysy se jmenovaly *Letec /L'Aviateur, 1928/* a *Citadela /La Citadèle, 1948/*. Hned v příštím čísle si Marie Veselá vybrala a přeložila novelu ze sbírky *Slunce /Soleils, 1960/* od Pierra Gascara *Cisterna/La Cisterne/*. Ve sledovaném období se vyskytují už jen dvě novely, a to v roce 1968. Společenskými a mezilidskými vztahy se zabývá Régis Debray v díle *Mladý muž, který se vyzná /Jeune homme qui sait se débrouiller, 1967/* ve třetím čísle a v čísle pátém se vnitřní síle člověka-ženy věnuje Simone de Beauvoir v části novelového triptichu nazvané *Věk odříkání /L'Age de discrétion, 1967/*.

Stejně jako povídka i novela svým rozsahem přímo vybízí k otištění v literárním časopise. Stejně jako povídka i novela se stala oblíbeným žánrem spisovatelů. Přesto je ve *Světové literatuře* v letech 1956 až 1968 zastoupena pouze sedmi ukázkami. Vysvětlením může být rozdílná terminologie. Francouzská "nouvelle" neodpovídá naší novele. V zařazování děl do žánru povídky jsem vycházela z označení ve *SL*, jež se řídilo českými pravidly. Proto v těchto případech mohlo dojít k označení odlišnému od původního francouzského. Všichni autoři jsou současní a věnují se ve svých dílech různým tématům.

7.4. Esej

Esej je druhem úvahy na odborné téma, ať už společenské, filozofické, umělecké nebo například výchovné. Jedná se o ne příliš rozsáhlý literární útvar, zdůrazňuji literární útvar – je totiž psán s estetickým záměrem. Neplatí pro něj přísná pravidla výstavby textu, jako je tomu například u výkladu, a jeho vyznění může mít tón jak kritický, tak například humorný.

Hned v prvních třech číslech prvního ročníku přeložil Josef Pospíšil seriál esejí *Příspěvek k estetice* Henriho LeFebvra týkající se estetiky a pohledu na ni: *I. Nezdary estetiky, II. Marx a Engels o estetice, III. Obsah, IV. Forma a V. Říše svobody*. Poslední esejí prvního ročníku v posledním čísle byla

Apollinaire v ženském přestrojení, jak jej odhalil Eugène Monfort, u které ovšem nebyl odhalen autor.

Další dvě eseje nalezneme v prvním a čtvrtém čísle roku 1958. Jedná se o *Několik slov o současném francouzském divadle* Roberta Merleho, která byla sepsána pro sovětský časopis *Inostrannaja literatura*, a o *Picassovy otevřené oči* Pierra Jolyho, esej věnující se výtvarnému umění, konkrétně Pablu Picassovi, přetištěná z *Nouvelle critique*.

Podstatnou část eseje *Butor obnovuje realismus* otištěné v *Lettres françaises* v roce 1957 od André Wurmsera najdeme v třetím čísle revue z roku 1959.

V následujícím roce v pátém čísle je opět esej, která pochází z *Lettres françaises*, a to od Charlese Dobzynského *Tajemství Françoise Villona /Les secrets de Francois Villon/*.

V roce 1961 vyšly eseje hned tři. V prvním čísle to jsou texty se shodným názvem *O Reverdym* od Philippa Soupaulta a Louise Aragona týkající se Pierra Reverdyho, v čísle třetím to je *Vždyť o člověka běží přec* z *Lettres françaises* také od Louise Aragona o Perse Saint-Johnovi.

Naopak o Louisi Aragonovi píše v *Aragon a básnická tvorba* v roce 1962 ve druhém čísle Jean Varloot. V čísle třetím se Jacques Proust věnuje Jean Jacques Rousseauovi v *První z chudých - Esej o dumách samotářského chodce*. V čísle posledním se redaktoři prostřednictvím eseje *Picassova "Snídaně v trávě"* Charlese Felda zabývají opět dílem Pabla Picassa.

Další frankofonní text tohoto žánru je zveřejněn až v roce 1964, jedná se o *Zobecněnou estetiku* Rogera Caloise.

Na eseje je poměrně bohatý rok následující, hned ve druhém čísle se dočteme o literárním stylu Raymonda Queneaua v *Raymond Queneau aneb Cvičení stylu* od Pierra Daixe a téměř filosofické téma lidské existence v moderním světě rozebírá Michel Ragon v *Kde budeme žít zítra? /Où vivrons-nous demain?/*. V čísle následujícím se literární teorii věnuje Maurice Blanchot v *Díle a sdělení /L'Oeuvre et la réception/*. Ve čtvrtém čísle jsou eseje tři: André Breton *Opovržlivé vyznání* (o Jacquesi Vaché), Michel Butor *Před očima Herkulovýmá* (stať o výtvarném umění) a Pierre Daix *Úvahy o nových sešitech Alberta Camuse*.

Celkem pěti esejemi se může pochlubit i ročník 1966. Jsou jimi *I. Stav smyslových oblastí, II. Stav atomových oblastí a III. Stav mechanizujících vášní*

od André Bretona ve druhém čísle, dále pak *Básníci v letech 1945 - 1965: Ve hře je svoboda /Les Poètes entre 1945 - 1965: C'est la liberté qui est en jeu/* ve čtvrtém čísle od Alaina Jouffroye a *Tři herci, jedno drama* v čísle pátém od Michela de Ghelderoda.

Co je to surrealismus?, Vody, v nichž plujeme, Má silná místa, Podlost a bída, Abstrakce tvorby a Hérakleitův nářek jsou eseje André Bretona z třetího čísla ročníku 1967, které byly zařazeny do seriálu Surrealistická defenestrace.

V posledním roce sledovaného časového úseku vyšla také jen jedna esej. Stalo se tak ve čtvrtém čísle, kde redakce zveřejnila text *Zachytit zmatené, složité a simultánní vjemy vnějšího světa* od Clauda Simona.

Esej se evidentně u redaktorů *SL* těšila velké oblibě. Zřejmě proto si můžeme přečíst pětadvacet esejí frankofonních autorů na téma filozofické nebo literárního a malířského umění. Množství esejí dokonce převyšuje počet otištěných románů. Důvodem by mimo jiné mohl také být menší rozsah žánru a jeho větší aktuálnost a možnost rychlé reakce na současná témata. Tématický záběr je nezměrný. Autoři se věnují poetice Françoise Villona, osobnosti a filozofii J. J. Rousseaua, malířskému umění Pabla Picassa, ale také novému románu a jeho hlavním představitelům, problémům moderního světa z filozofického hlediska... V esejích se také asi nejvíce projevila nutnost uveřejňování politicky a ideologicky zabarvené literatury. Tak je tomu například hned v prvním ročníku, kdy redakce vybrala dílo francouzského marxistického filozofa a estetika Henriho LeFebvra.

7.5. Ostatní žánry

V této podkapitole se budu věnovat literárním žánrům, které bylo těžké zařadit do kategorie román nebo povídka, protože se jedná o autobiografii nebo detektivku, dále také těm méně frekventovaným jako například novinový článek, recenze, kritický referát, dopis, manifest, rozhovor a antologie, ale také těm neliterárním, jako jsou rozhlasové pásmo, projev, komiks...

V prvním čísle prvního ročníku časopisu se ve svém novinovém článku *Holá pravda o J. P. Sartrovi* zaobírá Marcel Aymonin slavnou francouzskou osobností. Ve druhém čísle si můžeme přečíst otevřený dopis Romaina Rollanda *Pozdrav Maximu Gorkému*. Dialog *Mystifikace aneb Historie s podobiznami* Denise Diderota a recenzi knihy Simone de Beauvoirové *Být či*

nebýt - to je otázka *Mandarínů* Yvette LeFloc'hové nalezneme ve třetím čísle. Text Yvette LeFloc'hové je také v čísle pátém, jedná se o novinový článek *Francouzský román proti vodíkové bombě*.

Yvette LeFloc'hová nechybí ani v ročníku 1957 – v prvním čísle je její recenze *Je Françoise Saganová jenom "Best Seller"?* V šestém čísle pak Jan Vladislav přeložil neznámou stat' z knihy uměleckých referátů *Romantické umění* Charlese Baudelaira.

Do kategorie "ostatní" spadá v ročníku 1958 surrealistický manifest Tristana Tzary *Manifest pana Antipyrina* v čísle čtvrtém.

Ročník 1959 nám v prvních pěti číslech zprostředkoval rozhlasové pásmo Paula Eluarda *Stezky a cesty poesie*, jež mělo podtituly: *I. Poesie je nakažlivá, II. Nepravděpodobnosti a nadsázky, III. Neobyčejnost lásky, IV. Velitelské mládí, V. Dryáčnictví fantastů*. Ve druhém čísle umožnil Jiří Konůpek čtenářům nahlédnout do kroniky francouzského kulturního života Maurice Martina du Garda *Pamětihodní /Les Mémorables, 1957/*. V čísle třetím je článek Louise Aragona *Věčné jaro /Le Printemps éternel/* přetištěný z *Lettres françaises* z roku 1958. Číslo šesté se nese ve znamení projevů, a to ze shromáždění Hnutí francouzské komunistické mládeže konaného 21. dubna 1959. Prvním příspěvkem je úvodní projev Maurice Thoreze, generálního tajemníka KSF, druhým je *Nazývejme věci pravým jménem /Il faut appeler les choses par leur nom, 1959/* Louise Aragona.

V ročníku 1960 se F. Saganové v článku *Jeden požehnaný svět... jedna Saganová* přetištěném z *L'Humanité* věnuje André Stil.

První číslo roku 1961 přineslo teorii Sékoua Touré *Dekolonisace myšlení*, číslo následující pak článek z *Arts* z roku 1960: *Aragon vydává svá tajemství* od J. R. Huguenina. Ve třetím čísle nalezneme rozhovor se Persem Saint-Johnem *4 hodiny se Saint-John Persem*, který vedl Christian Gali.

Z roku 1962 můžeme do této podkapitoly zařadit dva neliterární útvary. Jsou jimi komiks *Siné Nádherná oblaka* podle nového románu F. Saganové a přetištěný zvukový záznam projevu Paula Eluarda *A právě proto, že jsi dobrý*.

V ročníku 1964 je na šest pokračování rozdělen detektivní příběh Pierra Gamarry *Vrah dostal Goncourta /L'Assassin a le Prix Goncourt, 1963/*. Ve třetím čísle se díky antologii Léopolda Senghora: *Nouvelle anthologie de la poésie nègre* můžeme seznámit s nigerskou literaturou a jejími autory.

Ročník 1965 začíná rozhovorem s Jean-Paul Sartrem, jenž byl převzat z *Le Monde*, a je následován jeho autobiografií *Slova /Les Mots/*, jejíž druhou část najdeme ve druhém čísle. Tématiku násilí a lidskosti otevírá ve čtvrtém čísle Jacques Vaché ve svých *Dopisech z války*.

Ročník 1966 se nese ve znamení seriálu *Dada Panoráma*, který prolíná všech šest čísel. V prvním se vyjádřil Tristan Tzara v *Manifestu pana Antipyrina*. Tentýž autor je i ve druhém čísle, tentokrát se slavným *Manifestem Dada 1918* a s *Proklamací nároků*. A do třetice se T. Tzara objevil také v čísle pátém s texty *Manifest pana Aaantifilosofova*, *Pan Aaantifilosof nám posílá tento manifest*, *Manifest o lásce slabé a o lásce hořké*, *Dodatek, jak jsem se stal roztomilý, sympatický a rozkošný* a *Koloniální sylogismus*. V tomtéž čísle nalezneme také Louise Aragona: *Sebevražda*, André Bretona: *Dadabruslení*, *Magnetická pole*, Françoise Picabiu: *Manifest cannibale dada*, *Ježíš Kristus hochštaplerem*, *Françis Picabia a dada*, Paula Eluarda: *Abych tu žil*, *Dada vývoj*, *Dadacukrářství*, *Pět prostředků veliké dada*, *Řídit*, *Mokrý*, *Tlapka*, Philippa Soupolta: *Lžu*, Paula Draula: *Prezentace dada*, *Názvy mých přátel a moje*, Georgese Ribemonta: *Dessaignes: ô*, Benjamina Péreta: *Nuže*, *Asijská příd' a Michela Sahuilleta: Dada v Paříži*. V čísle posledním se pak seznámíme se *Slovníkem pitomostí* Guy Bechtela a Jean-Claude Carrièra.

V roce 1967 zařadil Jan Řezáč jako seriál jdoucí všemi šesti čísly *Surrealistickou defenestraci*, kde se taktéž na šest pokračování v rozhovoru *Otázky André Bretonovi* dotazuje André Parinaud. V prvním čísle tady jsou také otištěna dílka J. A. Boiffarda, P. Eluarda a R. Vitrac *Předmluva k 1. číslu La Révolution surréaliste*, *Dopis budhistickým školám*, *Deklarace z 27. ledna 1925*, dále prohlášení André Bretona *Proč řídím la Révolution surréaliste* a pak protest Aragona, Bretona a Eluarda proti novému vydání *Zpěvů maldororových* Philippem Soupoldem *Lautréamont navzdory a proti všem*. Ve druhém čísle se v rámci *Surrealistické defenestrace* objevily dokumenty Aragona, Bretona, Eluarda, Péreta a Unika *V plném světle*, *Surrealistům - nekomunistům a Aragonovo Průvodní slovo mění autora*. Ve třetím čísle jsou uveřejněny články z dvanáctého čísla *La Révolution surréaliste* z roku 1929 bez uvedení autora: *Anketa o lásce*, *Telegram poslaný z Moskvy*. A také se zde objevují známí surrealističtí autoři Péret, Breton, Eluard, Unik a Char s texty *Hoří* a *Případ Aragon*. Další surrealistické dokumenty jsou k nalezení ve čtvrtém čísle, autory

jsou Breton, Eluard a Péret a jmenují se *Z dob, kdy surrealisté měli pravdu, Ani vaši válku ani váš mír, "Contre attaque" svaz revolučních intelektuálů*.

V prvním a třetím čísle z roku 1968 si můžeme přečíst několik výroků a citátů André Bretona, v čísle druhém se seznámíme s autobiografickými zápisky deníkovou formou *Drobtý deníku /Journal en Miettes/* od Eugèna Ionesca. V pátém čísle rozebírá ve článku *Mýtus markýze de Sade* Matthieu Galey osobnost slavného Francouze a s Michelem Corvinem a jeho výborem vtipů a slovních hříček *Malé kolektivní šílenství /Petite folie collective, 1966/* se částečně navrátíme k tématu dadaismu.

Články a díla zařazená v této podkapitole jsou pro charakter revue životně důležité. Díky nim je čtenář seznámen nejen se zahraniční literaturou jako takovou, ale i s prostředím, kulturou a okolnostmi jejich původu. Jsou také příjemným oživením revue. Redakce nás seznámila s neznámými díly netypických žánrů známých autorů, dopřála čtenářům zprostředkovaný, ale přesto téměř přímý kontakt (rozhovory) s literárními osobnostmi doby, díky přetištěným novinovým článkům umožnila náhled do názorového povědomí literární Francie. V rámci recenzí měli příznivci šanci dovědět se více o skutečných novinkách frankofonního knižního trhu. Velkým a úspěšným krokem směrem k plnění cílů literárního časopisu bylo zařazení seriálů *Dada Panorama* a *Surrealistická defenestrace* v ročnících 1966 a 1967. Redakce nám přiblížila tato literární hnutí v celé jejich šíři, napříč národy, politickým a ideologickým smýšlením i uměleckými žánry.

7.6. Divadelní hra a filmový scénář

Drama patří spolu s epikou a lyrikou mezi základní literární druhy a žánry. Je určeno ke scénickému zpracování. Respektuje pravidla dramatické tvorby, jedním ze základních znaků je příběh rozvíjený pomocí dialogů nebo monologů. Kořeny dramatické tvorby můžeme vysledovat až v antice - Řekové hráli tragédie k počtě boha Dionýsa. Po celý starověk a středověk se vzhledem k analfabetismu nižších vrstev těšily různé obdoby divadla velké oblibě. Na počátku 19. století zaznamenala divadelní tvorba a její pravidla zásadní změny. Uvolnění zkostnatělých norem mělo za následek nárůst počtu dramát. Poměry se, jako u všech žánrů, uvolnily také s příchodem století dvacátého, ale ohlas již nebyl tak značný a ve druhé polovině můžeme hovořit už o okrajovém

žánru. Výjimkou je v padesátých letech absurdní drama, které svým pojetím zájem o divadlo pozvedlo. Filmový scénář nese, co se týče grafické podoby, obdobné znaky jako divadelní hra – text bývá rozdělen na dva sloupce, z nichž jeden reprezentuje mimotextové odkazy, druhým je text ve formě dialogu nebo monologu.

Hned v prvním čísle prvního ročníku revue jsme seznámeni se dvěma divadelními hrami jednoho autora. Zatímco ve hře *Sisyfos a smrť/Sisyphé et la mort/* vzkřísil Robert Merle antickou tematiku, v díle *Smrt je mým řemeslem /La Mort est mon métier, 1952/* nahlíží prostřednictvím jedné postavy na nacismus.

S dalšími několika hrami absurdního dramatu se setkáme v prvním čísle ročníku 1959. *Vajíčko /L'Oeuf/* Féliciena Marceaua s fantaskními rysy nám přiblíží příběh muže, který přichází na to, že vesmír je uzavřen jako vajíčko. Tragikomickou frašku Eugèna Ionesca *Židle /Les Chaises/* následuje *Paolo paoli* Arthura Adamova, jež je sociální satirou. V rámci eseje Jana Kopeckého *Hodina 0:00 ve francouzském dramatu* jsou otištěny také ukázky z Ionescovy *Plešaté zpěvačky /La Cantatrice chauve/* a Beckettova *Čekání na Godota /En attendant Godot/*.

V roce 1964 otiskla redakce v prvním a třetím čísle dokonce tři divadelní hry a jeden filmový scénář. Tím je *Ohrada* Armanda Gattiho, ve které diváci, v případě *SL* čtenáři, nazírají život v koncentračním táboře očima dvou vězňů, kteří procházejí nevyhnutelným psychologickým vývojem. Zmiňované tři kusy jsou z pera Samuela Becketta. Prvním je jednoaktovka *Poslední láska /La dernière bande/*, druhým *Akt beze slov /Acte sans paroles, 1957/* a posledním *Konec hry /Fin de partie, 1957/*. Všechny se zabývají mezilidskými vztahy, respektive jejich nefunkčností.

Téma milostného trojúhelníku zpracoval ve svém scénáři *Muriel* Jean Cayrol. Najdeme ho ve třetím čísle roku 1965.

Divadelní hra, taktéž s prvky absurdního divadla, byla zařazena i v následujícím roce, v prvním čísle. Jedná se o *Rozhovor /La Conversation/* Clauda Mauriaca. V čísle pátém se klasického dramatu opět nedočkáme, Jiří Konůpek přeložil tajuplnou frašku Michela de Ghelderoda *Slepci /Les Aveugles, 1933/*.

V ročníku 1967, v prvním čísle se nám představí Nathalie Sarrautová zcela netradičně coby autorka rozhlasové hry. Její *Lež /Le Mensonge, 1966/* vypráví o lidském strachu z druhých, o šílenství. Politický podtext má scénář ze čtvrtého čísla *Válka skončila /La Guerre est finie, 1966/*. Autor Jorge Semprun se zamýšlí nad prostředky "boje", v tomto případě boje extrémní levice.

Přestože tento žánr není tím nejpublikovanějším či nejoblíbenějším, můžeme na něm přehledně vysledovat pestrost *Světové literatury*. Mezi patnácti otištěnými divadelními hrami a scénáři nalezneme témata nacismu, společenské náměty, příběhy lásky a nenávisti, díla s politickým podtextem, inspiraci antickou mytologií... Naprosto evidentně je ale největším počtem zveřejněných her zastoupeno absurdní drama. Redakce skutečně čtenáři představovala současnou zahraniční literaturu.

7.6. Poezie

Poezie, která má své kořeny již v antice, prochází během staletí velkými změnami. Je to ale až na konci 19. a hlavně na počátku 20. století, kdy se básníci odváží porušit její klasickou stavbu nejvíce. Poezie je zbavena svých formálních tradičních znaků a otevírá se inovativním přístupům. Vše je dovoleno. Mizí tradiční metrum, forma, verš, mění se i její estetika a funkčnost. Jak uvidíme dle následujícího výčtu, *SL* upřednostňovala právě poezii moderní, z dvacátého století. Uvádět budu pouze názvy básnických sbírek, ze kterých jsou ukázky vybrány, názvy jednotlivých básní jsou k dohledání v přehledu frankofonní literatury v kapitole 3. *Frankofonní literatura v revui SL v letech 1956 - 1968*.

První číslo roku 1956 přináší tři básně Charlese Dobzynského ze sbírky *Au clair de l'amour, 1957*, číslo druhé představilo *Poezii* Pierra Ronsarda, páté pak ukázky z cyklu Louise Aragona *Oči a paměť /Les Yeux et la mémoire, 1954/*.

Další rok jsme ve druhém čísle seznámeni se sbírkami Paula Forta *Francouzské balady* a *Letopisy Francie*, dále v čísle čtvrtém s alegorickým pásmem *Leona* Jeana Cocteaua. V recenzi v tomtéž čísle se díky *Průhledu do francouzské poezie dneška* můžeme více dovědět o díle básníků jako Andrée Chedidová, Philippe Chabaneix, Géo Norge, Mireille Vicendonová, Denise Jallaisová a Jacques Prévert. Mezi těch několik z nemnoha básní staršího data

patří Bérangerova satirická píseň, kterou se zabývá Jan O. Fischer. Ten se taky věnuje tvůrci *Internacionály* Eugènu Pottierovi v čísle pátém.

Ročník 1958 byl, co se poezie týče, poměrně bohatý. Hned v prvním čísle redaktoři vybrali ukázky ze sbírky *Zvířata /Les Animaux/* Eugèna Guillevica a čtyři básně Rutbeufovy. V čísle třetím se v rubrice *Kulturní zajímavosti* v článku *Zajímavý pokus belgických básníků* dočteme o těchto autorech: Maurice Carême, Géo Norge, Geo Libbrecht, Armand Bernier, Roger Bodart, René Verboom a Robert Rivier. V následujícím čísle je pozornost obrácena na poezii 19. století – Petr Kopta přeložil báseň Viktora Huga *Džinové /Les Djinns, 1829/*. Surrealismu a jeho poetice je věnováno dvanáct stránek v pátém a devět stránek v šestém čísle. V rámci tohoto článku je přeloženo jedno z Bretonových zásadních děl: *Láska šílená, láska jediná /L'Amour fou, 1937/*.

Rok 1959 svým čtenářům přinesl ukázky ze dvou sbírek. Ve čtvrtém čísle to byla *Na pěti rozích* Blaise Cendrarse a v čísle šestém *Elsa* Louise Aragona.

V ročníku 1960 v prvním čísle vyšly *Verše ze zajetí /Chant d'exil/* Pierra Unika. Ve druhém čísle se Yvette LeFloc'hová ve svém článku *Básně Alžíru, minarety bolesti* věnuje africkým autorům, jejichž dílo je většinou orientováno vlastenecky, politicky a sociálně. Jedna se o básníky Bwakley, Mohammed Al-Id Hammú, Šejk Smati, Malek Haddad, Mohammed Dib a Mohammed Amel. V dalším čísle je zařazeno sedm básní Roberta Desnose. Ani ve čtvrtém, pátém a šestém čísle poezie nechybí. Jedno ze zásadních děl moderní poezie - Guillaume Apollinaire *Alkoholy /Les Alcools/* - nalezneme ve čtvrtém, v pátém se seznámíme s Raymondem Radiguetem a jeho sbírkou *Planoucí tváře /Les Joues qui brûlent/* a poslední číslo hostí Paula Eluarda se sbírkou *Od obzoru jednoho k obzoru všech /De l'horizon d'un homme à l'horizon de tout le monde/*.

Rok 1961 znamenal z hlediska poezie mírný útlum. Ve třetím čísle jsou otištěny poémy Perse Saint-Johna *Anabase* a *Píseň* a v čísle šestém tři básně Jeana F. Brièra ze sbírky *Náramky bolesti /Les Bracelets de la douleur/*.

Zatímco v první půlce ročníku 1962 nalezneme pouze tři básně Louise Aragona z *Básníků /Les Poètes/*, v té druhé, konkrétně v pátém čísle, je poezii věnováno hned třicet stran. Jako první je uveřejněna báseň *Bibliotéka v plamenech /La Bibliothèque est en feu/* René Chara, dále je to jedenáct básní ze

sbírkou *Tišeji nežli ticho* Mohammeda Diba a posledním básníkem tohoto ročníku je Jannis Ritsos a jeho 26 básní ze sbírky *Výpovědi /Témoignages/*.

Ve druhém čísle ročníku 1963 se na šestnácti stránkách setkáme s Aimé Césairem a jeho sbírkou *Trpký čas /Les Temps amers,* v čísle pátém pak s *Válkou soch/La grande guerre des statues/* Henri Michauxa.

Dvě sbírky jsou také v ročníku 1964. Ve třetím čísle *Prostor noci /L'Espace de la nuit/* Jean-Paul Dadelsena, v čísle následujícím *Věk srdcí /L'Age des coeurs/* Michela Leirise.

V ročníku 1965 je závěr prvního čísla věnován surrealismu. Jan Řezáč vybral básníky Antonina Artauda, René Crevela, Jean-Pierra Dupreya, Joyce Mansourovou, Benjamina Péreta a Françoise Picabiu. Také v následujícím čísle nalezneme sbírku moderní poezie, a to *Pro poetické umění /Pour l'art poétique/* od Raymonda Queneaua. V čísle pátém přeložil Jiří Kolář básně ze sbírky *Kameny /Les Pierres/* Pierra Segherse. Šesté číslo umožňuje setkání s Marcelinem Pleynetem a jeho sbírkou *Mluvit /Parler, 1965/* a Denisem Rochem a jeho *Dvaadvaceti básněmi pro Ofélii, 1963.*

V letech 1966 a 1967 byla redakce, mluvíme-li o poezii, více než štědrá. V prvním čísle roku 1966 otiskla ukázky hned ze dvou sbírek René Dumala *Protioblohy* a *Velká pitka,* ve druhém čísle básně André Bretona, Tristana Tzary a Françoise Picabii. V čísle čtvrtém čtenářům představila ukázky ze tří sbírek Alaina Jouffroye: *Vyhlášení nezávislosti /Déclaration d'indépendance, 1961/*, *Tobě /A toi, 1958/* a *Střelba lukem /Tire à l'arc, 1962/*.

V roce 1967 sestavil Jan Řezáč seriál *Surrealistická defenestrace,* v jehož rámci vyšly básně Benjamina Péreta, André Bretona (ze sbírky *Revolver s bílými vlasy*), René Chara, Roberta Desnose, Roberta Bénayouna, Joyce Mansourové, Jeana Françoise Revela, Alaina Jouberta, Philippa Audoina, Radovana Ivsica a Charlese Fouriera. Mimo tento seriál vyšly v prvním čísle také ukázky ze sbírky Jean-Pierra Dupreya *Já neměl uváznout nohama v této galaxii.*

Do druhého čísla roku 1968 byl zařazen výbor ze sbírky Michela Deguye *Básně poloostrova* a do čísla pátého ukázky ze sbírky *V zejícím žáru* od André du Boucheta.

Poezie sice patří mezi nejfrekventovanější žánry *SL,* není ale navzdory své praktické formě a rozsahu tím nejčastějším. Redaktoři čtenářům předložili 38

básnických sbírek. Naprostá většina z nich vznikla ve dvacátém století. Jenom několik málo exkurzí bylo učiněno do vzdálenější historie (Rutbeuf, V. Hugo). Básníci jsou více než kdokoli jiný citliví na jakékoli změny, útlaky a omezování. Bývají emočně silně založeni, a to ovlivňuje jejich dílo, které je okamžitou reakcí na prožité situace. Proto je to zejména v žánru poezie, kde se projevilo politické smýšlení autorů. Většina autorů totiž s levicí minimálně sympatizovala, někteří byli přímo členy KSF. Těžko soudit, na kolik byl tento výběr redakce ovlivněn nutnou poplatností režimu a snahou příliš neprovokovat. Neoddiskutovatelné však je, že záměrem redakce bylo představit čtenáři literaturu současnou, a to jistě udělala. Mezi básníky nalezneme většinu významných jmen jak francouzské, tak světové (frankofonní) poezie – ti byli většinou představeni společně v rámci tématu. Jedinou disproporcí můžeme spatřovat v evidentní oblibě dadaistického a surrealistického hnutí u redaktorů. Těmto dvěma směrům se časopis věnoval opravdu důkladně, jak už jsem zmínila v podkapitole *Ostatní žánry*.

8. Analýza

V této části budu analyzovat údaje z předchozích kapitol. Konkrétně budu čerpat z kapitol *Žánry a témata*, *Frankofonní literatura v revui Světová literatura v letech 1956 - 1968* a *Index frankofonních autorů*. Analýza bude hodnotit výběr děl vzhledem k jejich četnosti výskytu, žánru a tématům, aktuálnosti, a dále se bude zabývat zastoupením autorů z hlediska jejich národnosti, politické angažovanosti a doby tvorby.

8.1. Četnost výskytu frankofonních děl

Ve sledovaném období vyšlo třináct ročníků, každý z nich obsahoval šest čísel. To znamená, že v letech 1956 až 1968 vyšlo 78 čísel *Světové literatury*. V těchto 13 letech bylo v revui otištěno celkem 253 děl frankofonních autorů. Kolik jich vyšlo a jakého žánru v jednotlivých ročnících, můžeme přehledně zjistit v této tabulce:

	Román	Povídka	Novela	Esej	Ostatní	Div.hra+ scénář	Poezie	celkem v roce:
1956	2	0	0	6	5	2	3	18
1957	2	0	0	0	2	0	3	7
1958	9	5	1	2	1	0	3	21
1959	3	13	0	1	5	4	2	28
1960	1	4	0	1	1	0	4	11
1961	0	1	0	3	3	0	2	9
1962	2	3	0	3	2	0	4	14
1963	1	6	1	0	0	0	2	10
1964	3	3	3	1	2	4	2	18
1965	1	1	0	6	3	1	4	16
1966	3	4	0	5	Dada-29	2	5	19+29
1967	4	7	0	6	Surr.-19	2	2	21+19
1968	2	2	2	1	4	0	2	13
celkem	33	49	7	35	28+48	15	38	253 děl

Jak je z tabulky patrné, nejvíce vycházela frankofonní literatura v letech 1966 a 1967 a to také díky seriálům *Dada Panoráma* a *Surrealistická defenestrace*. Dalšími nejplodnějšími ročníky byly ty z let 1958 a 1959.

Další možností, jak vysledovat četnost výskytu frankofonní literatury, a navíc článků jí věnovaných v časopise, je počet stránek. Každé z čísel *Světové literatury* čítalo 256 stran. Za jeden rok bylo tedy vydáno 1 536 stran překladů zahraniční literatury a článků s ní souvisejících. V následujícím přehledu je znázorněno, kolik prostoru bylo z těchto 1 536 stran věnováno literatuře frankofonní.

Rok	1956 -	230 stran
	1957 -	128 stran
	1958 -	209 stran
	1959 -	374 stran
	1960 -	126 stran
	1961 -	133 stran
	1962 -	141 stran
	1963 -	213 stran
	1964 -	189 stran
	1965 -	267 stran
	1966 -	423 stran
	1967 -	350 stran
	1968 -	263 stran
		<hr/>
		3 046 stran

I v tomto přehledu vidíme, že v letech 1966 a 1967, dále pak v roce 1959 vycházela frankofonní literatura nejvíce. Průměrně jí bylo 39 stran v jednom čísle, což činilo průměrně 234 stran za rok. Za celých třináct let bylo otištěno 3 046 stran z 19 968 možných. Z toho vyplývá, že frankofonní literatuře bylo v revui *Světová literatura* věnováno jen o něco méně než jedna šestina prostoru.

Co se týče jednotlivých etap, kdy se zahraniční literatuře dařilo více (již zmiňované roky 1958, 1959, 1966 a 1967), při nahlédnutí do kapitoly 2. *Politicko-kulturní situace v ČSSR v letech 1956 - 1968* zjistíme zřejmou příčinu. V souvislosti s uvolněním režimu jak v druhé polovině let padesátých, tak před rokem 1968 se ke slovu dostávaly dosud potlačované (nejen) umělecké vlivy, a to ve zvýšené míře. *V druhé polovině padesátých let je tedy znatelné částečné uvolnění způsobené smrtí Stalina a následnou sebekritikou z řad komunistů, zároveň je patrný také strach strany před následováním maďarského modelu protikomunistického povstání a ztrátou kontroly nad státem. Navzdory tomu se daří, i přes nemalé těžkosti, obnovit kontakty se*

světovou literaturou. Divadla uvádějí Brechtovy hry, jejichž poetika je protichůdná dosud povinnému iluzivnímu realismu. Obraz západní literatury se už neomezuje pouze na autory „socialistického realismu“, ale postupně jsou zveřejňováni i jiní „pokrokoví“ spisovatelé...¹ Ve srovnání s padesátými léty tedy podstatně přibylo veřejné svobody, ale i nyní byla ostřejší kritika tlumena a perzekvována. Kulturní rezoluce z roku 1966 už tedy nebyla tak přísná, připouštěla i otevřenou výměnu názorů, experimentování, konfrontaci, dokonce vysloveně odmítla uměleckou tvorbu chápanou pouze jako „soubor jakýchsi předem vymezených estetických norem a tvůrčích postupů.“² To jsou důvody, proč můžeme v již zmiňovaných obdobích sledovat očividné navýšení počtu děl.

Frankofonní díla a články jim věnované byly tedy v revui *SL* zastoupeny téměř z jedné šestiny. Vzhledem k širokému záběru zahraniční literatury, nemluvě o prioritním postavení literatury anglofonní, je třeba konstatovat, že Francii a zemím jí blízkým byl poskytnut adekvátní prostor, dokonce v oněch silných ročnících se námi sledovaná literatura vyskytovala na téměř 25 % stran, což jistě hovoří o jejím téměř výsadním postavení a důležitosti v očích redaktorů.

8.2. Analýza žánrů a témat

V této analýze budu vycházet především z kapitoly 7. *Literární žánry a témata* a z tabulky znázorňující četnost výskytu dle jednotlivých ročníků a žánrů v předchozí podkapitole.

Jak můžeme přehledně zjistit, nejfrekventovanějšími útvary jsou díla z kategorie *Ostatní žánry*. Zde nalezneme poněkud více novinové články, dialogy atd. Počet děl je také navýšen díky celoročnickovým seriálům *Dada Panoráma* a *Surrealistická defenestrace*. Dále si v rámci tohoto oddílu můžeme přečíst rozhlasová pásma, statě atd., jak už jsem v uvedla v kapitole *Ostatní žánry*. Obliba těchto útvarů u redaktorů *SL* je jistě dána jednak jejich aktuálností (novinové články a pod. reagují na současné problémy kulturní, umělecké i sociální), jednak jejich rozsahem (ve většině případů se jedná o nepříliš objemné texty), ale také jejich originalitou, která oživuje ráz literárního

¹ Citace z kapitoly 2. *Politicko-kulturní situace v ČSSR v letech 1956-1968*

² Citace z kapitoly 2. *Politicko-kulturní situace v ČSSR v letech 1956-1968*

časopisu. Dalším nejoblíbenějším útvarem je povídka. Počtem 49 titulů, což je více než tři a půl povídky na jeden ročník, dokazuje, jak je tento útvar pro literární revui vhodný. Jak už jsem zmínila v úvodu podkapitoly o povídce, její menší rozsah dovoluje zveřejnit celé, nezkrácené dílo, což čtenáři umožňují udělat si celkový obraz o onom konkrétním díle. Dalšími nejčastěji publikovanými žánry byla poezie, esej a román. Co se týče básnických sbírek, kterých bylo 38, redaktori z nich vybírali ukázky. Básnické tvorba je svým kratším rozměrem více než ideální k časopiseckému publikování. Povídka ji počtem sice převyšuje, ale hlavně z důvodů upřednostňování prozaických forem před těmi poetickými. Eseje, které se ne vždy věnovaly pouze literárním tématům, dokazují, jak moc široký záběr literární tvorby čtenářům redaktori dopřáli. Toto ozvláštnění doplnilo obraz frankofonní literatury z vědeckého nebo alespoň populárně-naučného hlediska. Román je i přes svůj značný rozsah také jedním z preferovaných žánrů. Důvodem je jeho nepopiratelná funkce nositele znaků změn v literatuře. Právě na něm (a na poezii) jsou nejjasnější proměny literárních norem a forem probíhajících ve dvacátém století. Tato signifikantnost umožnila jeho častý výskyt ve *SL*. Jedním z okrajově vybíraných žánrů byla divadelní hra a scénář. Tento zdánlivý nezájem souvisí s okrajovou oblibou těchto žánrů. Přesto je třeba zdůraznit, že počtem 15 publikovaných děl ve 13 ročnících redakce dokázala svou nezájatost, naopak, snažila se tento žánr čtenáři co nejvíce přiblížit. Velkou zásluhu mají redaktori také na fundovaném seznámování českého prostředí s absurdním divadlem, jež bylo v rámci tohoto útvaru nejfrekventovanějším typem dramatu. Novela, která se za třináct let objevila pouze sedmkrát, je skutečně na pokraji zájmu časopisu. A to i přes svůj malý rozsah. Tento jev bych vysvětlila podobností žánru novely s povídkou. Novela je sice malého objemu, ale také kvůli tomu se v ní nemohou do hloubky rozvinout nové postupy moderní literatury. Dalším vysvětlením může být rozdílná terminologie francouzská a česká, jak už jsem zmínila na konci podkapitoly 7.3. *Novela*.

Jak jsme mohli v kapitole *Žánry a témata* zjistit, tématicky jsou díla relativně vyrovnaná. Nejčtetnějšími náměty byly mezilidské vztahy, ať už se týkaly přátelství, lásky, nebo rodinných svazků. Uvolnění režimu a cenzury nám může dokázat publikování děl s tématy například homosexuality nebo incestu, což bylo do této doby naprosto nemyslitelné. Jinou častěji

zpracovávanou látkou byla sociální problematika. Autoři se většinou zabývali kritikou konzumní společnosti, což samozřejmě bylo v souladu s komunistickou ideologií nastolenou v našem státu. Téma války a poválečného období je také jedním z více uváděných. Oproti druhé polovině čtyřicátých let a letům padesátým je zde ale znatelný vývoj postav a nazírání látky. Tentokrát se autoři více zabývají psychologií postav a jedincem. Tento posun je signifikantní nejen u literatury zahraniční, ale projevil se i v literatuře domácí. Ostatní náměty už se vyskytují ojediněle, jsou jimi například látky antické, témata náboženská, politická, kolonizační...

Vzhledem ke sledovanému období (politické situaci) jsou nejčastěji publikovaná díla obsahu nepříliš kontroverzního, nicméně v některých případech (zmiňovaná témata homosexuality, incestu a pod.) se dá hovořit minimálně o provokativních námětech. Díla zabývající se mezilidskými vztahy a společností jsou v literatuře obecně nejčastější, neboť právě na nich autoři nejjasněji poukazují na "nemoci doby". Každý spisovatel ale tyto náměty zpracovává z jiného úhlu pohledu, což je, mimo jiné, dáno oním důrazem na psychologii postav a jejich individualitu, čímž je tato zdánlivá monotematicnost naprosto roztržena. Proto mohu říct, že tematicky je výběr děl v *SL* vyvážený, nijak výrazně poplatný komunistickému režimu v ČSSR. Naopak, v některých případech lze vysledovat jisté vybočení z vytyčených mezí.

8.3. Analýza autorů podle národnosti

Nahlédnutím do *Indexu frankofonních autorů* v příloze zjistíme, jak široké pole národností nám redakce *SL* předložila. Pověštinou byli autoři stejných národností představováni v rámci jednoho celku. Například jsme se mohli seznámit s autory kanadskými v šestém čísle roku 1967, s belgickými ve třetím čísle ročníku 1958 nebo v roce následujícím v čísle třetím dokonce s africkými. Celkový počet frankofonních autorů je 202. Jak se dá předpokládat, většina z nich jsou Francouzi, konkrétně 147. Z toho vyplývá, že mimofrancouzských autorů bylo publikováno celkem 55, což znamená, že tvořili 27 % všech frankofonních autorů.

Tato více než čtvrtina frankofonních autorů sestávala z 33 % ze spisovatelů Afriky. Těch bylo 18. Nejvíce zastoupenou zemí byl Egypt. Redakce pro

čtenáře vybrala z této severoafrické země následující spisovatele: A. Aš_Šarkávi, A. Chedid, J. Idris, J. Mansourová, A. Nijází a A. R. Sálih. Druhou literárně nejoblíbenější zemí bylo Alžírsko: A. Camus (přestože bývá označován jako autor francouzský, vzhledem k jeho kořenům, ze kterých vychází i jeho tvorba, zařadila jsem jej k jeho rodné zemi), M. Dib, M. Hadad a A. Sarrazinová. Z těchto dvou zemí Magrebu pochází více než polovina publikovaných afrických spisovatelů. Důvodem je jednak geografická blízkost Francie a těchto afrických zemí, která umožňovala značnou fluktuaci, a tím i přiblížení francouzské kultury a umění kolonizovaným státům, jednak to, že většina autorů studovala nebo posléze i žila ve Francii. Totéž se týká také Tuniska, odkud pocházel spisovatel A. Memmi. Zbývající afričtí umělci samozřejmě také pocházeli z bývalých kolonií: M. Beti a F. Oyono z Kamerunu, S. Ousmane a L. Senghor ze Senegalu, B. B. Dadié z Pobřeží slonoviny, A. S. Touré z Guineje a A. B. Chálid ze Sudánu. V ročníku 1959 ve třetím čísle, kde se právě s některými z těchto afrických autorů čtenáři setkali, je mezi tyto spisovatele černého kontinentu zařazen také Ch. Takijuddín, který ovšem pochází z Libanonu (Blízký východ).

Dle předpokladu byli nejčastěji publikovanými nefrancouzskými autory tvůrci z Belgie a Kanady. Tyto země mají v *SL* čtrnáct a patnáct zástupců. Kanadčané byli představeni v již zmiňovaném šestém čísle ze sedmašedesátého roku v dokumentu Evy Janovcové *Problémy literární Kanady*: M.-C. Blaisová, Gabrielle Royová, Léo-Paul Desrosiers, Jacques Ferron, Gérard Bessette, Suzanne Paradisová, Diane Giègurová, Jacques Godbout, André Major, Claire Martinová, Roger Fournier, Réjean Ducharme, Hubert Aquin, Paul Toupin a Gilles Vigneault. Belgičanům se ve svém článku *Zajímavý pokus belgických básníků* v čísle třetím z roku 1958 věnoval Jiří Konůpek. Mezi vybranými byli M. Carême, G. Norge, G. Libbrecht, A. Bernier, R. Bodart, R. Verboom a R. Vivier. Těmi ostatními, jež se objevili separátně, jsou M. De Ghelderode, F. Mallet-Jorrisová, F. Marceau, Ch. Moisse, A. Philipová a G. Simenon. Tento výrazný počet kanadských a belgických autorů je bezesporu dán kulturními a historickými souvislostmi pojícími tyto země k francouzskému (nejen) umění, v čemž lze hledat důvody jak četnosti kvalitních autorů, tak jejich trvalého sepjetí s tradicemi i moderními přístupy. To je také příčinou výběru redakce a jejich umístění na stránkách *SL*.

Stejně blízko jako Belgie má k Francii také Švýcarsko. Ani to nebylo redaktory opomenuto, a tak se čtenáři mohli sblížit s J.-J. Rousseauem, B. Cendrasem, R. Pingetem nebo T. Tzarou. Posledně dva jmenovaní jsou sice většinou prezentováni jako autoři francouzští, vzhledem k jejich původu jsem je ale zařadila mezi autory švýcarské.

Poslední geografickou oblastí, ze které pocházejí frankofonní autoři, je Karibik. Pro téměř všechny platí, že byli politicky angažovaní, v politice působili buď aktivně nebo se ve svých dílech politickým tématům často věnovali. Podle výskytu v *SL* byl literárně nejplodnějším ostrovem Martinik, ze kterého pocházeli A. Césaire, A. Etchart a A. Zobel. Zbylými dvěma spisovateli těchto zeměpisných šířek byl Antilan J.-S. Alexis a Hait'an J.-F. Brière.

Samostatnou kapitolou zůstávají dva autoři absurdního dramatu S. Beckett a E. Ionesco. Tito spisovatelé, ač považováni za francouzské umělce, mají svůj původ mimo Francii. S. Beckett je narozen v Irsku, ale vzhledem ke svému mnohaletému působení ve Francii a také původní tvorbě ve francouzštině bývá opravdu prezentován jako Francouz. V podstatě totéž můžeme říct také o E. Ionescovi, který je původu rumunského.

Různorodost národností autorů otiskovaných v revui je nepřehlédnutelná. Jak jsem uvedla v kapitole 2. *Revue Světová literatura*, cílem časopisu bylo mimo jiné ...objevit čtenářům písemnictví odlehlých národů, u nás málo známé nebo zcela neznámé.¹ Jak jsme se mohli díky více než čtvrtině mimofrancouzských autorů přesvědčit, snaha redakce byla úspěšná. A to jak v rovině odhalování textů autorů z končin pro nás exotických, tak v oblasti jejich úspěšného a odůvodněného zařazení do vytvářeného obrazu světové literatury.

¹ Citace, *Světová literatura*, 1956/1/3

8.4. Analýza autorů dle jejich politických postojů

Analyzovat výběr autorů z hlediska jejich politické angažovanosti je více než složité, je-li to vůbec možné. Komplikované je už jen najít informace týkající se politického smýšlení spisovatelů. Poměrně snadné je to v případech, kdy se umělci svými názory netajili a zveřejňovali je nebo byli přímo členy politické strany (v těchto případech se jednalo o Komunistickou stranu Francie, dále jen KSF). Ale ani u nich nelze vždy hovořit o neměnném přístupu. Jejich politické přesvědčení se vyvíjelo v návaznosti na světové události. Tímto mám na mysli například Stalinovu smrt v roce 1953, po které se svět dověděl o bezpráví a zločinech, které byly za vůdcova života páčány. Díky tomu se někteří umělci komunismu zřekli docela, někteří stalinismus odsoudili, ale se stranou sympatizovali dál. Dalšími takovými katalyzátory bylo například protikomunistické povstání v Maďarsku nebo později i srpnové události roku 1968 u nás. S tím také souvisí i další překážka ve zjišťování politických sympatií autorů. Pokud například své původní přesvědčení opustili, je zřídka kdy dohledatelné, kdy tak učinili. Důvodem mohly být ony již zmiňované historické mezníky, ale ne ve vždy probíhala změna názorů v jejich těsném sledu nebo důsledku. V následujícím výčtu nalezneme ty autory, kteří své politické názory veřejně proklamovali a spadají tedy nade vší pochybnost buď do skupiny spisovatelů, jež byli přímo členy KSF, nebo v druhém případě mezi ty, kteří měli levicové názory a ve svých dílech je projevíli.

členové KSF:

A. Adamov
L. Aragon
A. Breton
A. Camus
A. Césaire
P. Courtade
P. Daix
P. Eluard
J. Kanapa
H. LeFebvre
J. Semprun (KSS¹)
A. Stil
P. Unik

sympatizanti s levicí

J.-S. Alexis
S. de Beauvoir
M. Beti
G. Conchon
R. Crevel
B. B. Dadié
R. Débray
Ch. Fourier
P. Gamarra
A. Gatti
E. Guillevic
J. Lanzmann
A. Major

¹ Komunistická strana Španělska

R. Vailland

R. Merle
E. Pottier
M. Ragon
P. Revel
J. Rictus
Ch. Rochefort
J.-P. Sartre
P. Sollers
Vercors

Z tohoto seznamu vyplývá, že z celkového počtu 202 frankofonních autorů otištěných v revui v letech 1956 - 1968 jich pouhých 14, tedy necelých 7 %, bylo členy komunistické strany, že tedy byli skutečně politicky angažovaní a hlavně aktivní. Druhá kolonka s umělci, kteří byli levicově orientovaní, ukazuje, že veřejně se jich ke komunistickým myšlenkám nebo idejím jim blízkým, hlásilo dvaadvacet, což znamená necelých 11 % ze všech zveřejněných frankofonních spisovatelů. Mohu tedy shrnout, že téměř 18 %, tedy ani ne jedna pětina autorů, bylo prokazatelně levicového smýšlení a přesvědčení. Toto číslo je z důvodů, které jsem uvedla v úvodu kapitoly, spíše orientační. Nicméně z něj vyplývá, že výběr redakce nebyl bezvýhradně podmíněn politickou angažovaností.

Změníme-li úhel pohledu, zjistíme, že levicové smýšlení autorů lze vysledovat i v souvislosti s literárními směry. Právě ona změna politického názoru proběhla dříve či později u většiny členů dadaistického a surrealistického hnutí (z těch nejznámějších A. Breton, P. Eluard, B. Péret, T. Tzara, L. Aragon, F. Picabia a další). Pro některé surrealisty byla dokonce otázka politického názoru natolik podstatná a důležitá, že v době, kdy se skupina levicově vyhraňovala a ke komunistickým myšlenkám se začala otevřeně hlásit, hnutí opustili. Tak to bylo například v případě R. Desnose.

Politické postoje některých umělců jsou nezjistitelné nebo těžko aplikovatelné na současné politické spektrum z důvodů doby jejich života v minulých staletích. Další příčinou nedostupnosti těchto informací může být také prostá apolitičnost umělců. Tak tomu bylo například u B. Viana, jehož dílo a život nevykazuje žádnou politickou angažovanost. Obecně ale můžeme říct, že intelektuální vrstva jako taková měla tendenci tíhnout právě spíše k levicovému smýšlení, svým dílem často vyjadřovala nesympatie

s kapitalistickým zřízením. Kořeny této skutečnosti většinou nalezneme v neutěšené sociální situaci obyvatel a podmínkách života rozdílných společenských vrstev. Svě přesvědčení však demonstrovali především výběrem tématického zaměření svých děl, myšlenky nebyly účelně a agresivně propagovány.

Mohu tedy konstatovat, že spektrum frankofonních autorů v časopise *Světová literatura* nebylo výhradně levicového zaměření, naopak, redakce vybírala umělce často politicky nevyhraněné. Jistá obezřetnost ve skladbě spisovatelů je znát především v prvních dvou letech revue, kdy redakce uváděla autory starší, u kterých se jakákoli politická angažovanost neprojevovala, nebo zde taky nalezneme soubor esejí marxistického teoretika H. LeFebvra. V letech následujících, hlavně díky uvolnění režimu, už tento přístup není znatelný. Redakce čtenářům představovala autory, kteří s komunismem sympatizovali, nebo se od něj distancovali, a to v souvislosti s jejich počiny literárními, nikoli politickými. Jejich angažovanost tedy v žádném případě nebyla příčinou, ani podmínkou jejich uvedení v časopise, čímž redaktoři opět dodrželi své předsevzetí seznámit českého čtenáře s literaturou světovou, tedy bez ohledu na její politické zaměření, ale naopak s důrazem na její kvalitu a přínos.

8.5. Analýza autorů a děl z hlediska aktuálnosti

Posláním časopisu bylo seznámit čtenáře s moderní světovou literaturou. V této kapitole budu analyzovat, byl-li i výběr autorů z hlediska doby jejich života a tvorby, popřípadě členství v moderním literárním hnutí, v souladu s původní strategií periodika.

Nahlédnutím do *Indexu autorů* v přílohové části zjistíme, že až na deset výjimek tvorba všech autorů spadá do dvacátého století. Práce vzniklé před počátkem 20. století se objevily 13x (tři autoři jsou uvedeni dvakrát). V roce 1956 je to ve druhém čísle P. Ronsard a ukázky z jeho *Poezie*, v čísle třetím D. Diderot se svým dialogem *Mystifikace aneb Historie s podobiznami* a v pátém čísle A. Rimbaud, kterému se věnuje Jan Pícha ve své *Recenzi Nezvalova překladu Rimbauda*. V roce následujícím redakce vybrala dokonce čtyři starší autory: ve třetím čísle nalezneme opět recenzi Jana Píchy *Hrubínův Rimbaud*, v dalším ukázky Bérangerovy tvorby v článku Jana O. Fischera *Bérangerova*

satirická píseň, v čísle pátém se opět Jan O. Fischer zabývá v recenzi nazvané *Tvůrčí cesta básníka Internacionály* osobností E. Pottiera a v čísle posledním se setkáme s Ch. Baudelairem, jenž je nám představen ze zcela netypického pohledu coby autor kritického referátu *L'Art romantique*. V roce 1958 se v prvním čísle objevil pouze jeden nemoderní autor, a to Rutbeuf a jeho čtyři básně. Stejně je tomu tak i v letech 1962 (ve třetím čísle se J.-J. Rousseauem zabývá Jacques Proust v textu *Esej o dumách samotářského chodce*) a 1964 (Ch. Baudelaire je předmětem článku Jana Vladislava v pátém čísle). V roce 1966 byl ve čtvrtém čísle uveden markýz de Sade, a to díky Lubomíru Sochorovi a jeho článku *Sadův ateismus*, kam byly zařazeny také Sadrovy tři prózy. Dále v příštím čísle nalezneme Ch. Fouriera, jenž je předmětem básně A. Bretona *Óda na Charlese Fouriera*. S Ch. Fourierem se setkáme ještě v posledním čísle roku 1967 v rámci *Surrealistické defenestrace*, kde bylo otisknuto jeho dílo *O muzejní orgii aneb Smíšená omnigamie v uspořádaném a harmonickém řádu*. Těchto deset autorů píšících před dvacátým stoletím tvoří 5 % z celkového počtu. Jejich díla nebo články jim věnované se navíc z více než 60 % objevují v prvních třech letech existence revue. To nám indikuje onu již zmiňovanou opatrnost ze strany redaktorů vzhledem k oficiálním požadavkům a nařízením.

Devadesát pět procent autorů jsou tedy současní moderní umělci. Aktuálnost jejich výběru můžeme posuzovat také z hlediska doby vydání jejich děl otištěných v *SL*. Není třeba vypracovávat tabulku roků publikování jednotlivých textů vzhledem k ročníku časopisu. Už jen pouhým nahlédnutím do přehledu *Frankofonní literatura v revui Světová literatura v letech 1956 - 1967* zjistíme, že kromě výše zmiňovaných třinácti výjimek jsou téměř všechna díla datována maximálně pět let zpětně. Většinou vycházela s dvou až tříletým zpožděním, v některých případech ale dokonce v tomtéž roce. Samozřejmě, že redakce neopomněla ani důležitá období z první poloviny století. Čtenář nepřichází o vývojové souvislosti. Díky seriálům *Dada Panoráma* a *Surrealistická defenestrace* jsou velmi detailně seznámeni s představiteli těchto hnutí, s jejich tvorbou i vztahy mezi nimi. Není ochuzen ani o tvorbu například A. Camuse, G. Apollinaire nebo J.-P. Sartra.

Redaktoři čtenářům navíc dopřáli ucelený obraz moderních autorů z hlediska literárních směrů. Věnovali se nejen již zmíněnému dadaismu a

surrealismu, ale také skupině TelQuel, existenciálním autorům, absurdnímu divadlu nebo novému románu. V přehledu na následující straně uvádím konkrétní autory rozdělené podle literárních směrů nebo skupin, ke kterým patřili, nebo se k nim hlásili. Méně zastoupenými směry byl existencialismus, jenž byl v *SL* reprezentován S. de Beauvoirovou, A. Camusem a J.-P. Sartrem, dále byli uvedeni fantazisté P. Chabaneix, J. Laforgue a R. Pividal a avantgardní literaturu představoval Jean Cocteau. Ostatní autoři nepatřili k žádnému literárnímu hnutí.

Surrealismus

L. Aragon
A. Artaud
R. Bénéayoun
J.-A. Boiffard
A. Breton
R. Caillois
R. Char
M. Corvin
R. Crevel
R. Desnos
J. P. Duprey
P. Eluard
G. Hugnet
R. Ivsic
A. Jourbert
M. Leiris
J. Mansourová
H. Michaux
B. Péret
F. Picabia
R. Queneau
P. Reverdy
P. Saupault
P. Unik
R. Vailland
R. Vitrac

Dadaismus

L. Aragon
R. Crevel
P. Draule
P. Eluard
F. Picabia
G. Ribemont
P. Saupault
T. Tzara
J. Vaché
R. Verboom
R. Vitrac

TelQuel

D. Barthes
J.-L. Baudry
J.-P. Faye
J.-R. Huguenin
J. Lacan
M. Pleynet
J. Ricardou
D. Roche
P. Rottenberg
P. Sollers

Nový román

M. Butor
J. Cayrolová
R. Ducharme
J.-M. G. Clézio
A. Robbe-Grillet
N. Sarrautová
C. Simon

Absurdní drama

A. Adamov
S. Beckett
Jean Genet
E. Ionesco

Jak je z přehledu patrné, nejvíce byl zastoupen surrealismus a dadaismus (autoři se prolínají, neboť období existence těchto dvou směrů se nepřekrývají a většina dadaistických spisovatelů se svou tvorbou posunula k surrealismu).

Redaktoři v dostatečné míře představili i ostatní zásadní literární směry dvacátého století.

V prvních třinácti letech existence časopisu byli publikováni převážně současní autoři, a to i v přehledných blocích věnovaných literárním směrům tak, aby si čtenář mohl vytvořit ucelený obraz světové literatury dvacátého století i se všemi souvislostmi. Výsledek této analýzy opět potvrzuje kvalitu redakční sestavy, která dodržela záměr čtenáře obeznámit s důležitými počiny moderní světové literatury. A to i navzdory komunistickému režimu, který některým z oněch autorů, nebo dokonce i směrů, nebyl nakloněn. Přestože u nás byl například surrealismus v předválečném období jedním z nejdůležitějších směrů, a také díky němu jsme byli v blízkém kontaktu se zahraniční světovou literaturou, socialistické normy jej zakazovaly. I na tomto příkladu lze demonstrovat úspěšnou snahu redaktorů neopomíjet žádná důležitá literární období, aby časopis opravdu plnil úkol, který mu byl vytyčen. Tomu také samozřejmě velmi napomohlo politické uvolnění v druhé polovině šedesátých let před srpnem roku 1968, kdy již cenzura nefungovala jako v letech předchozích.

8.6. Analýza změn v důsledku politické situace

V této kapitole se budu zabývat změnami, kterými procházela revue *Světová literatura* v rozmezí let 1956 – 1968, a to z hlediska vlivu měnící se politické situace na skladbu časopisu. Shrnu poznatky z předchozích kapitol a dám je do kontextu s historickými událostmi.

Po Stalinově smrti v roce 1953 se poměry v ČSSR nebyvale uvolnily. Dokonce se mohly objevit i návrhy na zrušení cenzury. Tato atmosféra však neměla dlouhého trvání a v prosinci roku 1959, hned po nástupu A. Novotného do funkce prezidenta, již režim opět zpřísnil a kulturní dění měla opět pod dohledem přísná cenzura. Tato doba tání se samozřejmě projevila i v *SL*. Tím nejvýraznějším důkazem je už sám vznik časopisu, který měl za úkol obeznámit československého čtenáře s literaturami zahraničních autorů, nejen s těmi socialistickými. Dalším signálem byl počet děl otištěných v druhé polovině padesátých let. Nahlédneme-li do tabulky v kapitole 8.1. *Četnost výskytu frankofonních děl*, ihned uvidíme propastný rozdíl mezi množstvím překladové frankofonní literatury do roku 1959 a po něm. Počet uvedené

literatury se v první polovině šedesátých let průměrně snížil o padesát procent. Začíná se zvyšovat zas až v polovině let šedesátých, kdy cenzura opět ztrácela svůj vliv a kultura měla novou šanci se zrehabilitovat. Přestože byla v roce 1967 cenzura legalizována, uvolnění režimu se již nedalo úplně zastavit. A to také díky tomu, že i v samotné vládnoucí vrstvě panovaly většinové proreformní názory. Redakce *SL* reagovala briskně a uváděla aktuální nebo k současnému stavu literatury vztahující se texty. Poezie se začala vracet k surrealismu a prostřednictvím konkrétní poezie k dadaismu. *Světová literatura* ihned zpracovala seriál právě o surrealismu a dadaismu. Také tento fakt si zaslouží pozornost. Tato hnutí se u komunistů netěšila přízni a to, že se tento literární směr mohl znovuzrodit v podobě konkrétní poezie a *SL* uvedla *Surrealistickou defenestraci* a *Dada Panorámu*, svědčí o příznivých podmínkách v našem státě, jež revui umožnily maximálně dostát jejím závazkům.

Mohu tedy shrnout, že politické změny v našem státě měly přímý vliv na množství frankofonní literatury v časopise. I přes nutné prodlevy, které byly způsobeny dobou příprav jednotlivých čísel a kvůli kterým nemohl časopis na politickou situaci reagovat okamžitě, je zřejmá souvislost mezi množstvím a povahou uveřejňovaných textů a politickým klimatem.

9. Závěr

Analytická část diplomové práce potvrdila mé domněnky týkající se národnosti autorů, aktuálnosti otisknutých děl, preferovaného žánru a vlivu politické situace na časopis. Celých 73 % autorů byli Francouzi, až na deset výjimek byli umělecky činní ve dvacátém století, nejčastějším žánrem skutečně byla povídka a, jak jsem shrnula v předchozí kapitole 8.6. *Analýza změn v důsledku politické situace*, politické klima se na skladbě časopisu projevovalo.

Vyslovila jsem hypotézu o nedominantním postavení frankofonní literatury v revui. Jak se v analytické části ukázalo, celá jedna šestina děl byla frankofonních nebo s frankofonní literaturou souvisela, v letech 1966 a 1967 to byla dokonce jedna čtvrtina. Není předmětem mé práce tato čísla porovnávat s množstvím jiné zahraniční literatury v časopise, ale už jen zmíněná fakta mou úvodní teorii popírají. Uvědomíme-li si, jak širokému spektru literatur se redakce věnovala, musíme konstatovat, že šestina věnovaného prostoru hovoří o důležitosti frankofonní literatury a jejím téměř výsadním postavení. Další můj předpoklad se týkal levicové orientace uveřejňovaných spisovatelů. Analýza však prokázala, že politické názory nebo aktivity umělců nehrály při výběru autorů dominantní roli, že se skutečně jednalo spíše o kvalitu a přínos díla, než o poplatnost režimu. Snad jen v prvních letech existence revue byla znát jistá omezitelnost, ale nakonec i ona snaha vybírat díla spíše neutrální hovoří ve prospěch redakce, která se ani ze začátku nepokoušela snížit k podbízivosti.

Z mé práce vyplývá, jak vysoce důležitou roli časopis sehrál. Jeho smysl nespočíval pouze v seznamování čtenářů se zahraničními autory, ale také v hodnotách, kterými byly překlady děl, jež u nás do té doby nemohla být uvedena. Byla to tedy právě *SL*, která českému člověku odhalovala neznámé a do té doby i mnohdy nepřístupné krajiny světové literatury, a to přesně tak, jak si v úvodním čísle předsevzala.

Bibliografie

Periodika:

Světová literatura, Praha, Odeon, 1956 – 1968

Souvislosti, 1-2/2003, článek *Anketa o Světovce v 50. a 60. letech*, str. 105 - 112, Sdružení pro Souvislosti, Praha 2003

Knižní prameny:

Bartoš, J., Kovářová, S., *Data českých dějin*, ALDA, Olomouc 1997

Beaumarchais, J.-P. de, Couty, D., Ray, A., *Dictionnaire des écrivains de langue française*, Larousse/VUEF, Paris 2001

Brabec, J. a kol., *Slovník zakázaných autorů 1948 – 1980*, SPN, Praha 1991

Čapka, F., *Dějiny země koruny české v datech*, Libri, Praha 1999

Demougin, J., *Dictionnaire de la littérature française et francophone, I., II., III.*, Larousse, Paris 1988

Dokoupil, B., *Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů 1945 – 2000*, Host, Brno 2002

Fryčer, J. a kol., *Slovník francouzsky píšících spisovatelů*, Libri, Praha 2002

Joubert, J.-L., *Littérature francophone du monde arabe*, Nathan, Paris 1997

Joubert, J.-L., *Littérature francophone, anthologie*, Nathan, Paris 1992

Kol. autorů, *Dictionnaire historique, thématique et technique des littératures françaises et étrangères anciennes et modernes*, Larousse, Paris 1987

Kunc, J., *Slovník českých spisovatelů beletristů*, SNP, Praha 1957

Lehár, J., *Česká literatura od počátků k dnešku*, Lidové noviny, Praha 1998

Mocná, D., Peterka, J. a kol., *Encyklopedie literárních žánrů*, Paseka, Praha – Litomyšl 2004

Vopravil, J., *Slovník pseudonymů v české a slovenské literatuře*, SPN, Praha 1973

Multimediální prameny:

Český rozhlas 3 – Vltava, pořad o *Světové literatuře* z 31. 5. 2003

Internetové prameny:

www.obecprekladatel.u.cz

<http://catalogue.bnf.fr>

www.lisons.info;academie-française.fr

www.literature.org

Přílohy

I. Index frankofonních autorů

Abdalhalím, Ibrahim – (59/3/51-56)

☞ egyptský francouzsky píšící spisovatel

Adamov, Arthur – (59/1/137-179)

☞ *1908, +1970

☞ francouzský dramatik rusko-arménskému původu, jeden z autorů tzv. absurdního divadla, ale v roce 1955 se s jeho představiteli rozešel a stal se členem komunistické strany

☞ sympatizoval se surrealisty

Alexis, Jacques-Stephen – (63/4/151-173)

☞ *1922, +1961

☞ haitský militantní revolucionář, 1949 vstup do KSF

☞ politická a sociální témata

Al-Chamísí, Abdarrahmán – (59/3/337-43)

☞ *1920

☞ egyptský francouzsky píšící spisovatel

Apollinaire, Guillaume – (56/6/247, 60/4/80-86, 217-231)

☞ *1880, +1918

☞ vlastním jménem Wilhelm Apollinoris de Kostrowitzky

☞ francouzský básník, prozaik, kritik, dramatik

☞ položil základy nové poetiky

☞ stoupenec dadaismu

☞ navštívil Prahu a Brno

Aquin, Hubert – (67/6/44-50)

☞ *1929, +1977

☞ kanadský francouzsky píšící spisovatel

Aragon, Louis – (56/5/64-71, 59/3/112-115, 59/3/136-152, 61/1/44, 61/2/220-233, 61/3/55-59, 62/2/68-72, 66/2/1-21, 67/1,2,3/ Surreal. defenestrace

- ☞ *1897, +1982
- ☞ francouzský básník, prozaik, esejista, novinář, kritik, historik a překladatel
- ☞ dadaismus, surrealismus, experimentální postupy
- ☞ 1927 vstupuje do komunistické strany, po 1948 intenzivní politická práce, ale v roce 1968 vystupuje proti okupaci ČSSR

Arnaud, Georges – (62/6/59-71)

- ☞ *1918, +1987
- ☞ vlastním jménem Henri Girard
- ☞ francouzský romanopisec a publicista

Artaud, Antonin – (65/1/228-229)

- ☞ *1896, +1948
- ☞ francouzský dramatik, divadelní teoretik a básník
- ☞ 1920-26 sympatizoval se surrealisty

Aš_Šarkávi, Abdarrahmán – (59/3/43-47)

- ☞ *1920
- ☞ egyptský francouzsky píšící spisovatel

Audoin, Philippe – (67/6/251)

- francouzský esejista

Barthes, Roland – (68/2/190-204)

- ☞ *1915, +1986
- ☞ francouzský autor
- ☞ podílel se na revui Tel Quel

Baudelaire, Charles – (57/6/149, 64/5/158-166)

- ☞ *1821, +1867
- ☞ první z takzvaných prokletých básníků

Baudry, Jean-Louis – (68/2/190-204)

- ☞ *1930
- ☞ francouzský filmový kritik
- ☞ podílel se na revui Tel Quel

Beauvoir, Simone de – (56/3/226-233, 68/5/134)

- ☞ *1908, +1986
- ☞ francouzská prozaička, dramatička a profesorka filozofie
- ☞ existencialistka
- ☞ levicové, nenáboženské názory

Beckett, Samuel – (59/1/180-198, 63/3/193-210, 233-256)

- ☞ *1906, +1989
- ☞ francouzský dramatik a romanopisec irského původu
- ☞ představitel absurdního divadla

Bechtel, Guy – (66/6/218-227)

- ☞ *1931
- ☞ francouzský romanopisec a historik
- ☞ republikán

Bénayoun, Robert – (67/5/250)

- ☞ *1926, +1996
- ☞ francouzský filmový kritik a historik
- ☞ přívrženec surrealismu

Béranger – (57/4/242, 250)

- ☞ *1780, +1857
- ☞ francouzský písničkář a básník parodující ducha doby, satirický obsah

Bernier, Armand – (58/3/199)

- ☞ *1902, +1969
- ☞ belgický prozaik, básník a kritik

Bessette, Gérard – (67/6/44-50)

- ☞ *1920
- ☞ francouzsky píšící kanadský spisovatel

Beti, Mongo – (59/1/221-233, 62/3/243-244)

- ☞ *1932
- ☞ kamerunský romanopisec
- ☞ sociální, kolonizační témata, která odsuzují západní civilizaci

Blaise, Marie-Claire – (67/6/3-43)

- ☞ *1931
- ☞ kanadská francouzsky píšící prozaička, básnířka a dramatička

Blanchot, Maurice – (65/3/159-166)

- ☞ *1907
- ☞ francouzský kritik, esejista a romanopisec

Bodart, Roger – (58/3/199)

- ☞ *1910, +1973
- ☞ belgický spisovatel

Boiffard, Jacques-André – (67/1/252)

- ☞ *1903, +1961
- ☞ francouzský surrealista

Bouchet, André du – (68/5/97-103)

- ☞ *1924
- ☞ francouzský básník

Breton, André – (58/5/222-224, 65/4/149-150, 66/2/60-82, 66/5/232, 259,

67/1-6/ Surrealistická defenestrace 1-6, 68/3/256)

- ∞ *1896, +1966
- ∞ francouzský básník a prozaik
- ∞ hlavní představitel (spoluzakladatel) surrealismu
- ∞ ovlivněn symbolisty, účastnil se hnutí Dada
- ∞ 1927 – pod vlivem Trockého vstupuje do KSF (Komunistická strana Francie), 1934 – odchází z ní, má ale stále zájem o levicová hnutí, ale odpor ke stalinismu

Brière, Jean François – (61/6/113-117)

- ∞ *1908
- ∞ haitský frankofonní básník
- ∞ věnoval se boji za haitskou svobodu

Butor, Michel - (59/3 /117, 59/4/25-89, 63/3/241-229, 64/2/215- 222)

- ∞ *1926
- ∞ francouzský prozaik, literární teoretik a básník
- ∞ jeden z vůdčích představitelů "nového románu", jeho teoretik
- ∞ experimentuje s časem a prostorem

Cabanis, José – (67/3/3-37)

- ∞ *1922, +2000
- ∞ francouzský romanopisec a esejista
- ∞ témata ztracené lásky, časté autobiografické ladění

Caillois, Roger – (64/5/138-157)

- ∞ *1913, +1978
- ∞ francouzský antropolog, filozof, kritik, básník a překladatel
- ∞ 1932-35 členství v Bretonově surrealistické skupině

Camus, Albert – (57/3/215-220, 58/6/239, 60/2/218-220, 63/1/215-232,
65/4/229-235)

- *1911, +1960

- ☞ francouzský romanopisec, dramatik a esejista narozený v Alžírsku
- ☞ ve 30. letech byl komunistou, kritizoval francouzský kolonialismus
- ☞ filozof hlásící se k existencialismu
- ☞ navštívil Československo

Carême, Maurice – (58/3/199)

- ☞ *1899, +1978
- ☞ belgický básník

Carrière, Jean-Claude – (66/6/218-227)

- ☞ *1931, +2005
- ☞ francouzský prozaik, dramatik a scénárista

Cayrol, Jean – (65/3/8-50)

- ☞ *1911, +2005
- ☞ francouzský básník a romanopisec, scénárista
- ☞ předchůdce „nového románu“

Céline, Louis-Ferdinand – (62/2/202-209)

- ☞ *1894, +1961
- ☞ vlastním jménem dr. Louis-Ferdinand Destouches
- ☞ francouzský romanopisec
- ☞ je řazen mezi nejoriginálnější romanopisce 20. století, pro svou práci s jazykem srovnáván s M. Proustem, nebo J. Joycem
- ☞ kvůli obvinění z kolaborace s fašismem musel po 2. světové válce opustit Francii, v roce 1951 byl amnestován
- ☞ původním povoláním lékař

Cendrars, Blaise – (59/4/186-197)

- ∞ *1887, +1961
- ∞ vlastním jménem Frédéric-Louis Sauser
- ∞ švýcarský francouzsky píšící básník a prozaik
- ∞ sympatizovali s ním surrealisté

Césaire, Aimé – (63/2/85-100)

- ∞ *1913
- ∞ Martiničan, francouzský spisovatel a politik
- ∞ karibská poezie
- ∞ od 1946 členem komunistické strany

Chabaneix, Philippe – (57/4/221)

- ∞ *1898, +1982
- ∞ francouzský básník a kritik
- ∞ patřil ke škole fantazistů

Chálid, Abú Bakr – (59/3/60-62)

- ∞ *1932
- ∞ sudánský francouzsky píšící spisovatel

Char, René – (62/5/37-52, 67/3/253, 67/4/247-251)

- ∞ *1907, +1988
- ∞ francouzský básník a dramatik
- ∞ surrealista

Chedid, Andrée – (57/4/221)

- ∞ *1920
- ∞ francouzsky píšící egyptská spisovatelka syrsko-libanonského původu
- ∞ od 1946 ve Francii

Clair, René – (60/2/22-25)

- ☞ *1898, +1981
- ☞ francouzský spisovatel, režisér, producent

Cocteau, Jean – (57/4/183-196, 58/6/236)

- ☞ *1889, +1963
- ☞ francouzský básník, romanopisec, dramatik, malíř, hudebník, autor baletů, filmů...
- ☞ jeden z hlavních představitelů a tvůrců francouzské avantgardy

Conchon, Georges – (58/3/176-187)

- ☞ *1925, +1990
- ☞ francouzský prozaik
- ☞ kritizoval kapitalismus

Corvin, Michel – (68/5/204-214)

- ☞ divadelní historik
- ☞ surrealista

Courtade, Pierre – (58/2/15-34)

- ☞ *1915, +1963
- ☞ francouzský romanopisec
- ☞ komunistický funkcionář

Crevel, René – (65/1/229-232)

- ☞ *1900, +1935
- ☞ francouzský básník - dadaismus, surrealismus
- ☞ snažil se o sblížení komunismu a surrealismu

Dadié, Bernard Binlin – (59/3/90-98)

- ☞ *1916
- ☞ africký francouzsky píšící spisovatel a politik (Pobřeží slonoviny)
- ☞ věnoval se téměř všem literárním žánrům – od žurnalistiky, přes poezii po divadlo

Dadelsen, Jean-Paul de – (64/3/111-121)

☞ *1913, +1957

☞ francouzský básník

Daix, Pierre – (65/2/60-62, 65/4/229-235)

☞ *1922

☞ francouzský spisovatel

☞ 1939 vstoupil do KSF

Debray, Régis – (68/3/174-185)

☞ *1941

☞ francouzský spisovatel a politik

☞ přitahován Castrovou revolucí

☞ romanopisec a esejistka provokující levicovým radikalismem

Deguy, Michel – (68/2/31-36)

☞ *1930

☞ francouzský básník

Déon, Michel – (68/5/66-78)

☞ *1919

☞ francouzský prozaik

Desnos, Robert – (60/3/74-79, 67/5/244-248)

☞ *1900, +1945 (Terezín, Československo)

☞ francouzský básník

☞ surrealista, ale opustil hnutí, když jeho představitelé začali být politicky angažovaní v KSF

Desrosiers, Léo-Paul – (67/6/44-50)

☞ *1896, +1967

☞ kanadsko-francouzský romanopisec

Dib, Mohammed – (60/2/134-152, 62/5/68-73)

- ☞ *1920
- ☞ alžírský francouzsky píšící prozaik a básník

Diderot, Denis – (56/3/182-193)

- ☞ *1715, +1784
- ☞ francouzský filozof a spisovatel
- ☞ byl v kontaktu s ruským carským dvorem, jmenován členem Akademie Svatého Petěrsburgu, ale uvědomil si vládnoucí despotismus a vrátil se do Francie

Dobzynski, Charles – (56/1/123-127, 60/5/197-200)

- ☞ *1929
- ☞ francouzský básník, romanopisec a esejista polského původu
- ☞ jeho sbírky poznamenaly tradice surrealismu

Dorgèles, Roland – (58/4/215-229)

- ☞ *1886, +1973
- ☞ vlastním jménem Rolland LeCavelé
- ☞ francouzský prozaik
- ☞ romány, cestopisy

Draule, Paul – (66/5/243)

- ☞ francouzský básník - dadaista

Drouet, Minou – (56/4/251-3)

- ☞ *1947
- ☞ francouzská spisovatelka

Druon, Maurice – (64/1/63-71)

- ☞ *1918
- ☞ francouzský romanopisec, esejista, dramatik
- ☞ člen levicového hnutí Comité national des écrivains
- ☞ 1973-4 francouzský ministr kultury

Duhamel, Georges – (58/4/215-229)

- ∞ *1894, +1966
- ∞ francouzský básník

Ducharme, Réjean – (67/6/44-50, 68/2/223-230)

- ∞ *1942
- ∞ kanadský spisovatel
- ∞ přibližuje se postupům „nového románu“

Dumal, René – (66/1/93-110)

- ∞ *1908, +1944
- ∞ francouzský básník a prozaik

Duprey, Jean Pierre – (65/1/232, 67/1/89-97)

- ∞ *1930, +1959
- ∞ francouzský básník
- ∞ surrealista

Duras, Marguerite – (62/1/114-148)

- ∞ *1914, +1996
- ∞ vlastním jménem Marguerite Donnadiou
- ∞ francouzská prozaička, dramatička a scénáristka

Dutourd, Jean – (64/5/203-212)

- ∞ *1920
- ∞ francouzský prozaik

Eluard, Paul – (59/1, 2, 3, 5/247-256, 59/4/249-256, 60/6/89-100,
61/5/50-52, 62/6/228-229, 66/5/234-235, 67/1-4/
Surrealistická defenestrace 1-4)

- ∞ *1895, +1952
- ∞ vlastním jménem Eugène Emile Paul Griadel
- ∞ francouzský básník
- ∞ dadaismus, surrealismus
- ∞ politicky angažovaný – vstoupil do KSF, 1933 vyloučen, 1942 opět

vstoupil

- œ v letech 1935 (s A. Bretonem), 1946, 1950, 1952 navštívil
Československo

Etchart, Salvat – (68/6/186-???)

- œ *1932, +1975
- œ martinický spisovatel (na Martinik přijel v roce 1955)

Faye, Jean-Pierre – (68/2/190-204)

- œ *1925
- œ francouzský spisovatel
- œ podílel se na revui Tel Quel

Feld, Charles – (62/6/222-223, 67/6/44-50)

- œ *1919, +1995
- œ vydavatel, ředitel Editions Cercle d'Art

Ferron, Jacques – (67/4/171-180)

- œ *1921, +1985
- œ kanadský francouzsky píšící prozaik a dramatik
- œ lékař

Fort, Paul – (57/2/135-146)

- œ *1872, +1960
- œ francouzský básník a dramatik
- œ proti naturalistickému divadlu

Foucault, Michel – (67/6/229-???)

- œ *1926, +1984
- œ francouzský filozof a spisovatel

Fourier, Charles – (66/2/76-78, 67/6/253-254)

- ☞ *1772, +1837
- ☞ francouzský ekonom a filozof
- ☞ utopický socialista, kritik buržoazního řádu

Fournier, Roger – (67/6/44-50)

- ☞ *1929
- ☞ kanadský francouzsky píšící romanopisec

Galey, Mathieu – (68/5/105-108)

- ☞ *1934, +1986
- ☞ francouzský divadelní a literární kritik

Gamarra, Pierre – (64/1/245-256, 64/2/249-256, 64/3/238-256,
64/4/250-256, 64/5/253-256, 64/6/235-256)

- ☞ *1919
- ☞ francouzský prozaik, básník, kritik
- ☞ realisticky a sociálně angažovaná díla

Gard, Maurice Martin du – (59/2/230-236)

- ☞ *1881, +1958
- ☞ francouzský romanopisec, dramatik

Gascar, Pierre – (64/2/140-151)

- ☞ *1916, +1997
- ☞ francouzský prozaik a žurnalista
- ☞ psychologizující novelist: úzkost moderního člověka

Gatti, Armand – (63/1/67-73)

- ☞ *1924
- ☞ francouzský dramatik
- ☞ jeho díla mají politický charakter – dělnické stávkové války, válka ve Vietnamu
- ☞ proletářské dítě

Genet, Jean – (67/4/205-220)

- ☞ *1910, +1986
- ☞ francouzský básník, prozaik a dramatik
- ☞ řazen k autorům absurdního divadla
- ☞ životem i dílem mimo společenskou morálku a konvence, oslava výjimečnosti, zrady, zločinu a zvrácenosti

Ghelderode, Michel de – (66/5/168-172)

- ☞ *1929, +1998
- ☞ belgický prozaik, dramatik, esejista a žurnalista

Giguère, Diane – (67/6/44-50)

- ☞ *1937
- ☞ kanadská francouzsky píšící spisovatelka

Godard, Jean-Luc – (66/1/203-221)

- ☞ *1930
- ☞ francouzský filmový režisér, spisovatel, scénárista a filmový kritik

Godbout, Jacques – (67/6/44-50)

- ☞ *1933
- ☞ kanadský romanopisec, básník a dramatik

Guillevic, Eugène – (58/1/36-40, 60/3/235-236)

- ☞ *1907, +1997
- ☞ francouzský básník
- ☞ dočasně se sblížil s marxismem
- ☞ vliv Rousseaua, Gorkého a Rollanda

Heméry, Jean-Claude – (66/4/93/97)

- ☞ *1931, +1985
- ☞ francouzský spisovatel a překladatel

Hugnet, Georges – (67/3/246-249)

- ☞ *1906, +1979

- ☞ francouzský spisovatel
- ☞ 1932-9 členem surrealistické skupiny

Huguenin, Jean-René – (61/2/220-223)

- ☞ *1936, +1962
- ☞ francouzský spisovatel
- ☞ podílel se na založení revue Tel Quel

Hadad, Malek – (60/2/134-???)

- ☞ *1927, +1978
- ☞ alžírský francouzsky píšící básník a prozaik

Idris, Júsuf – (59/3/48-51, 63-68)

- ☞ *1927
- ☞ egyptský francouzsky píšící spisovatel

Ionesco, Eugène – (59/1/117-135, 180-198, 68/2/162-175)

- ☞ *1912, +1994
- ☞ francouzský dramatik a básník rumunského původu
- ☞ jeden z hlavních představitelů absurdního divadla
- ☞ nekonformismus, experimenty s logikou a absurditou, dovolává se surrealismu

Ivsic, Radovan – (67/6/252)

- ☞ *1921
- ☞ francouzský spisovatel jugoslávského původu
- ☞ podílel se na surrealistickém hnutí

Jallais, Denise – (57/4/221-222)

- francouzská spisovatelka

Joly, Pierre – (58/4/231-241)

- francouzský esejista

Jourbert, Alain – (67/6/250)

☞ *1936

☞ francouzský surrealista, jazzový hudebník, přítel André Bretona

☞ amatérský závodní cyklista

Jouffroy, Alain – (66/4/147-166)

☞ *1928

☞ francouzský básník a prozaik

☞ ovlivněn Bretonem

Kanapa, Jean – (63/5/1-14)

☞ *1921

☞ francouzský prozaik a publicista (šéfredaktor La Nouvelle critique)

☞ člen ÚV KSČ

☞ polemik a existencialista

☞ od roku 1958 žijící v Praze

Lacan, Jacques – (68/2/190-204)

☞ *1901, +1981

☞ francouzský psychoanalytik

☞ podílel se na revui Tel Quel

Langelan, Georges – (64/4/113-126)

☞ *1908, +1972

☞ francouzský (i anglický) žurnalista

☞ zajímal se o paranormální jevy

Lanzmann, Jacques – (57/1/235-246)

☞ *1927

☞ francouzský prozaik, žurnalista, scénarista, divadelní kritik,
nakladatel

☞ v bojovné solidaritě nachází východisko ze sociálních skutečností

LeClézio, Jean-Marie Gustave – (65/6/61-72, 68/4/164-175)

- ☞ *1940
- ☞ francouzský prozaik a esejista
- ☞ přiblížil se experimentálním postupům „nového románu“

LeFebvre, Henri – (56/1/213-234, 56/2/196-210, 56/3/213-224)

- ☞ *1901, +1991
- ☞ francouzský marxistický filozof a estetik, historik, sociolog, teoretik
- ☞ 1958 vyloučen ze strany

LeFloc'h, Yvette – (56/3/229-233, 56/5/239, 57/1/250,
60/2/134-141)

- francouzská novinářka a překladatelka

Leiris, Michel – (64/4/13-23)

- ☞ *1901, +1990
- ☞ francouzský básník, esejista a romanopisec
- ☞ začínal jako surrealista

Libbrecht, Georges – (58/3/198-202)

- ☞ *1891, +1976
- ☞ belgický básník
- ☞ panteistické vidění světa

Major, André – (67/6/44-50)

- ☞ *1942
- ☞ kanadský francouzsky píšící spisovatel
- ☞ levicově založený

Mallet-Jorris, Françoise – (59/2/38-56)

- ☞ *1930
- ☞ belgická prozaička

Mandiargues, André-Pieyre de – (68/1/51-89, 68/2/89-133)

- ∞ *1909, +1991
- ∞ francouzský prozaik a básník
- ∞ spíše symbolista, ale sympatizoval se surrealisty

Mansour, Joyce – (65/1/232-234, 67/6/241-243)

- ∞ *1928, +1986
- ∞ egyptská francouzsky píšící básnířka a prozaička
- ∞ poválečný surrealismus

Marceau, Félicien – (59/1/89-115)

- ∞ *1913
- ∞ belgický prozaik, esejista, dramatik

Martin, Claire – (67/6/44-50)

- ∞ *1914
- ∞ kanadská francouzsky píšící prozaička

Maupassant, Guy de – (58/1/247-256)

- ∞ *1850, +1893
- ∞ francouzský povídkář, romanopisec a dramatik

Mauriac, Claude – (66/1/49-61)

- ∞ *1914, +1996
- ∞ francouzský kritik, esejista a romanopisec

Mauriac, François – (58/6/236-238)

- ∞ *1885, +1970
- ∞ francouzský romanopisec, esejista a dramatik
- ∞ mluvčí části francouzské katolické veřejnosti

Maurois, André – (58/4/215-229)

- ☞ *1885, +1967
- ☞ francouzský romanopisec, esejista, historik, kritik, publicista
- ☞ jeden z nejpopulárnějších a nejprekládanějších autorů 20. století v českém prostředí – beletrizované životopisy známých osobností

Memmi, Albert – (58/3/188-197)

- ☞ *1930
- ☞ tuniský francouzsky píšící prozaik
- ☞ od 1957 žijící v Paříži
- ☞ multikulturní problémy Magrebu

Merle, Robert – (56/1/164-177, 58/1/226-232)

- ☞ *1908, +2004
- ☞ francouzský romanopisec, dramatik a překladatel alžírského původu
- ☞ levicové cítění, vystoupil proti utlačování severní Afriky

Michaux, Henri – (63/5/84-100)

- ☞ *1899, +1984
- ☞ belgický básník a esejista
- ☞ vliv surrealismu

Moisse, Charles – (60/3/215-216)

- ☞ *1910
- ☞ belgický básník a kritik

Néron, Claude – (67/2/234-240)

- ☞ *1926, +1991
- ☞ francouzský scénárista a spisovatel

Nijází, Abduláh – (59/3/56-59)

- egyptský francouzsky píšící spisovatel

Norge, Géo – (57/4/221/222, 58/3/198-202)

- ☞ *1898, +1990
- ☞ belgický básník

Ousmane, Sembène – 65/1/125-131

- ☞ *1923, +2007
- ☞ senegalský francouzsky píšící prozaik a filmař (otec afrického filmu)
- ☞ člen KSF, politická a sociální témata

Oyono, Ferdinand – (62/3/243-244)

- ☞ *1929
- ☞ kamerunský francouzsky píšící prozaik
- ☞ počátky moderního francouzsky psaného románu v Kamerunu
- ☞ problematika kolonizace a emancipace afrických zemí

Paradis, Suzanne – (67/6/44-50)

- ☞ *1936
- ☞ kanadská francouzsky píšící spisovatelka

Parinaud, André – (67/1/243-247, 67/2/243-249, 67/3/238-245,
67/4/243-246, 67/5/239-243)

- ☞ *1924, +2006
- ☞ francouzský žurnalista, umělecký kritik, spisovatel

Perec, Georges – (66/5/1-39)

- ☞ *1936, +1982
- ☞ francouzský prozaik, člen OULIPO

Péret, Benjamin – (65/1/235-236, 66/5/246-247, 67/1-5/
Surrealistická defenestrace 1-5)

- ☞ *1899, +1959
- ☞ francouzský básník
- ☞ surrealista
- ☞ útočí na církev, armádu, patriotismus

Perse Saint, John – (61/3/55-92)

- ☞ *1887, +1975
- ☞ vlastním jménem Alexis Saint-Léger
- ☞ francouzský básník guadelupského původu
- ☞ během okupace emigroval do USA

Philippe, Anne – (64/6/157-182)

- ☞ *1917, +1990
- ☞ vlastním jménem Jocelyn Potter
- ☞ francouzská žurnalistka, etnoložka belgického původu (od 1939 v Paříži)

Piatier, Jacqueline – (67/6/237-240)

- francouzská novinářka

Picabia, Francis – (65/1/237, 66/2/248-249, 66/5/233)

- ☞ *1879, +1953
- ☞ francouzský malíř, básník
- ☞ dadista, surrealista
- ☞ princip nahodilosti ve verších

Pinget, Robert – (66/3/14-43)

- ☞ *1919, +1997
- ☞ švýcarský prozaik, dramatik a novinář
- ☞ představitel „nového románu“

Pividal, Raphaël – (65/6/84-91)

- ☞ *1934
- ☞ francouzský romanopisec a esejista
- ☞ realistické prvky mísící se s fantaskními

Pleynet, Marcelin – (65/6/92-93, 67/3/126-131)

- ☞ *1933
- ☞ francouzský spisovatel
- ☞ zaměřen na jazyk a poezii
- ☞ od 1962 sekretářem redakce Tel Quel

Poirot-Delpech, Bernard – (65/1/182-189)

- ☞ *1929
- ☞ francouzský publicista, kritik a prozaik
- ☞ humorně kritický až ironický moralizující postoj proti módě a snobismu

Pons, Maurice – (61/6/1-35)

- ☞ *1927
- ☞ francouzský prozaik

Pottier, Eugène – (57/5/250-256)

- ☞ *1816, +1887
- ☞ francouzský básník
- ☞ největší z básníků Komuny, boj za sociální spravedlnost, patos revoluce

Prévert, Jacques – (57/1/132-138, 57/4/167, 61/5/57-58)

- ☞ *1900, +1977
- ☞ francouzský básník, novinář a scénárista; surrealista

Proust, Jacques – (62/3/178/184)

- ☞ *1926, +2005
- ☞ francouzský spisovatel

Proust, Marcel – (61/4/229-???, 66/3/249-254)

- ☞ *1871, +1922
- ☞ francouzský prozaik
- ☞ jeden z nejvlivnějších tvůrců evropského románu 20. století

Queneau, Raymond – (65/2/62-74, 66/3/160-167)

- ☞ *1903, +1976
- ☞ francouzský básník, romanopisec a esejista
- ☞ 1924-1929 členem Bretonovy surrealistické skupiny

Radiguet, Raymond – (60/5/33-37)

- ☞ *1903, +1923
- ☞ francouzský romanopisec, básník a dramatik
- ☞ obnovil tradice psychologického románu, zabýval se měšťáckou mravností

Ragon, Michel – (58/2/200-211, 65/2/166-182)

- ☞ *1924
- ☞ francouzský romanopisec, historik, sociolog
- ☞ proletářský, anarchistický spisovatel

Revel, Pierre – (67/6/248-250)

- ☞ *1924, +2006
- ☞ francouzský novinář, historik, kronikář a esejista
- ☞ socialista, ale nakonec se z něj stal přívrženec neokonzervatismu

Reverdy, Pierre – (61/1/23-45)

- ☞ *1889, +1960
- ☞ francouzský básník
- ☞ katolík, blízko ke kubismu a surrealismu

Ribemont, Georges – (66/5/243)

- ☞ *1884, +1974
- ☞ francouzský básník, dramatik, prozaik a esejista
- ☞ participoval na hnutí Dada a v protibretonské skupině

Ricardou, Jean – (68/2/190-204)

- ☞ *1932
- ☞ francouzský spisovatel
- ☞ podílel se na revui Tel Quel

Rictus, Jehan – (66/5/212-213)

- ∞ *1867, +1933
- ∞ vlastním jménem Gabriel Randon de Saint-Amand
- ∞ francouzský básník
- ∞ básník pařížského proletariátu chudých (sociální nenávisť k měšťanské vrstvě)

Rimbaud, (Jean Nicolas) Arthur – (56/5/222-227, 57/3/245-246)

- ∞ *1854, +1891
- ∞ nejmladší z „prokletých básníků“
- ∞ účastník bojů francouzské Komuny
- ∞ v komunistické interpretaci: protiburžoazní, antiklerikální, ideologicky a politicky angažovaný autor

Robbe-Grillet, Alain – (63/6/111-118, 64/2/215-222, 65/4/209-217)

- ∞ *1922
- ∞ francouzský romanopisec, esejista, scénárista
- ∞ jeden z čelních představitelů „nového románu“

Roche, Denis – (65/6/102-103)

- ∞ *1937
- ∞ francouzský básník, prozaik a fotograf
- ∞ spolupracoval s revuí Tel Quel

Rochefort, Christine – (63/2/1-40)

- ∞ *1917, +1998
- ∞ francouzská autorka románů, esejistka, novinářka a herečka
- ∞ odmítavý vztah ke konzumní společnosti, poukazování na potlačování práv žen a dětí

Rolland, Romain – (56/2/166-168)

- œ *1866, +1944
- œ francouzský prozaik, dramatik a esejista
- œ dle komunistů (do r. 1927): soupevník sovětské revoluce; ale on sám nikdy práva jednotlivce nepodřizoval diktátu kolektivu
- œ ve 30. letech – kritický postoj ke stalinismu

Ronsard, Pierre de – (56/2/77-81)

- œ *1524, +1585
- œ francouzský renesanční básník
- œ klasicistní, stylově hierarchizovaná estetika

Rottemberg, Pierre – (68/2/190-204)

- œ *1938, +2002
- œ francouzský spisovatel
- œ podílel se na revui Tel Quel

Rousseau, Jean-Jacques – (62/3/178-184)

- *1712, +1778
- osvícenecký, francouzsky píšící filozof, spisovatel a hudebník švýcarského původu

Roy, Gabrielle – (67/6/44-50)

- œ *1909, +1983
- œ kanadská francouzsky píšící autorka románů

Rutbeuf – (58/1/158)

- œ *1230, +1285
- œ francouzský básník a dramatik
- œ nejvýznamnější autor 13. století
- œ obžalovával církev, mnichy – sociální básník

Sade, Donatien-Alphonse-François markýz de – (66/4/177-193)

- ∞ *1740, +1814
- ∞ francouzský prozaik
- ∞ individualistická a ateistická revolta člověka proti společnosti, bohu a autoritám
- ∞ hlásili se k němu surrealisté

Sadoul, Georges – (60/1/15)

- ∞ *1904, +1967
- ∞ kritik, publicista a teoretik filmu

Sagan, Françoise – (58/3/10-28, 58/4/127-145, 58/6/198-207,
62/2/210-211)

- ∞ *1935, +2004
- ∞ francouzská dramatická, autorka románů
- ∞ ovlivněna Sartrovým existencialismem

Sálih, Ahman Rušdí – (59/3/69-77)

- egyptský francouzsky píšící autor

Sanouillet, Michel – (56/5/248-250)

- francouzský dadaistický básník

Saint-Exupéry, Antoine de – (64/1/144-167)

- ∞ *1900, +1944
- ∞ francouzský prozaik
- ∞ odmítá intelektualistické koncepce a ideologie
- ∞ odpor k přetechnizované civilizaci založené na demagogických ideologiích

Saint – John Perse – viz Perse Saint, John

Sarraute, Nathalie – (64/2/215-222, 67/1/137-145)

- ☞ *1900, +1999
- ☞ rozená Nathalie Tcherniak
- ☞ francouzsky píšící autorka románů, esejistka a dramatička ruského původu
- ☞ předchůdkyně „nového románu“

Sarrazine, Albertine – (67/5/211-217)

- ☞ *1937, +1967
- ☞ francouzská prozaička alžírského původu

Sartre, Jean-Paul – (60/6/225-236, 65/1/19-51, 65/2/120-148)

- ☞ *1905, +1980
- ☞ francouzský romanopisec, dramatik, esejista a filozof (existencialismus, fenomenologie)
- ☞ na čas příklon k marxismu, ale odsoudil sovětský komunismus, koncem 60. let – blízko k levicovému radikalismu maoistické orientace
- ☞ 1952 - 1954 podpůrné články pro KSČ

Seghers, Pierre – (65/5/146-158)

- ☞ *1906, +1987
- ☞ francouzský básník a vydavatel

Semprún, Jorge – (67/4/52-96)

- ☞ *1923
- ☞ francouzský a španělský prozaik, esejista, scénárista a politik (španělský ministr kultury)
- ☞ členem komunistické strany Španělska, 1964 vyloučen

Senghor, Léopold – (64/3/159-163)

- ☞ *1906, +2001
- ☞ senegalský francouzsky píšící básník, esejista a politik (prezident Senegalu)

Simenon, Georges – (62/5/238-256)

- ☞ *1903, +1989
- ☞ belgický prozaik
- ☞ nezajímá se o politické aspekty sociálních problémů
- ☞ znám především jako autor detektivek (komisař Maigret)

Simon, Claude – (66/4/224-240)

- ☞ *1913, +2005
- ☞ francouzský romanopisec malgašského původu
- ☞ směřoval k „novému románu“

Sollers, Philippe – (60/3/84-131)

- ☞ *1936
- ☞ francouzský romanopisec a esejista
- ☞ zakladatel revue Tel Quel (1960 - 1983)
- ☞ navazuje na podněty „nového románu“
- ☞ dočasně se sblížil s marxismem, pak i s maoismem

Soupault, Philippe – (61/1/40, 66/5/235, 67/1/255-256)

- ☞ *1897, +1990
- ☞ francouzský básník, prozaik a dramatik
- ☞ dadaismus, surrealismus

Stil, André – (60/1/221-224, 61/3/207-211)

- ☞ *1921, +2004
- ☞ francouzský romanopisec a novinář
- ☞ členem ÚV KSF
- ☞ hlavní témata: třídní boj a sociální konflikty

Strauss, Claude-Lévi – (68/2/190-204)

- ☞ *1908
- ☞ francouzský spisovatel
- ☞ člen skupiny Tel Quel

Takijuddín, Claude – (59/3/78-83)

☞ *1906
☞ libanonský francouzsky píšící spisovatel

Toupin, Paul – (67/6/44-50)

☞ *1918, +1993
☞ kanadský francouzsky píšící spisovatel

Touré, Ahmed Sekou – (61/1/56-64)

☞ *1922, +1984
☞ guinejský francouzsky píšící spisovatel
☞ politik

Tzara, Tristan – (58/4/177, 66/1, 2, 5/ v rámci Dada Panoráma 1,
2, 5)

☞ * 1896, +1963
☞ francouzský básník švýcarského původu
☞ zakladatel dadaismu, pak pokračoval v surrealismu

Unik, Pierra – (60/1/8-15, 67/3/254)

☞ *1909, +1945 (Slovensko)
☞ francouzský básník
☞ ve 20. letech členem surrealistického hnutí
☞ komunista

Vaché, Jacques – (65/4/151-163)

☞ *1895, +1919
☞ francouzský prozaik
☞ mistr černého humoru
☞ v rámci dadaistických ideí odmítl vše, čímž si získal obdiv André Bretona

Vailland, Roger – (57/2/96-113, 57/3/23-65)

- ☞ *1907, +1965
- ☞ francouzský prozaik, dramatik a novinář
- ☞ surrealista, který se ale nakonec s Bretonem rozešel
- ☞ člen KSF, po 1952 z ní odešel

Varloot, Jean – (62/2/73-81)

- ☞ *1913
- ☞ francouzský literární kritik a historik

Vercors – (56/5/13-38, 56/6/51-118, 60/6/101-133)

- ☞ *1902, +1991
- ☞ vlastním jménem Jean Bruller
- ☞ francouzský prozaik a dramatik
- levicově orientovaný humanista, komunistická orientace v literatuře, ale v roce 1957 komunismus odmítl

Verboom, René – (58/3/198-202)

- ☞ *1891, +1955
- ☞ belgický básník
- ☞ dadaista, jeden z takřčených „prokletých básníků“ Belgie

Vian, Boris – (67/1/164-168)

- ☞ *1920, +1959
- ☞ francouzský prozaik, žurnalista
- ☞ anarchismus, spolupracoval se Sartrem, ale nesdílel jeho filozofii ani politickou angažovanost

Vicendon, Mireille – (57/4/221-222)

- francouzská básnířka

Villon, François – (60/5/197-200)

- ∞ *1431 nebo 1432, + po 1463
- ∞ vlastním jménem François de Montcorbier et des Loges
- ∞ francouzský básník, mistr balad

Vigneault, Gilles – (67/6/44-50)

- ∞ *1928
- ∞ kanadský francouzsky píšící spisovatel

Vitrac, Roger – (67/1/252)

- ∞ *1899, +1989
- ∞ francouzský básník a dramatik
- ∞ dadaista, surrealista (1926 byl ze surrealistického hnutí vyloučen)
- ∞ jeden z nejvýznamnějších surrealistických dramatiků

Vivier, Robert – (58/3/198-202)

- ∞ *1894, +1989
- ∞ belgický básník, prozaik a kritik
- ∞ navazuje na symbolismus

Wurmser, André – (59/3/147-149, 60/3/221-222, 62/6/238-241)

- ∞ *1899, +1984
- ∞ francouzský literární kritik, žurnalista a romanopisec

Zobel, André – (58/6/194-197)

- ∞ *1921 nebo 1925
- ∞ martinický francouzsky píšící spisovatel

II. Index překladatelů

A. H.	56/3, 56/5, 62/2
A. T.	56/3, 56/4
B. J.	56/2
Becher Bedřich	60/5
Bendová Alžběta	63/5
Čivrný Lumír	58/1
E. R.	60/1
Daničková Sylva	60/3
Dvořáková Věra	65/6, 67/1, 68/4
Effenberger Vratislav	67/1
Fiala Vlastimil	59/4, 60/3, 65/6
Fialová Jarmila	59/3, 59/4, 60/3, 62/5, 63/2, 65/6
Fischer Jan O.	57/4, 60/5, 62/6
Fleischmann Ivo	58/2, 66/2
Framcl Gustav	57/4
Fried Jiří	57/2
Fryčer Jaroslav	67/6
Grögerová Bohumila	61/3, 63/2, 65/2, 65/2
Hajný Josef	65/1, 65/3
HAMPL Zdeněk	65/6
Hamzová Jitka	60/1
Hartmanová Alena	56/6, 57/3
Havlíček Zbyněk	67/1,2,3,4
Helceletová Helena	58/3, 60/1
Hiršal Josef	65/2
Holan Vladimír	56/2, 61/2
Horečka Svatopluk	67/1
Janeček O.	61/3
Janovcová Eva	67/4, 68/5
Jirda Miloslav	60/3
Jirko Miloš	58/5
Justlová Květa	60/6
Kadlecová Jana	59/3
Kalinová Naděžda	56/1

Kárl Luděk	60/6, 62/6, 64/1, 64/4
Kaupová Božena	58/4, 58/5, 60/2
Kaušitz Josef	63/6
Kochrichtová Marie	67/1,2,3,4
Kolář Jiří	61/3, 63/1, 63/3, 63/3, 65/5, 67/1
Konůpek Jiří	57/2, 57/3, 57/4, 58/3, 59/2, 60/5, 61/3, 61/3, 64/1, 65/4, 66/5, 68/2, 68/5
Kopta Petr	56/ 1, 56/5, 58/1, 58/4, 59/6, 60/2, 61/6, 62/2, 62/2, 66/5
Krátký Radovan	65/4, 66/5, 66/6, 68/5
Kroupa Adolf	57/1, 58/2, 59/1, 59/2, 59/3, 59/4, 59/5, 60/3, 60/6, 61/5, 62/5, 62/6, 65/1, 66/2, 66/5, 67/5, 67/6
Kroupová Helena	67/6
Kubičková V.	62/1, 62/1, 62/1, 62/5
Kulík Oldřich	67/1
Kundera Ludvík	57/5, 58/5, 59/1, 59/2, 59/3, 59/4, 59/5, 60/3,62/5, 66/1,2,3,5, 67/4
Liehm A. J.	56/1, 59/6, 61/1, 66/2
Macourek Miloš	57/4
Mareš Stanislav	64/5
Martinic Jaroslav	60/4
Medek Vladimír	65/1
Míčko Miroslav	64/5, 65/2
Mikeš Vladimír	64/3, 65/3, 65/6, 66/1, 66/2, 67/3
Mizera Otto	67/3
MK.	61/2, 62/1
Novák Jindřich	68/1,2
Novák Ladislav	63/2
Novotná Alena	65/6, 66/5, 68/3
Oliva Ljubomír	60/2, 62/1, 65/3, 65/3, 67/4
Ondrušková Alena	66/3
Pechar Jiří	66/4
Plichta D.	62/6 – je to z fr(Feld Charles)?
Pokorný Jindřich	60/2, 62/5
Pospíšil Bedřich	58/4, 66/4
Pospíšil Josef	56/1, 56/2, 56/3, 58/1, 58/3, 59/3, 59/4, 63/4, 65/1, 67/3

Pražák Pavel	58/5
Preisner Rio	60/5, 66/2
Přidal A.	61/5
Pujman Petr	59/6, 61/6
Řezáč Jan	66/2, 67/6
Salivarová Marcela	68/5
Sgallová Eva	59/1
Smetanová Věra	58/4
Steinová Dagmar	57/2, 57/3, 65/1, 65/2, 66/4, 67/2,3,4,5,6, 68/5
Strebingerová E.	62/3
Svoboda Jan	57/1
Sýkorová Tamara	6/6, 67/1, 67/5
Šabatková Alena	63/1
Taufer J.	62/2
Tomáškoví Milena a Josef	59/1
Vápeník Rudolf	58/5
Veselá Marie	64/2, 64/6, 66/1, 67/6
Veselý Rudolf	59/3
Vladislav Jan	57/6, 61/1, 61/1, 61/1, 63/5, 64/4, 65/4, 66/1, 68/2
Zumrová Jiřina	58/1
Zvěřina František	64/1-6
Dagmar ?	59/1

Anotace

Cílem této diplomové práce bylo analyzovat výskyt frankofonní literatury v literární revui *Světová literatura* v období let 1956 - 1968.

Vytvořila jsem přehled veškeré frankofonní literatury a článků s ní souvisejících, ze kterého jsem vycházela při sestavování rejstříků autorů, překladatelů a překladové literatury. Publikované texty jsem rozdělila podle žánrů a nastínila jejich témata. Přehled, rejstříky a rozdělení žánrů mi byly výchozími údaji pro vypracování závěrečné analýzy. V té jsem se zabývala rozložením žánrů a témat, výběrem autorů z hlediska národnosti, doby života a tvorby, i politické angažovanosti. Dále jsem zhodnotila přínos časopisu a změny v uvádění frankofonní literatury v souvislosti s politickým vývojem.

Annotation

The aim of this thesis was to analyze the occurrence of francophone literature in literary review „*Světová literatura*“ in the period of 1956 – 1968.

I made a view of all francophone literature and related articles which was the resource for creating the indexes of authors, translators and translated literature. I divided the published texts in accordance with their genres and I outlined their themes. The view, the lists and the division of genres were the base for evolving the final analysis. There, I apply myself to the spectrum of the genres and themes, to the choice of authors considering their nationality, period of their life and creation and even their political involvement. Then I evaluated the contribution of the periodical and the changes in publishing the francophone literature in context of political development.